

การนำหลักธรรมมาปฏิบัติใช้ในกิจการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล
ตำราของสุบรรณภูมิ อำนวยการสุบรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

จิราพร นิงสอดาค

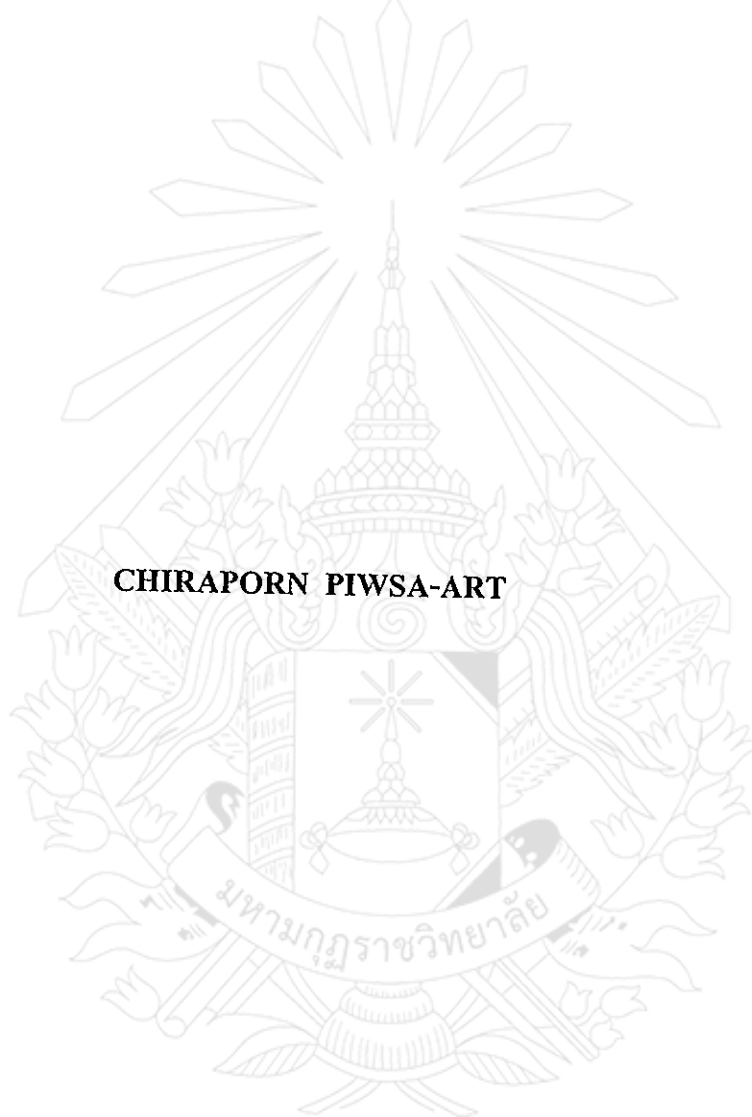
สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๓

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล
ตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๓

**THE APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE TO EXECUTIVES'
ADMINISTRATION OF TAMBON SUWANNAPHUM
MUNICIPALITY, SUWANNAPHUM DISTRICT,
ROI ET PROVINCE**

CHIRAPORN PIWSA-ART

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2553 (2010)**

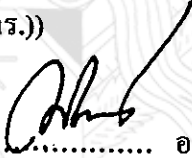
หัวข้อสารนิพนธ์ : การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบล
สุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา : จิราพร ผิวสะอาด
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. ไพรัช พันขมภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ธงชัย เจริญนนท์

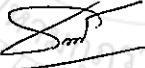
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ (ดร.))

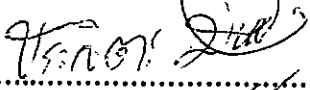
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระราชปรียัติวิมล (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. ไพรัช พันขมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ธงชัย เจริญนนท์)

..... กรรมการ
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ (ดร.))

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประจितร์ มหาหิง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : The Application of Good Governance to Executives' Administration of
Tambon Suwanaphum Municipality, Suwannaphum District, Roi Et Province

Student's Name : Chiraporn Piwsa - Art

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

Co-Advisor : Lect. Thongchai Charoennon

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaivijajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

Thematic Committee

P. P. Veimol
..... Chairman
(Phrarachapariyattivimol (Dr.))

P. Phuenchomphoo
..... Advisor
(Dr. Phairat Phuenchomphoo)

T. Charoennon
..... Co - Advisor
(Lect. Thongchai Charoennon)

Phrakhruwichitpanyaporn
..... Member
(Phrakhruwichitpanyaporn (Dr.))

Prachitr Mahahing
..... Member
(Assoc. Prof. Dr. Prachitr Mahahing)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	: จิราพร ผิวสะอาด
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. ไพรัช พันชมภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: อาจารย์ธงชัย เจริญนนท์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๓

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๘๖ คน โดยเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ มีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ ๒.๑๑ - ๘.๔๖ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA or F - test) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งหกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดด้านและระดับปานกลางสองด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

๒) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๓) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เรียงจากความถี่สูงสามอันดับแรกโดยรวม คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ควรมีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านหลักนิติธรรม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดทำเทศบัญญัติ

Thematic Title : **The Application of Good Governance to Executives' Administration of Tambon Suwannaphum Municipality, Suwannaphum District, Roi Et Province**

Student's Name : **Chiraporn Piwsa - Art**

Department : **Government**

Advisor : **Dr. Phairat Phuenchomphoo**

Co-Advisor : **Lect. Thongchai Charoennon**

Academic Year : **B.E. 2553 (2010)**

ABSTRACT

The paper's following objectives were aimed : ๑) to examine ideas of municipality officials at Tambon Suwannaphum Municipality about the application of Good Governance to executives' administration of Tambon Suwannaphum Municipality, Suwannaphum district, Roi Et province ๒) to compare the application of Good Governance to executives' administration of Tambon Suwannaphum Municipality, Suwannaphum district, Roi Et province as perceived by the staff at the Tambon Suwannaphum Municipality, gender, age and education differ ๓) to study the suggestions of municipality officials at Tambon Suwannaphum Municipality the application of Good Governance to executives' administration of Tambon Suwannaphum Municipality, Suwannaphum district, Roi Et province. The sampling group comprised ๕๖ municipality officials of Tambon Suwannaphum Municipality in Roi Et province's Suwannaphum district. The statistics utilized for the research included: frequency, percentage, standard deviation, t-test and F-test. Findings were presented through tables with the analytical description.

The research results were as follows :

๑) Officials of Tambon Suwannaphum Municipality opinions about the application of Good Governance to executives' administration of Tambon Suwannaphum Municipality used in the management of Tambon Suwannaphum Municipality Suwannaphum District. Roi Et Province. The six sides, including at high level. When considering the high level found in four and moderate sides. Order from the average from the most to the least is the main virtue The principle of participation. The principle of transparency. The primary responsibility The rule of law. And the main value, respectively.

๒) The hypothesis testing result indicated that Tambon Suwannaphum Municipality's officials with differing genders, ages, educational had identically applied the foregoing doctrine to their duty performance in overall aspect and each aspect, which was not in accordance with the set research hypothesis.

๓) The suggestions garnered from the research. Sort of a high frequency top three overall are the main value Should take measures to save resources, supplies and equipment of the municipality, supplies and equipment of the municipality. The principle of participation. Should provide for public participation in municipal development plan. The rule of law. Should make recommendations for public participation in the preparation of bylaw.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือและความกรุณาจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนสามารถนำความรู้มาเขียนสารนิพนธ์นี้ได้ และกรุณาชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณ ดร.ไพรัช พันชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์ธงชัย เจริญนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ที่เมตตาให้ความช่วยเหลือ และได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ตลอดจนการตรวจสอบ แก้ไข อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ตรวจสอบสารนิพนธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนแล้วเสร็จเรียบร้อย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ทุกท่านที่ได้อุทิศร่างกายและแรงใจให้บริการที่ดีเยี่ยม อำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้าน และสนับสนุนการทำสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ

ขอขอบคุณ นายสมศักดิ์ เศรษฐ์ โส นายกเทศมนตรีตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ สิบเอกลำพัน เศรษฐ์ โส นายสุพจน์ ยมรัตน์ นายวาทัญญู ทรงงาม และนางพัทธรีชา ะโรรสที่ให้ความช่วยเหลือด้วยการเติมเต็มสิ่งที่ขาดแคลนและคอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ทุกท่านที่กล่าวมาได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำองค์ความรู้ ให้บริการ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของสารนิพนธ์ฉบับนี้จนแล้วเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ อันเป็นที่เคารพรักยิ่งของผู้วิจัยผู้ซึ่งวางรากฐานการศึกษาที่ดี และเป็นพลัง กำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาจนสำเร็จ

จิราพร ผิวสอาด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	๖
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	๑๔
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน	๑๗
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๗
๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	๔๗
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๗
๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๖๔

	๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๕
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๕
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๖๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๖
๓.๔ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๖๗
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๘
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	๖๘
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๗๐

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๓
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
๔.๒ ขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๕
ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๕
ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	๗๗
ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)	๗๘
ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๐๖

บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๑๐
๕.๑ สรุปผล	๑๑๑
๕.๒ อภิปรายผล	๑๑๕

	๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๐
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๒๐
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๒๒
บรรณานุกรม	๑๒๓
ภาคผนวก	๑๒๓)
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๑๒๘
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๑๓๐
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๔
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	๑๓๖
ภาคผนวก จ ตารางแสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครื่องซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan)	๑๔๕
ภาคผนวก ฉ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์	๑๔๗
ภาคผนวก ช ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๕๔
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๐

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๔.๑	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๗๕
ตารางที่ ๔.๒	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๗๕
ตารางที่ ๔.๓	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๖
ตารางที่ ๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน	๗๗
ตารางที่ ๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ	๗๘
ตารางที่ ๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ	๗๘
ตารางที่ ๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ	๘๐
ตารางที่ ๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ	๘๑

ตารางที่ ๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับ การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบต่อไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ	๘๒
ตารางที่ ๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ	๘๓
ตารางที่ ๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ	๘๔
ตารางที่ ๔.๑๒	แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน จำแนกตามเพศ	๘๕
ตารางที่ ๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ	๘๕
ตารางที่ ๔.๑๔	แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ	๘๖
ตารางที่ ๔.๑๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ	๘๖

ตารางที่ ๔.๒๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ	๕๐
ตารางที่ ๔.๒๔	แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ	๕๑
ตารางที่ ๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ	๕๑
ตารางที่ ๔.๒๖	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ	๕๒
ตารางที่ ๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ	๕๒
ตารางที่ ๔.๒๘	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ	๕๓
ตารางที่ ๔.๒๙	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ	๕๓

- ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ ๕๗
- ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ ๕๘
- ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ๕๘
- ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ๕๙
- ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ๕๙
- ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๐๐
- ตารางที่ ๔.๔๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๐๐

- ตารางที่ ๔.๕๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๐๔
- ตารางที่ ๔.๕๒ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๐๕
- ตารางที่ ๔.๕๓ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๐๖
- ตารางที่ ๔.๕๔ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๐๗
- ตารางที่ ๔.๕๕ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๐๕
- ตารางที่ ๔.๕๖ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๐๘
- ตารางที่ ๔.๕๗ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑๐๘

ตารางที่ ๔.๕๘ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบล
สุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการ
การบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

๖๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองโดยหลักธรรมาภิบาล เริ่มมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อมีการค้นหารูปแบบการปกครองที่สามารถนำประเทศไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย ตะวันตก ประเทศซึ่งได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมและสามารถช่วยฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายภายหลังสงคราม เพื่อให้เกิดการบริหารภาครัฐสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา ซึ่งเห็นพ้องต้องกันว่ามีความจำเป็นต้องการปฏิรูปและปรับปรุงแบบการปกครองใหม่ ตามแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดีหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “Good Governance” หรือ “ธรรมาภิบาล” สำหรับประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งยุคสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสถานะการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ ในภูมิภาค ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนา ปฏิรูปโครงสร้างและวิธีการปฏิบัติของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีการศึกษาและนำแนวคิดของธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง มีการผลักดันให้เป็นหลักในการสร้างการปกครองที่ดีของประเทศ การนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย ในประเทศไทยมีการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐและเป็นที่เข้าใจทั่วไปว่า ถ้าระบบบริหารราชการมีความยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ นอกจากจะทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพแล้วก็ยังสร้างความเชื่อถือทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถนำไปสู่การลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศ การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารเทศบาล ยังมีปัญหานานัปการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาไปสู่การมีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง เช่น วัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ต้องการรักษาสถานภาพดั้งเดิมไว้ ถ้ามีการนำแนวคิดธรรมาภิบาล ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการ

ตรวจสอบการทำงานของรัฐ โดยประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และระบบบริการมีความยุติธรรม เป็นที่น่าเชื่อถือจากประชาชน อีกทั้งนำไปสู่การลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาของเทศบาล

เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีรูปแบบการบริหารเทศบาลในรูปแบบนายกเทศมนตรี ในการบริหารงานเพื่อการพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานไว้ว่า “เมืองน่าอยู่ เศรษฐกิจพัฒนา คุณภาพสังคมดี วิถีชุมชนเข้มแข็ง” การบริหารงานของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิได้กำหนดนโยบายการพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ซึ่งปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จต่าง ๆ ก็คือ ความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย อันได้แก่ ความร่วมมือภายในหน่วยงานของเทศบาล หน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่ได้มีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบ และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งการผนึกพลังความร่วมมือของทุกฝ่าย จะนำไปสู่การปฏิรูปให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากได้มีการกระจายอำนาจในการพิจารณา ตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกันเป็นการสร้างกลไกการตรวจสอบ ถ่วงดุลการบริหารงานของภาคราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ^๒

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพนักงานตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ สังกัดสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความสนใจในการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยไปเสนอต่อผู้บริหารเพื่อปรับใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และเป็นข้อเสนอเทศในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

^๒ กองวิชาการและแผนงาน, “แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕)”, ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ, ๒๕๕๓, (อัดสำเนา).

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑. พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน

๑.๓.๒. พนักงานเทศบาลที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน

๑.๓.๓. พนักงานเทศบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ พนักงานเทศบาล สังกัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑๒๘ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

- ๑) ด้านหลักนิติธรรม
- ๒) ด้านหลักคุณธรรม
- ๓) ด้านหลักความโปร่งใส
- ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ
- ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลัก
 ธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
 จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของ
 ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงาน
 เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีเพศ อายุและระดับการศึกษาต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลัก
 ธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
 จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๔ ทำให้ผลการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล
 ตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๖ คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการพื้นฐาน ๖ ประการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการ
 สร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ
 โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

๑) หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้
 ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและชุมชนยอมรับปฏิบัติตามกฎหมาย

๒) หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เป็นตัวอย่าง
 แก่ประชาชนปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ อดทน ยึดหลักความถูกต้องให้เป็นไปตาม
 ระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้

๓) หลักความโปร่งใส หมายถึง เน้นการปรับกลไกวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส
 มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการ
 ให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดย ถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตาม
 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๓๕

๔) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
 ของเทศบาล มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือผู้บริหาร การรับรู้
 ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การประเมินผลงานของเทศบาล

๕) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนได้แก่ การตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลและกล้ายอมรับผลการกระทำ

๖) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากร/งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้างที่มุ่งให้เกิดการประหยัด มีการจัดลำดับขั้นการดำเนินงานการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานตามการบริหารกิจการเทศบาลเพื่อพัฒนาเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามอำนาจหน้าที่ ที่ต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ หมายถึง นายกเทศมนตรีตำบลสุวรรณภูมิ รองนายกเทศมนตรีเลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พนักงานเทศบาล หมายถึง พนักงานเทศบาลสามัญ ลูกจ้างประจำ พนักงานตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป สังกัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งประกอบด้วย

๑) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ เพศ ได้แก่ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

๒) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๓ ช่วงอายุ ได้แก่ ๑) อายุต่ำกว่า ๓๕ ปี ๒) อายุ ๓๕ - ๕๐ ปี และ ๓) อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป

๓) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ ๑) ต่ำกว่าปริญญาตรี และ ๒) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีรายละเอียดเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน
- ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาทิ พนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตและขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลการประกอบการขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใส ย่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นต้น

๒.๑.๑ ความหมายของธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล หรือที่เรียกกันว่า ธรรมรัฐ ตรงกับภาษาอังกฤษ Good Governance ซึ่งได้มีการพูดถึงแนวคิดนี้เป็นครั้งแรกในแวดวงของหน่วยงานระหว่างประเทศ ที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาประเทศนับแต่ปลายคริสต์ศักราชที่ ๑๙๘๐ เป็นต้นมา ภายหลังจากที่ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับผลของนโยบายการปรับโครงสร้างธนาคารโลกในช่วงนั้น

ได้มีการใช้คำว่า “Good Governance” อย่างกว้างขวางในการกล่าวถึง ธรรมชาติและรูปแบบของระบบการเมืองที่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ (Accountability) และความโปร่งใส (Transparency) ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมักถูกนำไปเชื่อมโยงกับเงื่อนไขทางการเมือง เช่น ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมระบบพรรคการเมืองหลายพรรคและการเลือกตั้งเสรี^๑

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต คือ **ธรรม** กับ **อภิบาล** ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้คำนิยามไว้ดังนี้

ธรรม : คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา ความจริงความถูกต้อง ความยุติธรรม กฎ กฏเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย สิ่งของ

อภิบาล : บำรุงรักษา ปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครอง

ดังนั้น **ธรรมาภิบาล** จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “วิถีการปกครองที่ไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนทั้งปวง” เนื่องจากมีผู้ให้คำนิยามและความหมายของคำว่า **ธรรมาภิบาล** ไว้มาก รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และระดับโลกได้นำไปใช้มากมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมคำนิยามที่องค์กรหลักและนักวิชาการที่สำคัญ ที่มีบทบาทและมีชื่อเสียงในการส่งเสริมธรรมาภิบาลได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ธนาคารโลก ได้อธิบายความหมายไว้ว่า เป็นการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมืองด้วยการให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ มีระบบยุติธรรมและกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการทางกฎหมายที่เป็นอิสระ เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามสัญญา มีฝ่ายบริหารที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีระบบราชการที่เคารพในสิทธิของผู้คนพลเมือง มีฝ่ายนิติบัญญัติที่รับผิดชอบและมีสื่อมวลชนที่เป็นเสรี

คณาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า **ธรรมาภิบาล** เป็นการบริหารกิจการของบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คนได้เที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนจะตรวจสอบได้โดยอาศัยสื่อมวลชนเสรี ด้รัฐบาลเองก็มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ระดับตน ไม่ดูถูกประชาชนด้วยการเอาความเท็จมาให้ และมีอารยะพอที่จะแสดงความรับผิดชอบหากบริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Program : UNDP) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในองค์การสหประชาชาติเกือบ ๒๐ แห่ง ซึ่งมีโครงการในประเทศไทย รวมเป็น

^๑รัชยา สานติยานนท์ และคณะ, “รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๓๒.

ทีมงานองค์การสหประชาชาติในประเทศไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประเทศไทย โดยเสริมสร้างแนวคิดเชิงนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายของการพัฒนา ได้ให้นิยามความหมายของ Good Governance หรือ ธรรมาภิบาลว่า คือการใช้อำนาจทางการเมือง การบริหาร และเศรษฐกิจในการดำเนินภารกิจ กิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศในทุกระดับโดยมีกลไกกระบวนการสถาบันซึ่งประชาชนและกลุ่มต่างๆ สามารถแสดงออกถึงความต้องการผลประโยชน์การใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย การประสานประนีประนอมความแตกต่างโดยผ่านกลไกกระบวนการและสถาบันเหล่านั้น

อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยาภัทร ลีระตะพันธ์ กล่าวไว้ว่า ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย(Asian Development Bank : ADB) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า Good Governance คือการมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล^๒

นอกจากนี้ยังมีองค์กร หน่วยงาน และนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องและสนใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

สุดจิต นิมิตรกุล ได้อธิบายว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ระบุหลักการของคำนิยามการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการและธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน”^๓

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance นี้เป็นเรื่องที่ทุกสังคมทุกประเทศไม่ว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น คำว่า Governance เป็นคำเก่าที่มีมานานแล้วหมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่าง ๆ ในการบริหารระบบบริษัทก็จะเรียกว่า

^๒อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยา ภัทรลีระตะพันธ์, “องค์การให้ทุนเพื่อประชาสังคมในประเทศไทย”, รายงานผลการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๒๗.

^๓สุดจิต นิมิตรกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี” การปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๘.

Corporate Good Governance ในราชการก็เรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีเรียกว่า Good Governance ที่ไม่ดีเรียกว่า Bad Governance^๔

ธีรยุทธ บุญมี ซึ่งเป็นนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ เรียก Good Governance ว่า ธรรมรัฐ และได้ให้ความหมายว่า คือกระบวนการความสัมพันธ์ (Interaction Relation) ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปในการที่จะทำให้การบริหารราชการและประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ การบริหารประเทศที่ดีควรเป็นความร่วมมือแบบสื่อสาร ๒ ทาง ระหว่างรัฐบาลประชาธิปไตยและฝ่ายสังคมเอกชน องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ (NGO) โดยเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ความโปร่งใส และตรวจสอบได้ การร่วมกันกำหนดนโยบาย (Shared Policy Making) และการจัดการตนเอง (Self Management) ของภาคสังคมเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมมากขึ้น^๕

อานันท์ ปันยารชุน ผู้มีความรู้ ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการ เศรษฐกิจและการเมือง และอดีตนายกรัฐมนตรีของไทยถึง ๒ สมัย ได้กล่าวถึง ธรรมภิบาลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคล และสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไป ในหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลาย และขัดแย้งกันได้^๖

นอกจากนี้ชัยอนันต์ สมุทรวานิช อดีตผู้บังคับบัญชาการราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ อดีตตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ที่มีผลงานตีพิมพ์มากมาย ได้กล่าวถึง ธรรมภิบาลว่าเป็นกลไกของรัฐทั้งทางการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก^๗

^๔ทิพาวดี เมฆสวรรค์, “ธรรมภิบาลกับราชการไทย”, สรรพากรสาสน์, ปีที่ ๔๗ ฉบับที่ ๕ (กันยายน ๒๕๔๓) : ๖๓.

^๕ธีรยุทธ บุญมี, แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติ, เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบรอบ ๕๐ ปีคณะรัฐศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๗.

^๖อานันท์ ปันยารชุน, มุมมองนายอานันท์, (กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๒), หน้า ๒๕.

^๗ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา - การปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., ๒๕๔๑), หน้า ๕.

นฤมล ทับจุมพล ซึ่งเป็นนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ให้ความหมายของ Good Governance ว่าเป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อพัฒนาการมีธรรมาภิบาลจะช่วยให้มีการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการทางกฎหมายที่มีอิสระ ที่ทำให้การดำเนินการเป็นไปตามสัญญา มีระบบราชการ ระบบนิติบัญญัติ และสื่อมวลชนที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้^๔

สรุปได้ว่าการให้ความหมายของธรรมาภิบาลในหลายลักษณะ ซึ่งพอสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลคือ หลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี มีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมทางสังคม สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ มีกระบวนการทำงานที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีระบบการทำงานอย่างมีหลักการและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีระบบราชการที่เคารพสิทธิของพลเมืองตามพื้นฐานของแนวคิดประชาธิปไตย โดยมีการพัฒนาที่มีพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

สำหรับการปกครองหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เกิดความผาสุก หรือเรียกตามภาษาร่วมสมัยว่า การบริหารจัดการที่ดีให้มีประสิทธิภาพให้เกิดประสิทธิผล หลักการนี้ทางตะวันตกใช้คำว่า Good Governance ซึ่ง UN ESCAP กล่าวไว้ ๘ ประการมี ดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยอิสระและเต็มใจ
- ๒) การปฏิบัติตามกฎหมาย (Rule of law) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมภายใต้กฎหมายเดียวกัน
- ๓) ความโปร่งใส (Transparency) มีการตรวจความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา
- ๔) ความรับผิดชอบต่อผล (Responsiveness) ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงานกล้าตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ

---

^๔นฤมล ทับจุมพล, “แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง Good Governance, บรรณาธิการ ม.ร.ว. พุทธิวิธาน ชุมพล ๑๕ - ๓๑ (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๕๗.

๕) ความสอดคล้อง (Consensus Oriented) กำหนดและสรุปความต้องการของบุคคลในสังคม โดยพยายามหาจุดสนใจ และความสอดคล้องกันของสังคมด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น เพื่อเป็นการลดความขัดแย้ง

๖) ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐ ทางการบริหารด้านสวัสดิการ สาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ

๗) การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๘) การมีเหตุผล (Accountability) ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนอย่างสมเหตุสมผล ภายใต้กรอบกฎหมาย

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช ได้ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

- ๑) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- ๒) ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้
- ๓) ความมั่นใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอนเป็นธรรม ที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ
- ๔) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในด้านกิจการของรัฐ^๕

มหาธีร์ โมฮัมหมัด อ้างถึงใน ไชยวัฒน์ คำชู ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของชาติ บ้านเมือง และหมายรวมถึง กระบวนการ ความสัมพันธ์ และสถาบันต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน ซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือ หรือช่องทางในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิตประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบร่วม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักธรรมาภิบาลอันได้แก่

- ๑) การรับผิดชอบต่อ
- ๒) ความโปร่งใส
- ๓) การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ
- ๔) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

^๕ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลาคมพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๒.

๕) กรอบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม^{๑๑}

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ กล่าวว่า สำหรับประเทศไทยนั้นเริ่มใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” หรือที่บางท่านเรียกว่า ธรรมรัฐ ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจำนวน ๑๗.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง “Good Governance” ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงโดยปริยายว่า ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เชื่อว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดี หรือ อธรรมาภิบาล (Bad Governance) ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓ (๑) ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วยหลักสำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑) หลักนิติธรรม (Rule of law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒) หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓) หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๔) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็นการได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

๕) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการ

^{๑๑}ไชยวัฒน์ คำชู, การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘.

แก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

๖) หลักความคุ้มค่า (Utility) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรดรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน^{๑๑}

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ในการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมให้มีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมาย การปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีส่วนรับผิดชอบในระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

การบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายถ้าหากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของธรรมาภิบาล

ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรดรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา

^{๑๑}บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๑๗ - ๑๘.

ตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพ สุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๔) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะการ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

๕) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยบรรจงให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ ยั่งยืน^{๑๒}

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

๒.๒.๑ การบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

เทศบาลตำบลเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้บริหารงาน โดยการกำหนดกลไกอำนาจของภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และกลุ่มคนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งเทศบาลโดยการบริหารงานของราชการการเมืองกับข้าราชการทุกคนในสังกัดได้ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการผลักดันแนวคิดและสร้างการยอมรับร่วมกัน ในทุกระดับด้วยแนวคิดที่ว่า การบริหารงานที่ดีของรัฐเป็นรากฐานที่ดีของการพัฒนาคนให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยสามารถพิสูจน์ได้จากตัวชี้วัดหลายประการที่เทศบาลได้ให้บริการแก่ประชาชน สังคมและองค์กรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ความสำเร็จในการบริหารงานที่ดี มีศักยภาพประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นพลังขับเคลื่อนที่ดีและ

^{๑๒}ธีระพล อรุณะกสิกร และคนอื่น ๆ, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๗.

เป็นเครื่องยืนยันว่าการบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพสูงสามารถพัฒนาคน ชุมชน และสังคมในเขตเทศบาลตำบล ได้อย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยอาศัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๖ ด้าน ดังนี้

- ๑) ด้านหลักนิติธรรม
- ๒) ด้านหลักคุณธรรม
- ๓) ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- ๔) ด้านหลักความโปร่งใส
- ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ
- ๖) ด้านหลักความมีประสิทธิภาพ

(๑) ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การตรวจกฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม กฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ เหล่านั้น โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

ภายในภาครัฐหรือระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน รวมถึงข้อตกลงในการปรับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กรเทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นราชการส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการงานของเทศบาลตำบล เป็นการดำเนินการตามวิธีทางการปกครอง กล่าวคือ ในการดำเนินการบริหารงาน โดยมี กฎหมาย ระเบียบ ถึอปฏิบัติในการบริหารงานหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ฝ่ายบริหารคือ ส่วนกลางได้อำนาจมาปฏิบัติตามกฎหมาย การบริหารจัดการภายในของเทศบาล นั้น ได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ

(๒) ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรจงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปทำหน้าที่บริการราชการเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเคร่งครัด

ในระดับองค์กร เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญคุณธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับเทศบาล ได้ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง โดยเห็นได้จากกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล

(๓) ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอแนะความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็นการได้ สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจและ บทบาทหน้าที่ในการให้บริการต่อประชาชนในเขตพื้นที่ ตามสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงด้าน การเมือง เศรษฐกิจสังคม และการบริหารงานของรัฐ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามความ เจริญก้าวหน้าของสื่อเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว อย่งไรก็ตาม การปฏิรูประบบเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การบริหารงานภาครัฐ ระบบราชการ เทศบาลมีความตระหนักใน ภาระหน้าที่และการให้ประชาชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วม มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบติดตาม การบริหารงานของภาครัฐ และการเมือง โดยส่งเสริมให้ประชาชนและกลุ่มคนต่าง ๆ รวมตัวกันจัดตั้งเป็น กลุ่มชุมชน มีสิทธิและความเสมอภาคกันทุกคน สามารถแสดงความคิดเห็นความต้องการ การใช้สิทธิ และหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อมุ่งพัฒนาคนให้มีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ขจัดปัญหาความยากจนระดับ คุณภาพชีวิตพี่น้องประชาชนอย่างทั่วถึง

(๔) ด้านหลักความโปร่งใส หมายถึง เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน เทศบาลมี นโยบายที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมการบริหาร เพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ สามารถ ตรวจสอบโดยหน่วยตรวจสอบภายในและผู้ตรวจสอบภายนอก

(๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึก ในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นในการ แก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำ ของตนเทศบาลมีหน้าที่รับผิดชอบต่อชุมชนสังคมมีความมุ่งหวังและตั้งมั่นยึดถือในนโยบายที่ได้ แดลงไว้กับประชาชนว่าในการบริหารงานของเทศบาล จะบริหารงานของเทศบาล เพื่อผลประโยชน์ ของประชาชนอย่างสูงสุด

(๖) ด้านหลักความมีประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มี จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงทำให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่าง คุ่มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีชาติ รู้จักการอนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมด เพื่อพิจารณา ถ่ายโอนงานที่ภาครัฐกิจเอกชน หรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไปเลือกนำ

เทคโนโลยีมาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เทศบาลเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่มุ่งมั่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองและการบริหารงานจัดการและพัฒนาความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีมาตรฐานการครองชีพที่ดี เทียบเท่าสังคมเมือง ให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถคิดริเริ่ม และดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาระบบประชาธิปไตย เป็นรากฐานที่สำคัญของการใช้สิทธิและเสรีภาพในการปกครองตนเองและเป็นกลไกสำคัญที่นำมาซึ่งการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะเทศบาลอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านและการทำงานอย่างมีคุณธรรมโปร่งใส มีส่วนร่วม สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้มากที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุดทำให้เกิดผลคุ้มค่ามากที่สุด จำเป็นต้องบริหารจัดการให้เกิดการกระจายไปทุกชุมชนทุกหมู่บ้านจึงจะเข้าถึงหลักความความมีประสิทธิภาพปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยอื่น ๆ ที่อำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตประจำวัน ในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๑}

๒.๒.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

จากการบริหารเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ตามบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๔๐ ระบุไว้อย่างชัดเจนในหลายมาตราว่า รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งพัฒนาท้องถิ่นโดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก นอกจากนี้ยังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายมีความเป็นอิสระในการกำหนดคนโยบายการปกครอง การบริหารบุคคลการเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ดังนั้นรัฐบาลจึงส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการที่ดี รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณเงินอุดหนุน ไว้ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นรางวัลให้กับองค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้การบริหารการจัดการประสบผลสำเร็จ ดังนี้

ความมุ่งมั่นของผู้บริหารที่กำหนดคนนโยบายเพื่อให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันที่จะดำเนินการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน การตัดสินใจทางการเมือง

^{๑๑}สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗), หน้า ๖๔ - ๖๕.

ร่วมกันให้ท้องถิ่นทุกท้องถิ่นได้ดำเนินการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล จะประสบความสำเร็จเมื่อมีการตัดสินใจทางการเมืองร่วมกันซึ่งเป็นหลักประกันให้การวางแผนและดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน ในระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี จะต้องมีการตัดสินใจทางการเมืองร่วมกันในการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล

การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญต่อการดำเนินงานและต่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสามารถช่วยเหลือตนเอง

นวัตกรรม (Innovation) การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลควรมีการดำเนินงานตามแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาไปในแนวทางที่ดีกว่า

จากแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลข้างต้น สรุปได้ว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารงานเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลสำเร็จนั้น คือ ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร การตัดสินใจร่วมกันทางการเมือง การสร้างกลไกประสานงานการทำงาน ร่วมกันการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการเทศบาล และที่สำคัญคือการบริหารจัดการในหลักความโปร่งใสที่ประชาชนและเอกชนสามารถตรวจสอบได้

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน

๒.๓.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหารงาน คือ การใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการผสมผสานกัน เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

คำว่า “การบริหาร” นั้นนอกจากใช้คำในภาษาอังกฤษว่า “Administration” ยังมีอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้ คือคำว่า “Management” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่ทางวิชาการจะเลือกใช้คำว่า “Administration” ก็ด้วยเหตุผล ๒ ประการคือ เหตุผลประการที่หนึ่ง เมื่อไม่ต้องการใช้คำที่มีความหมายหนักในทางการจัดการธุรกิจของเอกชน และเหตุผลประการที่สอง เมื่อไม่ต้องการใช้คำที่จะทำให้เกิดความสับสน เพราะคำว่า “การจัดการ” (Management) นั้นใกล้เคียงกับคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) ซึ่งมีความหมายแคบ จำกัดลงไปว่าเป็นผู้บริหารงานขององค์กรแห่งใดแห่งหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพูดถึงการบริหารงานโดยทั่วไปหรือการบริหารราชการ จึงนิยมใช้คำว่า “Administration”

การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ดังนั้น การบริหารงาน จึงมีลักษณะดังนี้

๑. การบริหารย่อมมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

๒. การบริหารงานต้องใช้ปัจจัยต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน เป็นอุปกรณ์ หรือต้องมีปัจจัยในการบริหาร (Administrative Resources)

๓. การบริหารมีลักษณะเป็นการดำเนินการ เป็นกระบวนการ (Process) เป้าหมาย (Goal) หรือวัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึง จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต

ดังนั้นเป้าหมายของการบริหารจึงมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางของการบริหารถ้าขาดเป้าหมายที่ดีก็จะทำให้การบริหารงานไร้ทิศทาง โดยการกำหนดเป้าหมายจะมีประโยชน์ดังนี้

๑. เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Increasing Performance) การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้ผู้บริหารและพนักงานทราบถึงความต้องการขององค์กร ซึ่งสามารถนำมากำหนดแผนงานและวิธีการที่ต้องปฏิบัติในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งทำให้การจัดสรรทรัพยากรและการทำงานเดินไปในทิศทางที่เหมาะสม

๒. ทำความคาดหวังให้ชัดเจนขึ้น (Clarify Expectation) โดยสร้างความต้องการและความมุ่งหวังขององค์กรให้เป็นรูปธรรม ซึ่งง่ายต่อการวางแผนงานและการนำไปปฏิบัติ

๓. เพิ่มความสนใจในการทำงาน (Increase Motivation) ความชัดเจนของเป้าหมายช่วยทำให้บุคคลทราบว่าองค์กรต้องการอะไรตนจะต้องปฏิบัติอย่างไร และเขาจะได้ผลตอบแทนอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เขาปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ถ้าผลงานและรางวัลเป็นที่พึงพอใจของเขา

๔. ช่วยในการควบคุม (Facilitate the Controlling Function) โดยกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานของเป้าหมายทำการติดตามตรวจสอบแล้วนำผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกับหาสาเหตุของความเบี่ยงเบนและการกำหนดแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม

ในส่วนของทรัพยากรพื้นฐานของการบริหารงานหรือปัจจัยในการบริหาร ซึ่ง ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีปฏิบัติงานนั้น ถือเป็นองค์ประกอบที่ทำให้การบริหารงานสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งการบริหารเกือบทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ต้องอาศัยปัจจัยดังกล่าว ดังนี้

๑. คน เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในกระบวนการบริหารงาน การที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และพัฒนาอยู่เสมอ จำเป็นต้องดำเนินการวิธีในการดำเนินการเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กร ให้ได้บุคคลที่เหมาะสมในลักษณะจัดให้คนทำงานตามที่ถนัด (Put the Right Man on the Right Job) นอกจากนี้ยังต้องบำรุงรักษาไว้ ซึ่งทรัพยากรด้านมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและปริมาณที่เพียงพอเพื่อให้ได้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

๒. เงิน เป็นทรัพยากรที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการบริหารงาน นอกจากการที่จะต้องใช้จ่ายเงินสำหรับการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จแล้ว เงินที่ใช้เพื่อ

เป็นค่าตอบแทนการทำงานของคนงาน พนักงาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะ
จะเป็นของรัฐหรือเอกชน วัตถุประสงค์ของบุคคลเหล่านี้ นอกจากประสงค์จะทำงานเป็นหลักเป็นฐาน
มีอาชีพเป็นหลักแหล่งแล้ว ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ต้องการผลตอบแทนเป็นเงินเดือนหรือ
ค่าจ้างเพื่อนำไปใช้เลี้ยงตนเองและครอบครัวต่อไป

๓. วัตถุประสงค์ของ เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อุปกรณ์ต่าง ๆ เครื่องมือ
เครื่องใช้ ยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องมือสื่อสาร ฯลฯ

๔. วิธีการปฏิบัติงาน เป็นการดำเนินการทุกวิถีทางในอันที่จะทำให้การปฏิบัติงาน
บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละกลุ่มที่เป็นผู้บริหาร และหรือหน่วยงาน
หรือองค์กรต่าง ๆ จะดำเนินการวิธีการมีมากมายหลายวิธีด้วยกัน แต่จะใช้วิธีการใดไปดำเนินการ
นั้นย่อมแล้วแต่ความเหมาะสมกับสภาพงานการปฏิบัติรวมทั้งโครงสร้างของหน่วยงานนั้นด้วย^{๑๔}

สมพงษ์ เกษมสิน ได้กล่าวว่า เป็นการบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากร
การบริหารมาประกอบกระบวนการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๕}

สมยศ นาวิการ ได้กล่าวว่า กระบวนการของการทำงานให้สำเร็จ โดยใช้บุคคลอื่นผู้บริหาร
ต้องทำงานกับบุคคลและกลุ่ม และอยู่ภายในองค์กรเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของพวกเขา^{๑๖}

อิสระ สุวรรณบล ได้เขียน ไว้ว่า “Administration” นั้น มาจากภาษาลาตินว่า “Administrate”
ซึ่งแปลได้ว่า “การรับใช้ การจัดการ การปฏิบัติภารกิจ การอำนวยความสะดวก (To Serve, to Manage, to Conduct,
to Direct) ในทางการบริหารเรามักจะเน้นความหมายของคำว่า “Administration” ไปในแง่ของการ
รับใช้เพราะถือว่า ข้าราชการต้องเป็นผู้รับใช้ประชาชนมิใช่เป็นเจ้านายของประชาชน”^{๑๗}

ธงชัย สันติวงษ์ ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คืองานของหัวหน้า หรือผู้นำที่จะต้อง
กระทำเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายอยู่รวมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้จน
สำเร็จโดยได้ประสิทธิภาพ

^{๑๔} เกวลิน ปันยานะ, “ความคิดเห็นของกลุ่มผู้นำชุมชนต่อการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๔๒ - ๔๔.

^{๑๕} สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑), หน้า ๑๔.

^{๑๖} สมยศ นาวิการ, การบริหารและพฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการ, ๒๕๔๐),
หน้า ๑.

^{๑๗} อิสระ สุวรรณบล, การบริหารรัฐวิสาหกิจไทย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๒), หน้า ๓๖๖.

สรุปจากความหมายของของการบริหารที่ได้นำเสนอไว้จะเห็นได้ว่าการบริหารมีลักษณะดังนี้

- ๑.การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- ๒.การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด
- ๓.การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- ๔.การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ

การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่ม เพื่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่ม ในอันที่จะดำเนินการอย่างมีเหตุผล

๒.๓.๒ องค์ประกอบและกระบวนการบริหาร (Administration Process)

กระบวนการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนในการบริหาร ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกันอย่างไรก็ซิดในลักษณะของกระบวนการอย่างหนึ่ง กระบวนการบริหารจะประกอบ ไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน นักบริหารและนักวิชาการ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ กระบวนการบริหารไว้ ดังนี้

เกวลิน ปันยานะ กล่าวว่า การมองกระบวนการจัดการภายใต้แนวคิดเชิงระบบว่ากระบวนการ จัดการที่แท้จริง ก็คือ การทำหน้าที่ของการจัดการ (Management Function) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ของ การจัดการภายใต้เรื่องสำคัญ ๔ เรื่อง ได้แก่

๑. การวางแผนกำหนดทิศทางของหน่วยงาน (Planning the Enterprises Direction)
๒. การจัดการ โครงสร้างขององค์กรและบุคคล (Organizing and Staffing the Structure)
๓. การอำนวยการเชิงการนำและผลักดันบุคลากร (Leading and Influencing the Personnel)
๔. การควบคุมในเชิงการปฏิบัติการและทรัพยากร (Controlling Organizational Operations and Resources)^{๑๔}

ได้แบ่งขั้นตอนหรือกระบวนการในด้านการจัดการที่เหมาะสมไว้ ๕ กระบวนการ ดังนี้

๑) การวางแผน (Planning) สำหรับแบบในการทำงานก่อนอื่นใด หรือก่อนลงมือทำงานนัก บริหารจะต้องคิดล่วงหน้าว่าหน่วยงานของตน หรือตนเองจะทำอย่างไรจึงจะได้ผลตามแนวคิด นโยบายและคำสั่งที่หน่วยเหนือมอบหมายให้ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปนามธรรมหรือสิ่งที่จับต้อง ไม่ได้ นักจัดการและนักบริหารชั้นสูงมีภาระที่จะต้องกำหนดกิจกรรมที่จะต้องจัดทำ ซึ่งเมื่อปฏิบัติ ได้ผลแล้วจะสมกับเจตนารมณ์ของหน่วยเหนือที่สั่งการลงมาได้ เมื่อกำหนดกิจกรรมแล้วจะต้องคิด

^{๑๔}เกวลิน ปันยานะ, “ความคิดเห็นของกลุ่มผู้นำชุมชนต่อการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๒๓.

หากวิธีที่แบบใด และเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงว่าจะต้องทำหน้าที่อะไร ขนาดใด ใครหรือหน่วยงานใดได้สังกัดที่จะรับไปปฏิบัติที่ต้องการ นักจัดการหรือนักบริหารชั้นสูง มีหน้าที่หลักในด้านการสนับสนุนหน่วยงานระดับปฏิบัติ ดังนั้น จะต้องมีการเตรียมทรัพยากรที่จะส่งไปให้กับหน่วยปฏิบัติอย่างใดจึงจะดีที่สุด

การคิดล่วงหน้าจะทำให้การทำงานใด ๆ ผู้ที่รับผิดชอบมีเวลาที่จะค้นหาสิ่งดี ๆ มีโอกาสเปรียบเทียบกิจกรรมและวิธีดำเนินงานมีเวลาเตรียมทรัพยากรให้ถูกต้อง และสามารถกำหนดเวลาปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ไม่ทำให้ดินฟ้าอากาศเป็นอุปสรรคในการทำงาน เป็นต้น

๒) การเตรียมวางแผนจัดการและการปฏิบัติงาน (Organizing and Preparing Operations Plan) ได้แก่ การเตรียมการ เตรียมกำลังพล และกำลังใจให้พร้อมที่จะเข้าปฏิบัติงาน ได้ทันท่วงทีกับเวลาที่จะเริ่มปฏิบัติ และระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติ ในการนี้หากเป็นนักจัดการหรือนักบริหารในระดับสูง การเตรียมการนี้จะเป็นเรื่องการจัดทำแผนสนับสนุนทรัพยากรให้แก่หน่วยงานปฏิบัติให้พอเพียง หากเป็นนักจัดการหรือนักบริหารในระดับปฏิบัติงาน เขาผู้นั้นจะต้องเตรียมแผนปฏิบัติงาน (Operations Plan) ที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม เวลา ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ และเครื่องมือ เครื่องมือ ให้เข้าด้วยกัน หากเป็นงานที่จะต้องทำซ้ำ ๆ (Routine) ก็จะต้องเตรียมออกระเบียบปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นตัวมือในการดำเนินการได้ (Standard Operating Procedure)

๓) การอำนวยการ (Directing and Supervising) ได้แก่ การเอาแผนงานหรือระเบียบปฏิบัติงาน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้แก่ผู้ที่จะร่วมปฏิบัติงาน การออกคำสั่ง การชี้แจงและการอธิบาย ให้แก่ทุกคนที่จะต้องรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้เขาสามารถทำงานได้ถูกต้องตามเจตนารมณ์และแผนที่กำหนดไว้และเมื่อผู้ปฏิบัติงานแยกย้ายกันไปปฏิบัติงานแล้วนักจัดการหรือนักบริหารงานที่ทำหน้าที่บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ในการกำกับตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานได้ตามแผน หากมีข้อขัดข้องหรือปัญหาประการใด ผู้ที่ทำหน้าที่บังคับบัญชาก็มีหน้าที่ในการที่จะช่วยแนะนำหรือช่วยเหลือตามแต่เห็นสมควร หรือการให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานเมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดการท้อถอย เมื่อเผชิญกับความยุ่งยาก นักจัดการและนักบริหารในการปฏิบัติงานในด้านอำนวยการนั้น ต้องมีหน้าที่ในการที่จะให้มีการสื่อข้อความให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในด้านอำนวยการนั้น ต้องมีหน้าที่ในการที่จะให้มีการสื่อข้อความให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในหน่วยได้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

๔) การประสานงาน (Coordination) ได้แก่ การแสวงหาความร่วมมือและการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นและกับเอกชน นักจัดการหรือนักบริหารงานมีหน้าที่ในลำดับต่อไป คือติดต่อกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนหรือจะเป็นชุมชนหรือประชาชนทั่วไปที่มีวงจรเกี่ยวข้องกับตัวเพื่อที่จะได้ให้หน่วยงานของตนสามารถทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น หรือเชื่อมโยงกับสังคม

ชุมชนหรือประชาชนผู้เป็นเป้าหมายของงานได้อย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์อันแท้จริงที่ได้กำหนดไว้ งานบางอย่างหน่วยงานของคุณสามารถทำได้ดีขึ้นหากได้มีโอกาสเข้าใจ หรือร่วมมือผึกกำลังกันหรือทำงานเชื่อมโยงกันเป็นขั้นเป็นตอน นักจัดการหรือนักบริหารต้องเข้าใจงานนั้น ไม่ใช่เรื่องที่ตนเองหรือหน่วยงานของตนจะต้องทำเองทั้งหมด ไม่ใช่ผู้ที่ต้องแบกภาระในขณะที่ผู้ที่เป็นเป้าหมายหรือสังคมส่วนรวมก็มีหน้าที่ที่จะต้องช่วยตัวเองและเพื่อนร่วมชุมชนเพื่อนร่วมชาติด้วย ดังนั้น นักจัดการหรือนักบริหารงานที่ฉลาดก็จะต้องกำหนดวิธีและวิธีการทำงานที่จะเป็นผู้สนับสนุนและผู้ผลักดันให้ผู้ที่มีความสามารถไปดำเนินการมากกว่า

๕) การประเมินผล (Evaluation) ได้แก่ การรายงานและการแก้ไขปรับปรุง นักจัดการหรือนักบริหารจะสามารถปฏิบัติงานของตนได้ดีขึ้นและสามารถแก้ไขปรับปรุงตัวให้ดีขึ้นหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของตนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น ย่อมต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ผลงานที่หน่วยงานสามารถสร้างขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่การปฏิบัติงานของหน่วยงานในการที่จะแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานในระยะต่อไปให้เข้าเป้าหมายมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นที่พอใจแก่ผู้ที่เป็นเป้าหมายมากขึ้น และเป็นการช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ง่ายขึ้น เป็นต้น

หลักการบริหารที่สามารถนำไปใช้ได้เป็นการทั่วไป คือการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) การควบคุมงาน (Controlling) และกำหนดหลักทั่วไปในการบริหาร (General Principles of Management) ได้เพิ่มเติมอีก ๑๔ ข้อ ดังนี้

๑. ควรจะมีการแบ่งงานกันทำตามความรู้ความสามารถ
๒. อำนาจและความรับผิดชอบของคณงานควรจะได้สัดส่วนกัน
๓. คณงานควรจะรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด
๔. คณงานจะต้องมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว
๕. หน่วยงานจะต้องกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานให้แน่นอน
๖. คณงานควรจะได้เสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ขององค์การ
๗. การกำหนดอัตราค่าจ้างควรพิจารณาตามเนื้องาน
๘. การบริหารงานที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นการรวมอำนาจ
๙. จะต้องกำหนดสายการบังคับบัญชาไว้อย่างแน่นอน
๑๐. ควรกำหนดระเบียบการบริหารไว้อย่างชัดเจน
๑๑. ควรจะให้ความยุติธรรมแก่คณงาน โดยเสมอภาคกัน
๑๒. คณงานจะต้องมีความมั่นคงและได้รับหลักประกันในงานที่กำลังทำอยู่

๑๓. ควรมีความคิดริเริ่มและการวางแผนไว้ล่วงหน้าสำหรับการบริหาร

๑๔. คนงานควรจะทำงานเป็นทีมและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน^{๑๕}

ทั้งนี้ การบริหารงานของเทศบาลตำบล มีความจำเป็นต้องมีการบริหารงานให้เหมาะสม สอดคล้อง ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคม โดยรวมจึงจะถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่ดี

๒.๓.๓ ทฤษฎีการบริหาร

ลูทิก และ เออร์วิค (Gulick and Urwick) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารงานควรประกอบด้วย หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ๑๔ ประการ ดังนี้

๑. หลักการแบ่งงาน (Division of Work) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

๒. การกำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ควรจะ ได้สัดส่วนกัน

๓. เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unit of Command) คือภายใน โครงสร้างขององค์การหนึ่งๆ จะประกอบด้วยหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานและผู้ใต้บังคับบัญชาจำนวนมากมาตามหลักเอกภาพในการบังคับบัญชาผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ควรมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว เพื่อหลีกเลี่ยง และข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติตามคำสั่ง

๔. เอกภาพในการอำนวยการ (Unit of Direction) หมายถึง เอกภาพของทิศทางในการ ปฏิบัติงานที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน มีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว มีแผนการปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องกัน

๕. หลักการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง (Centralization of Authority) เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา และเอกภาพในการอำนวยการ

๖. หลักการบังคับบัญชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Scalar Chain) คืออำนาจในการบังคับ บัญชาจะลดหลั่นลงมาเป็นลำดับตามสายการบังคับบัญชา จากระดับสูงลงมาสู่ระดับล่าง

๗. องค์การจะต้องมีวินัย (Discipline) เพื่อเป็นกฎข้อบังคับในการปกครอง และควบคุม พฤติกรรมของคนในองค์การ

๘. องค์การจะต้องมีระเบียบ (Order) เป็นหลักในการปฏิบัติงาน

๙. ผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

^{๑๕} เรืองเดียวกัน, หน้า ๒๒.

๑๐. ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของเงินเดือน ควร ได้สัดส่วนกับผลการปฏิบัติงานที่กระทำเพื่อให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย คือองค์กร และผู้ปฏิบัติงาน

๑๑. องค์กรจะต้องมีความยุติธรรม และความเสมอภาค

๑๒. องค์กรจะต้องสร้างความมั่นคงในชีวิตการทำงาน (Security of Tenure) ให้กับผู้ปฏิบัติงาน

๑๓. องค์กรจะต้องสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคคล

๑๔. ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Esprit de Corps) คือ มีความจงรักภักดี มีความจริงใจสุจริตใจต่อกันและกันเพื่อประโยชน์ขององค์กร โดยส่วนรวม

ได้เสนอขบวนการบริหาร ๗ ขั้นตอน หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCORB” ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษาการบริหาร ขบวนการทั้ง ๗ ขั้นตอนประกอบด้วย

๑. P = (Planning) การวางแผน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติ

๒. O = (Organizing) การจัดองค์กร หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์กรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๓. S = (Staffing) การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่คุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในตำแหน่ง เป็นภารกิจเกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมด ในเรื่องเกี่ยวกับการสรรหาการฝึกอบรม ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดี

๔. D = (Directing) การอำนวยการ หมายถึง เป็นกิจกรรมที่เป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องทำการตัดสินใจ สั่งการ ออกคำสั่ง และควบคุมการทำงาน

๕. Co = (Coordinating) การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ พยายามสร้างระบบการติดต่อสื่อสาร การสร้างกลุ่มทำงาน

๖. R = (Reporting) การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานถึงสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริง ปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงาน ตลอดจนการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

๗. B = (Budgeting) งบประมาณ หมายถึง เป็นการศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงานงบประมาณ รวมตลอดถึงการวางแผน การคลัง การทำบัญชี และการควบคุม เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินตรงตามเป้าหมายของการบริหารที่กำหนดไว้^{๒๐}

^{๒๐} Gulick and Urwick, Papers on the Science of Administration, อังโน สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, อังแล้ว, หน้า ๔๑.

สรุป การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยหลักการหรือกระบวนการบริหารงานที่มีการวางแผนงานที่ดี การจัดองค์กรที่มีประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวก การตัดสินใจ สั่งการ ออกคำสั่ง และควบคุมการทำงานที่ดี

คุณค่าของการบริหาร

การบริหารนั้น ถ้าจะพิจารณาแต่เพียงว่าเป็นการทำงานเพื่อให้งานเสร็จสิ้นไปแต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ โดยเฉพาะในปัจจุบันเป็นยุคที่วิทยาการก้าวหน้า พลเมืองเพิ่มขึ้นและความต้องการของประชาชนก็เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การบริหารจึงต้องคำนึงถึงคุณค่าของการบริหารในด้านการประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความเป็นธรรม ความซื่อสัตย์ ความรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ในหน้าที่ บุคลากรให้บริการอย่างเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนหรือลูกค้าผู้มาติดต่ออาจสรุปอธิบายความได้ดังนี้

๑. **คุณค่าในด้านการประหยัด (Economy)** การประหยัดในที่นี้ไม่ได้มีความหมายเพียงการที่จะระมัดระวังการใช้จ่ายใช้สอยเงินของประชาชน คือ ภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บมาเป็นรายได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชนแก่ส่วนรวมเท่านั้น ไม่หากแต่จะต้องหมายรวมถึงการแสวงหาวิธีการที่จะใช้จ่ายเงินของทรัพย์สินของรัฐ หรือขององค์การด้วยความพิถีพิถันรอบประกอบด้วยเหตุผล และมุ่งประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง นอกจากนั้นแล้วการบริหารโดยประหยัดนี้ก็คือ ทำอย่างไรจึงสามารถใช้เงินแต่น้อยให้ได้ผลลัพธ์สูงสุด เพราะในทางปฏิบัติปัจจุบันนี้ รัฐบาลต้องจ่ายงบประมาณจำนวนมากในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้สอยมาใช้ในการบริหารวิธีการที่จะใช้อุปกรณ์นี้ให้ได้รับประโยชน์สูงสุด คุ่มค่า จัดว่าเป็นการประหยัดอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง

๒. **คุณค่าในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency)** ประสิทธิภาพในที่นี้หมายถึงการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การทำงานที่ต้องให้ได้รับประโยชน์สูงสุดและการที่จะพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพหรือไม่ ก็พิจารณาได้จากผลงาน

สำหรับความหมายของประสิทธิภาพในการทำงานนี้ มีนักวิชาการบางท่านเสนอว่าความเห็นว่าเป็นเชิงสมการคณิตศาสตร์ ซึ่งอาจเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ คือ

$$E = (O-I) + S$$

เมื่อ

E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพของงาน

O = Output คือ ผลงานที่ได้รับออกมา

I = Input คือ บรรดาทรัพยากรในทางบริหารทั้งหลายที่ใช้ไป

S = Satisfaction คือ ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมาซึ่งเข้าใจได้ง่าย

และมีปัญหาไม่มากนักถ้าพิจารณาเฉพาะในด้านการบริหารธุรกิจ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่กำไรซึ่งเมื่อผลที่ได้มากกว่าทุนที่ลงในกิจการนั้นย่อมมีกำไรและอาจถือเป็นข้อพิจารณาพื้นฐานได้ว่างาน

นั้นย่อมมีประสิทธิภาพ แต่การบริหารราชการหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เหตุว่าเป้าหมายสำคัญของการบริหารราชการต่างกับบริหารธุรกิจ เพราะว่าการบริหารราชการนั้นมุ่งมั่นในประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง จะต้องรับผิดชอบ สามารถสนองความต้องการและเจตนารมณ์ของประชาชน ฉะนั้นการวัดประสิทธิภาพของการบริหารราชการจึงเป็นสิ่งที่วัดได้ด้วยเหตุนี้ การที่นำเอาความพอใจ (Satisfaction) ในความสำเร็จของงานเป็นองค์ประกอบการพิจารณาถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารเป็นสิ่งสำคัญและชอบด้วยเหตุผล^{๒๐}

๓. คุณค่าในด้านประสิทธิผล (Effectiveness) คำว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลนี้ ฟังดูมีความหมายใกล้เคียงกันมาก หากพิจารณาให้เจาะจงลงไปแล้วก็จะเห็นได้ว่าประสิทธิผลนั้นหมายถึงการพิจารณาผลของการทำงานที่สำคัญของงานอย่างมีประสิทธิภาพผลนี้อาจเกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ เพราะประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการที่จะทำงานให้ได้ผลสูงสุด ส่วนประสิทธิผลเป็นเรื่องของการนำเอาผลงานที่สำเร็จดังที่คาดหวังไว้มาพิจารณาคั้งนั้น งานที่มีประสิทธิผลจึงไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป เช่น สมมติว่าการทำบัตรประจำตัวประชาชนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปถึง ๗๐ ปี นับตั้งแต่เป้าหมายจะต้องทำให้ได้สำเร็จ ได้ทั่วถึงทั้งประเทศภายในเวลา ๕ ปี ในกรณีนี้ถ้าหากสำเร็จงานจึงจะมีประสิทธิผล คือ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ส่วนจะสิ้นเปลืองงบประมาณสักเพียงใดก็เป็นเรื่องที่ไม่จำเป็น อันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ด้านความไม่ประหยัดแต่มีประสิทธิผล

๔. คุณค่าในด้านความเป็นธรรม (Equity) ความเป็นธรรมในที่นี้หมายถึงการที่จะต้องบริหารงานด้วยความเป็นธรรมอย่างถ่วงถ่วงและถ่วงหน้าปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชังโดยไม่เลือกแบ่งแยกวรรณะ เชื้อชาติ และศาสนา คุณค่าในด้านความเป็นธรรมนี้หากจะพิจารณาโดยลึกซึ้งแล้วก็จะเห็นว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ความเป็นธรรมนี้ยังคงเป็นสิ่งที่ได้รับการพร่ำร้องไต่หา และบางครั้งก็เฝ้าคอยกันอยู่เสมอ จึงเป็นคุณธรรมที่นักบริหารทั้งหลายน่าจะช่วยกันผดุงความเป็นธรรมให้ดำรงอยู่ในมวลหมู่สังคมนุชนุชย์ต่อไป

๕. คุณค่าในด้านความซื่อสัตย์และมีเกียรติ (Honest and Honour) ความจริงในการบริหารนี้เป็นที่ทราบกันและน่าจะกล่าวในทางเป็นธรรมนิยมการบริหารได้ว่าการปฏิบัติงานนั้นจะต้องดำเนินไปด้วยความซื่อสัตย์ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนและธรรมเนียมไม่ว่าเป็นการบริหารราชการหรือบริหารธุรกิจก็ตาม และเมื่อปฏิบัติเป็นปฏิบัติที่ถูกต้องชอบ ความมีเกียรติก็ย่อมจะส่งเสริมให้สูงยิ่งขึ้น

^{๒๐}Dale, Drest, Management : Theory and Practice, อ้างในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐ - ๓๑.

สรุปได้ว่า คุณค่าการบริหารในการตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือลูกค้าได้อย่างทั่วถึง ต้องคำนึงถึงคุณค่าของการบริหารในแต่ละด้านที่มีความสำคัญ คือ คุณค่าในด้านประหยัคคุณค่าในด้านประสิทธิภาพ คุณค่าในด้านประสิทธิผล คุณค่าในด้านความเป็นธรรม คุณค่าในด้านความซื่อสัตย์และมีเกียรติ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานนั้น ประสบผลสำเร็จโดยบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หากประเทศใดมีการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมั่นคงแล้ว ย่อมทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศนั้นมั่นคงไปด้วย เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเปรียบเสมือนสถาบันการฝึกสอนประชาธิปไตยในทางปฏิบัติให้ประชาชนมีประสบการณ์ ความรู้ และความเข้าใจกลไกในการบริหารงานของการปกครองตนเองในระดับพื้นฐาน เพื่อให้พร้อมเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับชาติ ซึ่งมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากกว่าหลายเท่าในโอกาสต่อไป

๒.๔.๑ ความหมายและลักษณะของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้สามารถประมวลผลได้เป็นหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

๒. หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นก็จะเป็นสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑ หน่วยการปกครองท้องถิ่น มีสิทธิที่จะตรากฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนใน ท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ เป็นต้น

๓.๒ สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจการกำหนด งบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

๔. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่น แบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบ เทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหารสภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น^{๒๒}

๕. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชน ในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นบริหารงานเพื่อให้สมเจตนาารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ ภายใต้การควบคุมของประชาชน ในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่น เข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ ทางการปกครองของรัฐ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการ อำนาจในการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยมีประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

๑. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) โดยเฉพาะการปกครองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นสถาบันการฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิด ความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันนำมาโดยประชาชน มีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนให้ดูлыпินิจ เลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจกรรมของท้องถิ่นเกิดความคุ้นเคยมี

^{๒๒}โกวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๓.

ความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

๒. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือการปกครองตนเองมิใช่การปกครองอันเกิดจากเบื้องบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารส่วนท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยเช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยแก้ไขปัญหาลงของท้องถิ่นตนเอง^{๒๓}

๓. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเนื่องจากความจำเป็นบางประการ

๔. รัฐบาลจะดำเนินการสนองความต้องการของประชาชนท้องถิ่นได้ อย่างแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริหาร โครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ปัญหานั้นมากที่สุด กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยส่วนรวม จึงเป็นการที่จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

๕. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากรประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่บริหารหรือแก้ไขปัญหามาระหน้าที่ต่าง ๆ ให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องที่จะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเองไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

๖. การปกครองท้องถิ่นที่จะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคตผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองการ ได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยัง

^{๒๓}ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์เนชั่นตั้งเซ็นเตอร์จำกัด, ๒๕๓๕), หน้า ๒๕.

ฝึกฝนทักษะทางการบริหารในท้องถิ่นด้วย ในประเทศไทยผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองยุดจิตตะวีระ นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นรัฐมนตรีหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

๗. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทพึ่งตนเองทั้งทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองในท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือกัน โดยอาศัย โครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเองซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงมิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทมีลักษณะ “หิบบิ้นยัดใส่หรือกึ่งหิบบิ้นยัดใส่” เกิดความคาดหวังทุกปีจะมี “ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยเหลือตนเองเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นการกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

การกระจายอำนาจมีข้อพึงระวังและมีข้อวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีอยู่หลายประการดังกล่าวไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องขอบเขตการกระจายอำนาจ และการคำนึงถึงระดับความรู้ ความสามารถของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันมาก และมีมานานตั้งแต่สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ กล่าวคือ ได้มีการถกเถียงความพร้อมของประชาชนต่อการปกครองตนเองโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้นหากจะมองรวมเป็นจุดใหญ่ ๆ แล้วสามารถแบ่งออกได้เป็นสองด้าน คือ การเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่น ได้หาทางตอบสนองแก้ไขด้วยตนเอง ด้วยกลไกทางการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการจัดการ

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson) นิยามคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้ “การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง “หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ”^{๒๔}

^{๒๔} William A. Robson, *Encyclopedia of Social Science*, อ้างใน โกวิท พงงาม, การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๒๑.

สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า หมายถึง “การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น มีโอกาสปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความประสงค์ของประชาชน โดยให้เหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่นและย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร”^{๒๕}

ชัยยุทธ รัตนพุ่มวรรณ ได้สรุปถึง ลักษณะการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ความจำเป็นในการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

๑) ลักษณะการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย มีการแบ่งลักษณะการบริหารราชการออกเป็น ๓ ส่วน คือการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ กิจการงานบางประการที่รัฐมอบให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นรับไปบริหารงานเอง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ว่า “ท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น”

ลักษณะของการมอบอำนาจให้ประชาชนปกครอง ให้ช่วยกันคิดริเริ่มหรือตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตน เป็นลักษณะของการกระจายอำนาจ(Decentralization) ลักษณะนี้ทำให้เกิดมีการปกครองตนเองและความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของรัฐตามสมควร เนื่องจากส่วนท้องถิ่นเป็นงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีเจตนาจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มาก ดังนั้น การจัดรูปแบบของค์การบริหารและบริหารงานต่าง ๆ จึงแตกต่างไปจากการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กล่าวคือ รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหลักกว้าง ๆ นั้น คล้ายคลึงกับรูปแบบการปกครองประเทศ คือให้มีฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ โดยให้ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นองค์ประกอบ แสดงให้เห็นถึงลักษณะการปกครองตนเอง ด้วยการให้ราษฎรเลือกผู้แทนของตน เข้าไปกำหนด

^{๒๕} สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, คู่มือปฏิบัติงาน เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และเมืองพัทยา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสา รักษาคนแดนกรมการปกครอง, ๒๕๓๔), หน้า ๕๒.

นโยบายการบริหารในท้องถิ่น ส่วนฝ่ายบริหารเป็นผู้รับนโยบายของฝ่ายนิติบัญญัติปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ

๒) ความจำเป็นในการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น ในสังคมใดก็ตามโดยเฉพาะสังคมประชาธิปไตย การสนับสนุนของประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง และวิธีการหนึ่งที่สำคัญสำหรับระบอบประชาธิปไตย คือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความต้องการในการเลือกสรรตัวแทนของตนเพื่อดำเนินการ ถึงแม้ว่ารัฐบาลในแต่ละประเทศจะมีแนวโน้มในการกำกับและรวมอำนาจการปกครองสู่ศูนย์กลาง เพื่อประโยชน์การรวมอำนาจในลักษณะเช่นนี้ ไม่เพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการระดับท้องถิ่น ได้อย่างครอบคลุมบางส่วน ขณะเดียวกันรัฐบาลกลางก็จำเป็นต้องจัดให้มีการกระจายความรับผิดชอบและอำนาจในการปกครองตนเองให้แก่ท้องถิ่นด้วย

๓) ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผลที่เกิดจากความจำเป็นของรัฐบาลในการกระจายอำนาจการปกครองบางส่วน โดยให้ท้องถิ่นดำเนินการบางอย่างได้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมิใช่การปกครองโดยอิสระอย่างสิ้นเชิงหรือมิใช่การปกครองที่เกิดจากลัทธิของชุมชนท้องถิ่น แต่เป็นผลที่เกิดจากรัฐเป็นผู้ให้การปกครองส่วนท้องถิ่น^{๒๖}

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น พอสรุปได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดความต้องการในท้องถิ่นของตนเท่านั้นและหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

๒.๔.๒ วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

๑) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมากทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑ - ๓๖.

๒) เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกัน การรรับเงินจากรัฐบาลอย่างเดียวยังไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

๓) เพื่อความประหยัด ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นจึงจำเป็นโดยให้อำนาจท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก

๔) เพื่อให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง^{๒๗}

๒.๔.๓ องค์ประกอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้เห็นภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นจึงแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญๆ ของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

๑. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับแต่งตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

๒. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการแต่งตั้งขึ้น จะต้องอยู่ในการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการเพราะจะต้องเป็นหน่วยที่มีอำนาจปกครองตนเอง

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้าร่วมการเมืองการปกครองของปกครองของประชาชน

๔. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องมิอำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

๕. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

๖. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎหมายข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎหมายข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

^{๒๗} ชูวงศ์ นายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแก้ว, หน้า ๒๖ - ๒๗.

๗. หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบ และอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนในส่วนรวม^{๒๔}

อรรถัย ก๊กผล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการบริการ สาธารณะแก่ประชาชนที่มาจากหลักการกระจายอำนาจภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งการที่ ท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้นั้นต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย ๕ ประการ คือ

๑) มีการกำหนดพื้นที่หรือชุมชนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบให้ชัดเจน

๒) มีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากประชาชน โดยมีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารในเขตความรับผิดชอบ

๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่ง ถือเป็นหัวใจของการปกครองตนเองของการ ปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) มีการโอนอำนาจหน้าที่หลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อให้หน่วยการปกครองส่วน ท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๕) มีความอิสระในการบริหาร โดยมีฐานะทางกฎหมายมีอำนาจในการหารายได้ การ จัดทำงบประมาณรายจ่าย มีแหล่งรายได้ และบุคลากร^{๒๕}

อูทัย หิรัญโต กล่าวถึง ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ ๘ ประการ คือ

๑) สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการ ปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมี ความเข้มแข็งกว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒) พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับ ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับ ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก

^{๒๔} กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ปัญหาการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบล, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗.

^{๒๕} อรรถัย ก๊กผล, นรนิติ เศรษฐบุตร : ๖๐ ปี กิติยาจารย์, พิมพ์เพื่อเป็นเกียรติแก่รองศาสตราจารย์ นรนิติ เศรษฐบุตร เนื่องในโอกาสอายุครบ ๖๐ ปี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗๗.

และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้และบุคลากร เป็นต้น

๓) การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔) องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

๕) การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖) อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติ กิจการภายใน ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗) งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุง ท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

๘) การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับ ดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม โดยการมีอิสระ ในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่น จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่^{๑๐๐}

การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการ

^{๑๐๐}อุทัย หิรัญโต, การปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์), ๒๕๒๓, หน้า ๑๒.

ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

๒.๔.๔ ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไทย

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย

๑. องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

๒. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ก่อนเพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

๓. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่นการต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมืองในที่สุด

๔. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติหากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ก็จะมีผลทำให้เกิดความคึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

๕. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมนศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น^{๑๐}

การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นระบบการเมืองในตัวของมันเอง กล่าวคือ กลุ่มการเมือง เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ พยายามหาโอกาสในการที่จะต่อสู้แข่งขันชิงอำนาจในการปกครองบริหารแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ไม่ว่าในด้านผลประโยชน์ การบริหาร หรือตำแหน่งก็ตาม การช่วงชิงอำนาจดังกล่าวย่อมจะต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้ง มีการกำหนดนโยบาย มีการหาเสียง และมีการแสดงความคิดเห็น มีการแสดงออกซึ่งความต้องการ หรือการ

^{๑๐}โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต, อ่างแล้ว, หน้า ๕.

เรียกหรืออยู่ตลอดเวลา เช่น อภิปรายวิพากษ์วิจารณ์การกระทำการเดินขบวนประท้วงคัดค้าน และอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ระบบปกครองท้องถิ่นข้างเคียง ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค เป็นต้น

เมื่อการปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการเมือง จึงเป็นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญสำหรับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่ต้องการให้ท้องถิ่นได้มีการปกครองตนเอง ซึ่งหากประชาชนไม่ให้ความสนใจ ไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ระบบการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็หาได้มีประโยชน์ในทางสิทธิทางการเมือง รัฐบาลจัดทำเองจะดีกว่า

ลูเซียน ดับบลิว พาย (Lucian W. Pye) ได้พูดถึงการพัฒนาการเมือง และให้ความหมายของการพัฒนาการเมืองไว้หลายประการที่น่าสนใจคือ ความหมายที่ว่า การพัฒนาการเมือง คือ การสร้างระบอบประชาธิปไตย (Political Development as The Building of Democracy) และการพัฒนาการเมือง คือ การระดมสรรพกำลังให้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของชาติ (Political Development a Mobitization & Participation) ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นสามารถแยกได้เป็น ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นับเป็นสิ่งสำคัญและเห็นได้ชัดที่สุดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งควบคุมตลอดกระบวนการเลือกตั้ง ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งการเสนอตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้ง การไปฟังการหาเสียง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สมัครนโยบายพรรคการเมืองคนอื่น ไปลงคะแนนเสียงการดูแลไม่ให้เกิดการทุจริตในการลงคะแนนเสียง การมีส่วนร่วมมิได้หลายรูปแบบ แต่การศึกษาเรื่องนี้มักจะให้ความสำคัญกับการออกเสียงเลือกตั้ง เพราะสามารถวัดค่าออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรมนั่นเอง

๒. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง แม้ว่าในท้องถิ่นไทยจะมีไม่มาก และเห็นได้ชัดเหมือนของประเทศอื่น แต่หากการเมืองพัฒนาไปมาก ก็จะต้องมีรูปแบบดังกล่าว พรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาสถาบันหลักในทางการเมือง การร่วมกิจกรรมพรรคการเมืองโดยตรงก็คือการเป็นสมาชิกพรรค สนับสนุนพรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ยึดมั่นในนโยบายของพรรคนั้นร่วมทำงานให้กับพรรค เช่น ร่วมรณรงค์หาเสียง ร่วมดูแลการป้องกันการทุจริตเป็นหัวคะแนนให้พรรคการเมือง เป็นต้น

๓. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของฝ่ายบริหารท้องถิ่นตามความเหมาะสม การอภิปราย การเขียนบทความผ่านสื่อมวลชน การปกครองท้องถิ่นอาจดำเนินการขอความเห็นจากประชาชนได้ ซึ่งเรียกว่า “การฟังเสียงประชาชน” โดยการขอประชามติซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงตามควร

๔. การมีส่วนร่วม โดยการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการจำลองการเมืองในระดับชาติแม้ว่าในระดับท้องถิ่นจะเกิดได้ยากก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็นการมีส่วนร่วมอีกรูปแบบหนึ่ง การที่กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มที่มีความเห็นคล้ายกันรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ต่อรองทางการเมืองเกิดการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น

๕. การมีส่วนร่วม โดยการแสดงออกของประชาชน การแสดงออกของประชาชนนั้น มีวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น เช่น การเดินขบวนประท้วง การนั่งประท้วง การอดอาหาร เป็นต้น การกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ ก็อาจได้แก่ การรวมเป็นพลังมวลชน การติดต่อผู้มีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ การยื่นหนังสือร้องทุกข์ ซึ่งเป็นการเข้าร่วมอย่างไม่เป็นทางการ การให้ความรู้ข่าวสารทางการเมือง การปกป้องสิทธิทางการเมือง เช่น เตือนให้ไปเพิ่มชื่อกรณีชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตกหล่น การสนับสนุนการเข้าร่วมทางการเมืองที่ชอบธรรมก็นับว่าเป็นการเข้าร่วมทางการเมืองเช่นกัน

การมีส่วนร่วมยังมีความหมายไปถึงการให้ความร่วมมือซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมืองนั้น คือ การมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาลทำให้ความสนับสนุนเป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหาในการปกครองและการบริหารการให้ความร่วมมือในการเสียภาษีก็เป็นอีกทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วม โดยอ้อมซึ่งจำทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อมซึ่งทำให้ไม่เกิดปัญหาจนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองต่อไป^{๑๒}

๒.๔.๕ เทศบาล

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ได้มีการจัดระเบียบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินใหม่ ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ ขึ้น กำหนดให้มีการจัดระเบียบบริหารออกเป็น ๓ ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเทศบาลเป็นองค์กรบริหารรูปหนึ่งของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารปกครองตนเองของเทศบาล^{๑๓}

^{๑๒} ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ้างแล้ว, หน้า ๓๒.

^{๑๓} โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๔), หน้า ๒๐๐ - ๒๑๕.

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาล

เทศบาลจัดตั้งขึ้นเป็นแห่ง ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ โดยเมื่อรัฐพิจารณาเห็นควรยกฐานะท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาล ก็ตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลเป็นแห่ง ๆ ไป เทศบาลมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และเป็นนิติบุคคล พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาลไว้ ๓ ประการ ได้แก่

๑. จำนวนของประชากรในท้องถิ่นนั้น

๒. ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นคือพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดและงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น

๓. ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นว่าจะสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น กฎหมายได้กำหนดให้จัดตั้งเทศบาลขึ้นได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. เทศบาลตำบล กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

๑.๑ มีรายได้จริงโดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาตั้งแต่ ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ ประชากรตั้งแต่ ๗,๐๐๐ คนขึ้นไป

๑.๓ ได้รับความเห็นชอบจากรายการในท้องถิ่นนั้น

สำหรับในกรณีที่มีความจำเป็น เช่น การควบคุมการก่อสร้างอาคาร การแก้ปัญหาชุมชนแออัด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาท้องถิ่นหรือการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล กระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้ดำเนินการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลเฉพาะแห่งได้ หรือกรณีที่จังหวัดเห็นว่าสุขาภิบาลใดมีความเหมาะสม สมควรยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลได้ ก็ให้จังหวัดรายงาน ไปให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งให้ดำเนินการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลได้ โดยให้จังหวัดชี้แจงเหตุผลและความจำเป็น พร้อมทั้งส่งข้อมูลความเหมาะสมไปให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาด้วย

๒. เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

๒.๑ ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง ให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบ

๒.๒ ส่วนท้องที่ที่มีไชเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) เป็นท้องที่ที่มีพลเมืองตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป

(๒) มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

(๓) มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

๓. เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

๓.๑ เป็นท้องที่มีพลเมืองตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คน ขึ้นไป

๓.๒ มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๓.๓ มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนคร

อำนาจและหน้าที่ของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติหรือหน้าที่บังคับให้ปฏิบัติ และอำนาจหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีอำนาจตามที่กฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนด ทั้งยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในระดับต่าง ๆ ไว้ เช่น เทศบาลตำบลเทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ไว้แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ให้บริการสาธารณะต่อประชาชนดังต่อไปนี้

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
๑. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบลตามข้อ ๑ - ๘ และมีหน้าที่เพิ่มอีกดังนี้ ๑. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา	มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลเมืองตามข้อ ๑ - ๗ และมีหน้าที่เพิ่มอีกดังนี้ ๑. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
๒. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ	๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์	๒. กิจการอย่างอื่น ซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
๓. รักษาความสะอาดของถนนทางเดินเท้า สถานที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล	๓. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษา	๓. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหารโรงมหรสพ และสถานบันเทิงอื่น
๔. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ	๔. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ	๔. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
๕. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง	๕. ให้มีและบำรุงส่วนสาธารณะ	๕. จัดให้มีการควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
<p>๖.ให้ราษฎรได้รับการศึกษา อบรม</p> <p>๗.ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้ พิการ</p> <p>๘.บำรุงศิลปจารีตประเพณีภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม อันดีงามของท้องถิ่น</p> <p>๙.หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีคำสั่ง กระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมาย บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของ เทศบาล</p>	<p>๖.ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือ แสงสว่างโดยวิธีอื่น</p> <p>๗.ให้มีการดำเนินกิจการโรง รับจำนำหรือสถานสินเชื่อ ท้องถิ่น</p>	<p>๖.การวางผังเมืองและการ ควบคุมการก่อสร้าง</p> <p>๗.การส่งเสริมกิจกรรมการ ท่องเที่ยว</p>

ส่วนบริการที่เทศบาลอาจเลือกดำเนินการได้ หากมีงบประมาณเพียงพอ ได้แก่ จัดให้มีตลาด
ทำเรือ เรือข้ามฟาก สุสานฝังศพ และเมรุเผาศพ ส่งเสริมการประกอบอาชีพสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
๑.ให้มีน้ำสะอาดหรือการ ประปา ๒.ให้มีโรงฆ่าสัตว์ ๓.ให้มีตลาด ทำเทียบเรือและ ท่าข้าม ๔.ให้มีสุสานและฌาปนสถาน ๕.บำรุงและส่งเสริมการทำมา หากินของราษฎร ๖.ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการ พิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ ๗.ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าและ แสงสว่างโดยวิธีอื่น ๘.ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ ๙.เทศพาณิชย์	๑.ให้มีตลาด ทำเทียบเรือและท่า ข้าม ๒.ให้มีสุสานและฌาปนสถาน ๓.บำรุงและส่งเสริมการทำมา หากินของราษฎร ๔.ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์ มารดาและเด็ก ๕.ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล ๖.ให้มีการสาธารณสุขการ ๗.จัดทำกิจกรรม ซึ่งจำเป็นเพื่อ การสาธารณสุข ๘.จัดตั้งและบำรุงโรงเรียน อาชีวศึกษา ๙.ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับ การกีฬาและพลศึกษา ๑๐.ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อน หย่อนใจ ๑๑.ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อย ของท้องถิ่น ๑๒.เทศพาณิชย์	มีหน้าที่เช่นเดียวกับ เทศบาลเมืองตามข้อ ๑-๑๒

แนวคิดเกี่ยวกับพนักงานเทศบาล

พนักงานเทศบาล เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น มีผู้ศึกษา และให้ความหมายเกี่ยวกับพนักงานเทศบาลไว้หลายท่าน ดังนี้

อมร รักษาสัตย์ กล่าวว่าพนักงานประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในความหมายของ Personnel Administration ซึ่งในทางวิชาการย่อมหมายถึงระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับบรรดาพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำขององค์กรต่าง ๆ ซึ่งกินความหมายถึงลูกจ้าง คนงาน คนใช้ และกินความถึงแบบแผนปฏิบัติตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงาน การสมัครสอบ การคัดเลือก การบรรจุ แต่งตั้ง โอนย้าย การฝึกอบรม การประเมินผล การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา และการดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงาน

ระบบการปกครองตนเองของท้องถิ่นในประเทศไทยนั้นมีความสับสนไม่น้อย เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีข้าราชการประจำ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของฝ่ายการเมือง โดยจะเห็นได้ว่า เทศบาลเป็นรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือกำเนิดมานานมากกว่าองค์กรอื่นๆ ซึ่งจะเห็นว่าในส่วนที่เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่นประเภทที่เป็นฝ่ายการเมือง หรืออาจจะเรียกได้ว่าฝ่ายนโยบายหรือฝ่ายสั่งการและควบคุมนโยบายการบริหาร จึงมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี สภาเทศบาลและปลัดเทศบาลดังนี้

ก) พหุติกรรมการปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งการกำหนดแบบนี้เป็นการนำเอาระบบรัฐสภามาใช้ในองค์กรเทศบาล โดยกำหนดให้นายกเทศมนตรีหรือคณะเทศมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาเทศบาลในทำนองเดียวกับคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อรัฐสภา เป็นผลเสียต่อกิจการเทศบาล เพราะก่อให้เกิดความขัดแย้งและ โคน์สั่นกันเป็นประจำ

ข) พหุติกรรมการปฏิบัติและปัญหาการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างนายกเทศมนตรีกับปลัดเทศบาล ตามกฎหมายเทศบาลกำหนดให้นายกเทศมนตรีหรือคณะเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในกิจการบริหารเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าและกำหนดให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาล และรับผิดชอบในงานประจำทั่วไปตามส่วนการบริหารของเทศบาล แต่นายกเทศมนตรีหาได้ควบคุมเฉพาะกิจกรรมทางนโยบาย ตรงกันข้ามได้เข้าไปก้าวล่วงกิจการบริหารประจำ ซึ่งเป็นหน้าที่ของปลัดเทศบาลตามกฎหมาย ทำให้การบริหารกิจการประจำของเทศบาลอยู่ในอำนาจของนักบริหารฝ่ายการเมือง และนำมาซึ่งเสื่อมประสิทธิภาพในการบริหารกิจการเทศบาลในที่สุด

สำหรับข้อพิจารณาเกี่ยวกับระบบพนักงานประจำของเทศบาล โดยการจัดการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรสหประชาชาติได้รวบรวมไว้ แบ่งได้ ๓ ระบบดังนี้

ก) ระบบที่ให้สิทธิอำนาจในการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นอย่างเต็มที่ (Separate Local Government Service) ระบบนี้มอบอำนาจการจัดการเกี่ยวกับบุคคลให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดการเอง โดยรัฐบาลกลางเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด ระบบนี้ถือได้ว่าเทศบาลมีอิสระมาก ในการที่จะกำหนดเกณฑ์วิธีการสรรหา การบรรจุและแต่งตั้ง และการจัดการบริหารงานบุคคลทั้งหลายตามที่ท้องถิ่นเห็นว่าเป็นประโยชน์ วิธีการเช่นนี้ปฏิบัติในประเทศบราซิล ซึ่งรัฐบาลของมลรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด ไปจนถึงรัฐบาลกลางได้กำหนดเกณฑ์กว้าง ๆ และเข้าไปเกี่ยวข้องเพียงข้อเสนอควรปฏิบัติ หรือเจรจากับสมาคมพนักงานท้องถิ่น วางมาตรการต่าง ๆ เพื่อเทศบาลปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติอยู่ใน ชิลี ญี่ปุ่น มลรัฐบางรัฐในสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เซเนกัล ฟินแลนด์ นอร์เวย์ นิวซีแลนด์ และสหราชอาณาจักร

ข) ระบบให้กิจการงานบุคคลของท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้าราชการพลเรือนของประเทศ (Integrated ational and Local Service) ระบบนี้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือน (Civill Service Commission) มีอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินการบริหารบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปด้วย โดยเริ่มตั้งแต่การที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนดำเนินการส่งบุคคลไปปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้อำนาจท้องถิ่นในการมีสิทธิมีเสียงเกี่ยวกับบุคคลในบางประเภท ไปจนถึงให้ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือของสมาคมพนักงานท้องถิ่น เข้าเป็นสมาชิกในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน แบบแผนการปฏิบัติเช่นนี้ได้อยู่ในประเทศจีน มอริออคโก อินเดีย ปากีสถาน สหรัฐอาหรับเอมิเรต

ค) ระบบให้มีคณะกรรมการในระดับชาติของรัฐบาลกลางเป็นผู้วางหลักเกณฑ์และควบคุมการดำเนินการบริหารงานบุคคล ของท้องถิ่น (Unified Local Government Service) ระบบนี้โดยหลักให้มีคณะกรรมการในระดับชาติเป็นเอกเทศ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในทำนองเดียวกับการมีคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในระดับชาติ เป็นการให้รัฐบาลแห่งชาติเข้าไปควบคุมการบริหารงานบุคคลมากขึ้น โดยอาจจะให้มีผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาคมพนักงานประจำต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิกได้บ้างตามที่แต่ละประเทศเห็นว่าเหมาะสม ระบบนี้ใช้ในประเทศไทยจามก้า มลรัฐบางมลรัฐในอินเดีย^{๓๔}

วิทยา นภาศิริกุลกิจ อธิบายว่า การดำเนินกิจการขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น นอกจากจะมีฝ่ายที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้วางนโยบายหรือควบคุมนโยบายระดับสูงมาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรในท้องถิ่นหรือโดยหน้าที่ตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีบุคคลที่ปฏิบัติงานอีก

^{๓๔}อมร รักชาติชัย, การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๘), หน้า ๑๗ - ๑๘.

ประเภทหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่นในอันที่ทำให้การบริหารงานบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายหรือนโยบายที่กำหนดไว้ คือ คือพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ประจำซึ่งรับเงินเดือนประเภทเงินเดือนจากงบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น

พนักงานปกครองท้องถิ่นนี้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพราะถ้าพนักงานเหล่านี้ขาดความรู้ความสามารถและขาดการจัดระเบียบบริหารงานบุคคลที่เหมาะสม จะทำให้การบริหารงานของท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นแม้จะมีการจัดองค์กรปกครองท้องถิ่นไว้ดีเพียงใด เป้าหมายหรือนโยบายขององค์กรปกครองท้องถิ่นก็ยากจะประสบผลสำเร็จ

พนักงานปกครองท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศนี้ มิได้ใช้ระเบียบการบริหารงานบุคคลตัวเดียวกัน องค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปมีกฎหมายจัดระเบียบบริหารงานบุคคลของตนเอง อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าระเบียบบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองท้องถิ่นมักอิงระเบียบข้าราชการพลเรือน นับตั้งแต่การบรรจุ แต่งตั้ง อัตราเงินเดือน การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การโอนย้ายและอื่น ๆ องค์กรปกครองท้องถิ่นบางรูป เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานครยังอนุโลมให้ใช้ระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ. ฉะนั้นกระบวนการบริหารงานบุคคลจึงคล้ายกับระบบข้าราชการ นอกจากนั้นคณะกรรมการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองท้องถิ่นทุกรูปยังประกอบด้วยข้าราชการชั้นสูงของกระทรวงมหาดไทย เช่นรับมนตรี ปลัดกระทรวงอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด ฯลฯ และบางรูปยังมีการยืมตัวข้าราชการส่วนภูมิภาคมาปฏิบัติงานประจำขององค์กรปกครองท้องถิ่นอีกด้วย วิธีการเหล่านี้ทำให้ราชการบริหารส่วนกลางเข้าไปแทรกแซงกิจการขององค์กรปกครองท้องถิ่นมากเกินไป จนทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นขาดอิสระ จนเกือบจะเป็นการปกครองส่วนภูมิภาคหรือมีลักษณะที่เป็นการปกครองส่วนภูมิภาคไป ซึ่งได้ให้ความหมายของพนักงานปกครองท้องถิ่นดังนี้

๑) ข้าราชการส่วนจังหวัด คือ ผู้ปฏิบัติงานประจำขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด เรียกว่า “ข้าราชการส่วนจังหวัด” ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารส่วนจังหวัด กำหนดให้ข้าราชการส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน การจัดระเบียบข้าราชการส่วนจังหวัดนั้น ให้ใช้ระเบียบข้าราชการพลเรือนตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับเป็นระเบียบข้าราชการส่วนจังหวัดโดยอนุโลม

๒) พนักงานเทศบาล คือ ผู้ปฏิบัติงานประจำของเทศบาล เรียกว่า “พนักงานเทศบาล” การบริหารงานบุคคลของเทศบาลมีกฎหมายวางระเบียบไว้ต่างหาก คือ “พระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล” ระเบียบพนักงานเทศบาลได้วางหลักการบริหารบุคคล โดยยึดหลักการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนเป็นแม่บท ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกำหนดประเภท ชั้นตำแหน่ง อัตราเงินเดือน การพิจารณาความดีความชอบและการรักษาวินัย เป็นต้น

๓) ข้าราชการกรุงเทพมหานคร คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำของกรุงเทพมหานคร เรียกว่า “ข้าราชการกรุงเทพมหานคร” กรุงเทพมหานครเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำเป็นของตนเองทั้งหมด เนื่องจากวิวัฒนาการมาจากเทศบาล และมีฐานะเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

๔) พนักงานเมืองพัทยา การบริหารเมืองพัทยา นอกจากจะมีปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารกิจการของเมืองพัทยาและบังคับบัญชาพนักงานของเมืองพัทยาซึ่งมาจากการจ้าง โดยมีสัญญาการจ้างแล้ว ยังมีพนักงานประจำอีกจำนวนหนึ่งตามความจำเป็นพนักงานเมืองพัทยานั้น พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาลมาใช้กับพนักงานเมืองพัทยา โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเมืองพัทยานีฐานะเทียบเท่าเทศบาลนคร และปลัดเมืองพัทยา มีอำนาจบังคับบัญชาเท่านายกเทศมนตรี ฉะนั้นการบริหารงานบุคคลของเมืองพัทยาก็เหมือนกับเทศบาล

กล่าวโดยสรุปการจัดระเบียบพนักงานปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยได้นำเอาหลักเกณฑ์ของระบบราชการมาใช้ไม่ว่าเป็นด้านหลักเกณฑ์การบรรจุ อัตราเงินเดือน บำเหน็จบำนาญ ตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อจะดึงดูดให้บุคคลเข้ามาทำงานในองค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง แต่ยังไม่ปรากฏว่าผู้มีความรู้ยังนิยมเข้ารับราชการในราชการบริหารส่วนกลางมากกว่า เพราะรู้สึกรู้สึกว่ามีเกียรติสูงกว่า และมีความก้าวหน้าการทำงานในองค์การปกครองท้องถิ่น ฉะนั้นในปัจจุบันขาดแคลนตัวบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารงานส่วนท้องถิ่น จึงเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง^๔

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๒ องค์การกลางบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ได้แก่ “คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น” เรียกโดยย่อว่า ก.ถ. มีอำนาจที่สำคัญเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาระบบคุณธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่นรวมถึงการกำหนด โครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมให้การศึกษาวิเคราะห์ หรือวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น การให้คำปรึกษา แนะนำ และพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

^๔ วิทยา นภาศิริกุลกิจ, การเมืองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๐๘), หน้า ๑๑๐ - ๑๒๒.

นอกจากนี้ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ยังมีคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นแต่ละกลุ่มปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่นแต่ละกลุ่มในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปให้เป็นไปโดยมีมาตรฐานสอดคล้องกันและให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นแต่ละกลุ่มในแต่ละจังหวัดทำหน้าที่บริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบในเขตจังหวัด กล่าวคือมีคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ให้มีคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดคณะหนึ่ง มีคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลและในเขตจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลร่วมกันคณะหนึ่ง มีพนักงานคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล และในเขตจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลรวมคณะหนึ่ง เฉพาะกรณีเมืองพัทยา ให้มีคณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยา ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานเมืองพัทยา ส่วนการบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร^๖

๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

๒.๕.๑ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑) ขนาดและที่ตั้ง

เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๕๕๐ กิโลเมตร เดินทางโดยรถยนต์ อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ดประมาณ ๕๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๖.๘ ตารางกิโลเมตร จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งสุขาภิบาลตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เปลี่ยนแปลงเป็นเทศบาลตำบลสระคูตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๕ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้เปลี่ยนแปลงชื่อจากเทศบาลตำบลสระคูเป็นเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ครอบคลุมพื้นที่ ๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วย ๑๒ ชุมชนดังนี้

ชุมชนในเขตเทศบาล

- (๑) ชุมชนหอกี้วนพัฒนา หมู่ที่ ๑
- (๒) ชุมชนหลักเมืองพัฒนา หมู่ที่ ๑
- (๓) ชุมชนพระรัตนวงษา

^๖ รั้งสรรค์ ประเสริฐศรี และคณะ, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทยหน่วยที่ ๕ - ๑๕, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๗), หน้า ๑๕๘ - ๑๕๙.

- (๔) ชุมชนพลังเมืองทอง หมู่ที่ ๒
- (๕) ชุมชนคอนเจ้าบ้าน หมู่ที่ ๓
- (๖) ชุมชนเจริญราษฎร์ หมู่ที่ ๓
- (๗) ชุมชน หมู่ ๔ สามัคคี
- (๘) ชุมชน หมู่ที่ ๕ โชนเหนือ
- (๙) ชุมชน หมู่ที่ ๕ โชนใต้
- (๑๐) ชุมชนคุ้มเมืองใหม่หมู่ที่ ๕ หมู่ที่ ๒๐
- (๑๑) ชุมชน หมู่ที่ ๑๐ บ้านสนาม
- (๑๒) ชุมชนยูเนียนพัฒนา หมู่ที่ ๔

อาณาเขต	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลข้างเคียงดังนี้	
ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหัวโทน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลทุ่งกลา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลเมืองทุ่ง - ทุ่งศรีเมือง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลดอกไม้

๒) สภาพภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสูง พื้นที่ราบส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายและมีหินลูกรังบ้างเป็นบางส่วน มีแหล่งน้ำในเขตเทศบาลคือหนองคู

๓) ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศทั่วไปของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิมีอากาศร้อนจัดและแห้งแล้งในฤดูร้อน และมีอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู

๑. ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ไปถึงเดือนพฤษภาคม
๒. ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ไปถึงเดือนตุลาคม
๓. ฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ไปถึงเดือนมกราคม

๔) สภาพเศรษฐกิจและสังคม

สภาพเศรษฐกิจของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับผลิตภาคการเกษตรกรรมเป็นหลักเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ปอ ถั่วลิสง โดยภาพรวมเศรษฐกิจเริ่มจะเปลี่ยนจากการพึ่งพาการเกษตรเป็นหลัก ไปเป็นพึ่งพาพาณิชย์และบริการมากขึ้น

๒. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) การคมนาคม

ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิมีการคมนาคมทางรถยนต์ ไม่มีการคมนาคมทางรถไฟและเครื่องบิน สภาพถนนในเขตเทศบาลอยู่ในสภาพใช้การได้ดีในถนนสายหลัก สำหรับถนนในซอยและถนนสายหลักต้องได้รับการปรับปรุงให้มีสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา ในช่วงฤดูฝนจะเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในถนนเนื่องจากระบบระบายน้ำเสียในเขตเทศบาลยังไม่มีเพียงพอ จึงทำให้การไหลของน้ำไม่สะดวกซึ่งขณะนี้เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิได้ดำเนินการปรับปรุงระบบระบายน้ำเสียอยู่ในขณะนี้

๒) ระบบไฟฟ้าสาธารณะ

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๓,๒๐๐ ราย ได้รับความปลอดภัยไฟฟ้าจากสถานีไฟฟ้าแรงสูงจาก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยจะต้องดำเนินการขอใช้กระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสุวรรณภูมิ สำหรับประชาชนได้รับความเดือดร้อนและมีคำร้องมายังเทศบาล เทศบาลจะดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าให้โดยเทศบาลจ่ายเงินสมทบให้กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ที่เทศบาลกำหนด

๓) ระบบประปา

ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ประชาชนใช้บริการน้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาคอำเภอสุวรรณภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลิตจากน้ำชลประทาน จากลำน้ำเสียว จำนวนผู้ใช้ น้ำ ๓,๒๐๐ ราย ปริมาณการใช้น้ำ ๑๖,๔๗๕ ลบ.ม./เดือน

๔) การโทรคมนาคม

การโทรคมนาคมในเขตเทศบาล ประกอบด้วย ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอำเภอสุวรรณภูมิ จำนวน ๑ แห่ง ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิมีผู้ใช้โทรศัพท์จำนวน ๒,๕๐๐ ราย

๕) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ในเขตเทศบาลมีพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่จะทำการปลูกข้าว เป็นหลัก สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในเขตเทศบาลและเก็บไว้บริโภคได้ตลอดทั้งปี รองลงมาจะเป็นพื้นที่ปลูกคั้นยูคาลิปตัสซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของชาวอำเภอสุวรรณภูมิ

๓. ด้านเศรษฐกิจ

๑) โครงสร้างทางเศรษฐกิจ/รายได้ประชากร

รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเกษตรกรมากที่สุด รองลงมาเป็นการค้าขายและพาณิชย์รายได้ต่อหัวเฉลี่ยของประชาชน โดยเฉลี่ย ๒๕,๗๐๐ บาท/คน/ปี

๒) การเกษตรกรรม

เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิมีพื้นที่ทั้งหมด ๖.๘ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ทางการเกษตร ร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ทั้งหมด และมีพื้นที่ป่าไม้คิดเป็นร้อยละ ๑.๕ ของพื้นที่ทั้งหมด

๓) การอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมในอำเภอสุวรรณภูมิ ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น โรงสีข้าว โรงงานทำขนมจีน เป็นต้น นอกจากนี้เป็นโรงซ่อมรถยนต์ และมอเตอร์ไซด์ ส่วนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อื่น ๆ ไม่มี

๔) การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาล จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ คือ หนองคูเล็ก (ติดกับวัดทุ่งลัญจิวัน และหนองคูวัดเจริญราษฎร์ ตั้งอยู่ใจกลางเมือง ซึ่งประชาชนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกาย โดยเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จะพัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติต่อไป ส่วนสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาซื้อและแวะชม คือ ข้าวหอมมะลิ

ส่วนงานประเพณีของอำเภอสุวรรณภูมิ เทศบาลจัดงานประเพณีตามฤดูกาล เช่น งานประเพณีบุญบั้งไฟ งานประเพณีลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา งานสงกรานต์ งานประเพณี บุญคูณลาน เป็นต้นลักษณะของงานยังไม่สามารถเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมได้เท่าที่ควร

๕) การปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เลี้ยงตามธรรมชาติแบบไล่ทุ่ง เช่น โค กระบือ ส่วนสุกร เป็ด ไก่เลี้ยง เพื่อไว้จำหน่ายและบริโภคเป็นส่วนใหญ่

๔. ด้านสังคม

๑) จำนวนประชากร

จำนวนประชากรแยกตามเพศและอายุและลักษณะ โครงสร้างประชากร โดยทั่วไป ประชากรในเขตเทศบาล เมื่อวันที่ ๓๑ เดือน สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๒ จำนวนทั้งสิ้น ๑๐,๐๐๘ คนจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๗,๘๐๐ คน

๒) การศึกษา ศาสนา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

๑) การศึกษา ปัจจุบันเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำนวน ๖ โรงเรียน เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ และเทศบาลให้การสนับสนุนอาหารกลางวัน (นม) ในอนาคตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิคงจะได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ ต่อไป

๒) การศาสนาและวัฒนธรรม ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณีประจำท้องถิ่น ซึ่งยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร จะรักษาขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน โดยการประกอบกิจกรรมทางศาสนาในช่วงงานบุญทุกเดือน

๓) การบริการด้านสาธารณสุข เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานของเทศบาล จำนวน ๑ แห่ง มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำนวน ๒ คน และมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานเบื้องต้น (อสม.) จำนวน ๑๒ แห่ง มี อสม. ในเขตเทศบาลเป็นผู้ให้บริการประจำศูนย์ฯ

๔) การสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิให้การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการภายใต้ฐานะการเงิน การคลังและตามอำนาจหน้าที่เนื่องจากมีงบประมาณจำนวนจำกัด ในส่วนการให้การสงเคราะห์ แก่ผู้ประสบภัยต่าง ๆ เทศบาลได้ดำเนินการช่วยเหลือและบรรเทาตามสภาพที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน โดยตั้งงบประมาณช่วยเหลือจากเงินรายได้เทศบาล ซึ่งจะให้ความช่วยเหลือตามความเป็นจริง

๕) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่ผ่านมา ในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิไม่มีคดีอุกฉกรรจ์เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๕. ด้านการเมือง

๑) ด้านการเมืองการบริหาร เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ซึ่งนายกเทศมนตรีได้แต่งตั้งคณะบริหาร ประกอบด้วย รองนายกเทศมนตรี จำนวน ๒ คน เลขานุการนายกเทศมนตรี จำนวน ๑ คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน ๑ คน และมีสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวน ๑๒ คน

การแบ่งส่วนราชการในเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ แบ่งออกเป็น ๗ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑ สำนัก และ ๖ กอง คือ สำนักปลัดเทศบาล กองวิชาการและแผนงาน กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองการศึกษาและกองสวัสดิการ

๒) ด้านการคลัง เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ แบ่งเกณฑ์รายได้จัดเป็นเทศบาลขนาดกลาง งบประมาณทางการเงินของเทศบาลไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลมาใช้ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ถึงแม้ว่าการพัฒนาด้านการจัดเก็บรายได้จะเพิ่มมากขึ้นแต่ยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลได้ เนื่องจากอยู่ระหว่างการพัฒนาท้องถิ่นในด้านอื่น ๆ ให้ครอบคลุมทั่วถึงได้

๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ให้ความสนใจและความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตำบลสุวรรณภูมิ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ผู้มี

สิทธิเลือกตั้ง ๗,๘๐๐ คน จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๕,๓๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๔ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งแสดงถึงประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมาก

๔) การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต/ทรัพย์สินและสวัสดิการของประชาชน เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีสถานีดับเพลิงของเทศบาล จำนวน ๑ แห่ง ซึ่งจะมียานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัดสำนักปลัดเทศบาล เป็นผู้ปฏิบัติงาน ในการดูแลช่วยเหลือและบรรเทาเมื่อเกิดอัคคีภัย และบรรเทาภัยด้านอื่น ๆ^{๓๓}

๒.๕.๒ โครงสร้างการบริหารงาน

การบริหารงานของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ประกอบด้วย ๓ ส่วนดังนี้

๑)สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลที่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีจำนวน ๑๒ คน ดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของสภาเทศบาล สรุปได้ดังนี้

๑.๑ ตราเทศบัญญัติ เทศบัญญัติเป็นกฎหมายของเทศบาล ใช้บังคับเฉพาะในเขตเทศบาลผู้มีสิทธิเสนอร่างเทศบัญญัติ ได้แก่ คณะเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด เว้นแต่เกี่ยวกับการเงินจะต้องให้นายกเทศมนตรีรับรองด้วยการพิจารณาให้พิจารณา ๓ วาระ เมื่อสภาเห็นชอบแล้วจะส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วประกาศใช้ต่อไป

๑.๒ ควบคุมการบริหารงานของคณะเทศมนตรี กระทำได้ ๓ แนวทาง คือ การตั้งกระผู้ตาม การอภิปรายไม่ไว้วางใจ และการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๓ ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการสามัญ และคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อทำหน้าที่หรือพิจารณาในภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสภาเทศบาล

๒)นายกเทศมนตรี ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี จำนวน ๑ คน รองนายกเทศมนตรี จำนวน ๒ คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน ๑ คน และเลขานุการนายกเทศมนตรี จำนวน ๑ คน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารกิจการของเทศบาล ดังนี้

๑. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย

๒. มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติโดยจำต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^{๓๓} กองวิชาการและแผนงาน, “แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕)”, รั้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ, ๒๕๕๓, (อัดสำเนา).

๓. มีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ อำนาจ เช่นเดียวกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือกฎหมายอื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำหนดตามที่เห็นสมควร

๓) บุคลากรฝ่ายประจำ สังกัดส่วนราชการต่าง ๆ

มีปลัดเทศบาลเป็นหัวหน้าพนักงานฝ่ายประจำ และมีรองปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วย นอกจากนี้ยังมีหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นผู้อำนวยการกองและหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชา สำหรับส่วนราชการสังกัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีดังนี้

๑. สำนักปลัดเทศบาล มีหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลสามัญและพนักงานจ้างภายในสำนักปลัดเทศบาล ประกอบด้วย

งานธุรการ มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องงานสารบรรณ หนังสือติดต่อราชการของหน่วยงาน การจัดประชุมสภาเทศบาล งานการเลือกตั้ง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานทะเบียนราษฎร มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการให้บริการและอำนวยความสะดวกกับประชาชนในงานทะเบียนราษฎร การจัดเตรียมการเลือกตั้งและดำเนินการเลือกตั้ง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง การพัฒนาบุคลากร งานสวัสดิการของพนักงานลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการป้องกันและระงับเหตุอันเนื่องมาจากสาธารณภัยต่าง ๆ งานรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง และงานที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. กองการศึกษา มีผู้อำนวยการกองการศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา พนักงานเทศบาลสามัญและพนักงานจ้าง ประกอบด้วย

งานธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้ งานสารบรรณ งานดูแลรักษา จัดเตรียมและให้บริการเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งานการตรวจสอบแสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของทางราชการ งานรักษาความสะอาดและรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ งานจัดทำคำสั่งและประกาศของเทศบาล งานรวบรวมข้อมูลและจัดทำแผนของกองการศึกษารวมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนการติดตามและการรายงาน งานการลาพักผ่อนประจำปี และการลาอื่น ๆ

งานสวัสดิการของกองหรือฝ่าย งานประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

งานบริหารการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้ งานตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินทุกประเภท งานควบคุมและการจัดทำทะเบียนงานประมาณรายจ่าย งานจัดเก็บเอกสารการจ่ายเงิน งานการเงินและตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญคู่จ่าย งานจัดทำบัญชีและทะเบียนที่เกี่ยวข้องทุกประเภท ตั้งฎีกาเบิกจ่ายทั้งในและนอกงบประมาณ งานการซื้อและการจ้าง งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมายงานพัฒนาการศึกษา

งานสำรวจความต้องการและปัญหาทางการศึกษา งานจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา งานวิจัยทางการศึกษา งานพัฒนาหลักสูตร งานให้บริการทางการศึกษาทั่วไปด้วยสารนิเทศให้คำปรึกษาแนะนำปัญหาทางวิชาการ งานเขียนเอกสาร ตำรา ผลิตอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน งานค้นคว้าทดลอง และเผยแพร่เทคนิควิทยาการแผนใหม่ทางการศึกษา งานประชุม อบรม สัมมนาประสานงาน และให้บริการทางด้านวิชาการ งานวัดผล ประเมินผลทางการศึกษา งานส่งเสริมสุขภาพ และควบคุมมาตรฐานทางการศึกษา งานประสานงานการดำเนินงานด้านวิชาการกับหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องงานเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนาและประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. กองคลัง มีผู้อำนวยการกองคลังเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลสามัญและพนักงาน สำหรับหน่วยงานภายในกองคลังประกอบด้วย

งานธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานสารบรรณ งานดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์ งานตรวจสอบ แสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญทางราชการ งานจัดทำคำสั่งและประกาศของเทศบาล งานสวัสดิการของกองหรือฝ่าย งานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายได้ งานการเงินและบัญชี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินทุกประเภท งานควบคุมและการจัดทำทะเบียนงบประมาณรายจ่าย งานจัดทำเช็คและจัดเก็บเอกสารการจ่ายเงิน งานการเงินและตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญคู่จ่าย งานจัดทำบัญชีและทะเบียนที่เกี่ยวข้องทุกประเภท และรายงานอื่น ๆ

งานพัสดุและทรัพย์สิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานการซื้อและการจ้าง งานการซ่อมและบำรุงรักษา งานการจัดทำทะเบียนพัสดุ งานการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุและเก็บรักษาพัสดุงานการจำหน่ายพัสดุนานเก็บรักษา และเบิกจ่ายแบบพิมพ์ต่าง ๆ

งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานคัดลอกข้อมูลที่ดิน งานปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษี โรงเรือนและที่ดิน งานปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีบำรุงท้องที่ งานตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม งานจัดทำรายงานเสนองานทะเบียนทรัพย์สินและงานบริการข้อมูล งานจัดเก็บและ

บำรุงรักษาแผนที่ภาษี งานปรับข้อมูลในทะเบียนทรัพย์สินและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รหัสชื่อเจ้าของทรัพย์สินและรหัสชื่อผู้ชำระภาษี งานจัดเก็บและดูแลรักษาทะเบียนทรัพย์สินและเอกสารข้อมูลต่าง ๆ

งานผลประโยชน์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานจัดทำประกาศให้มายื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อชำระภาษี งานตรวจสอบและจัดทำบัญชีผู้ที่อยู่ในเกณฑ์เสียภาษีในปีงบประมาณ จัดเก็บจากทะเบียนคุมผู้ชำระภาษีงานรับและตรวจสอบแบบแสดงรายการทรัพย์สิน ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น ๆ งานแจ้งผลการประเมินค่าภาษีแก่ผู้เสียภาษี งานจัดเก็บและชำระรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น งานลงรายการเกี่ยวกับโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้ายในทะเบียนเงินผลประโยชน์ งานเก็บรักษาและเบิกจ่ายแบบพิมพ์ต่าง ๆ งานเก็บรักษาเอกสารและหลักฐานการเสียภาษี ค่าธรรมเนียมและรายได้อื่น

งานพัฒนารายได้และเร่งรัดรายได้ มีหน้าที่รับผิดชอบ งานศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและการจัดหารายได้อื่น ๆ ของเทศบาล งานวางแผนการจัดเก็บรายได้ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ งานพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินและกำหนดค่ารายปีของภาษี โรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และรายได้อื่น งานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการชำระภาษีอากร

๔. กองวิชาการและแผนงาน มีผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลสามัญและพนักงานจ้าง ภายในกองวิชาการและแผนงานมีหน่วยงานในสังกัดดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมและการลงทะเบียนรับส่งหนังสือ ควบคุมการขออนุมัติจัดซื้อ-จ้างและการเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน มีหน้าที่รวบรวมวิเคราะห์ให้ข้อมูลสถิติที่จำเป็นที่ต้องนำมาใช้ในการวางแผนและการประเมินผลตามแผนงาน งานรวบรวมข้อมูลทางสถิติงบประมาณ งานจัดทำงบประมาณ

งานนิติการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมาย วินิจฉัยข้อกฎหมาย ร่างและพิจารณาตรวจร่างเทศบัญญัติ กฎระเบียบ จัดทำนิติกรรม รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการดำเนินการดำเนินการทางวินัย สอบสวนเปรียบเทียบปรับการกระทำละเมิดเทศบัญญัติ งานรับเรื่องราวร้องทุกข์

งานบริการและเผยแพร่วิชาการ มีหน้าที่เผยแพร่ข่าวสาร งานศึกษาวิเคราะห์ วิจัยวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ รวบรวมข้อคิดเห็นของประชาชน

๕. กองสวัสดิการสังคม มีผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลสามัญและพนักงานจ้าง มีหน่วยงานในสังกัดดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่ควบคุมการลงรับ-รับส่งหนังสือ

งานพัฒนาชุมชน มีหน้าที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นในเขตพัฒนาชุมชนเพื่อ ดูแลส่งเสริมพัฒนาอาชีพ

งานสังคมสงเคราะห์ จัดสวัสดิการ สงเคราะห์ช่วยเหลือ จัดทำสถิติและรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับผู้รับบริการสงเคราะห์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

๖. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลบังคับบัญชาพนักงานเทศบาลสามัญและพนักงานจ้าง มีหน่วยงานในสังกัดดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณ

งานสุขาภิบาลอาหารและอนามัยสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมสุขาภิบาลอาหารและสิ่งแวดล้อม งานสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการ ควบคุมแก้ไขเหตุรำคาญ

งานรักษาความสะอาด มีหน้าที่เกี่ยวกับการกวาด ล้าง ทำความสะอาด เก็บรวบรวมขนถ่ายขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล

งานส่งเสริมสุขภาพ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านสุขาภิบาล อนามัยโรงเรียน อนามัยแม่และเด็ก วางแผน โภชนาการ งานสาธารณสุขมูลฐาน

งานสัตวแพทย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมและรักษาโรคสัตว์ งานควบคุมและรับผิดชอบโรคที่เกิดจากสัตว์ หรือสัตว์ที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ งานควบคุมการฆ่าสัตว์และโรงฆ่าสัตว์ งานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ป้องกันโรคติดต่อ

งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มีหน้าที่เกี่ยวกับป้องกันและสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค งานควบคุมแมลงและพาหะนำโรค

๗. กองช่าง มีผู้อำนวยการกองช่าง เป็นผู้ที่มีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและพนักงานจ้าง มีหน่วยงานในสังกัดดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่รับส่งหนังสือ เก็บและค้นหนังสือ รวบรวมข้อมูล

งานสาธารณูปโภค มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านก่อสร้างอาคาร ถนน สะพาน ทางเท้า เขื่อน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

งานวิศวกรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับงานออกแบบคำนวณด้านวิศวกรรม งานวาง โครงการ และการก่อสร้าง

งานสวนสาธารณะ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ งานควบคุมดูแลบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ งานดูแลบำรุงรักษาดินไม้^{๓๔}

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน.

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จินดา พลายแก้ว ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้และด้านความคุ้มค่าตามลำดับ^{๓๕}

เบญจวรรณ วันดีศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความเป็นธรรมาภิบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด อันได้แก่ อายุ ระดับ การศึกษาความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล

ผลการศึกษาพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมี การประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๓๕ และจัดระบบสารสนเทศให้ประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึง โดยใช้สื่อขององค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การรับรู้ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร ใดๆขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการตรวจสอบ การประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงมีส่วนร่วมใน การถอดถอน

^{๓๕}จินดา พลายแก้ว, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), ๑๓๖ หน้า.

ผู้บริหารหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลว มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึก ห่วงเหินและรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของท้องถิ่นตนเอง”

ภาคภูมิ นียมวิทย์พันธุ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมวัฒนธรรม ในด้านนี้มีข้อน่าสังเกตว่า ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอออกข้อบังคับตำบล โดยส่วนใหญ่ประชาชนมักจะใช้วิธีการร้องเรียนผ่านสมาชิกหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้แก้ไขปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่ ซึ่งมีอยู่หลายปัญหาที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำไปประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาและได้ออกเป็นข้อบังคับตำบล ส่วนการอบรมเรื่องกฎหมายท้องถิ่นพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคงบังได้ดำเนินการในเรื่องนี้น้อยด้านคุณธรรมพบว่า คณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลไม่เคยถูกร้องเรียนเรื่องทุจริตและให้บริการโดยเลือกปฏิบัติ มีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความเป็นธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคงบังได้จัดให้มีกิจกรรม เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในหลายรูปแบบ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามาศึกษาและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคงบังด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ในหลายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในตำบลคงบัง องค์การบริหารส่วนตำบล จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานและตรวจสอบ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างด้านความรับผิดชอบ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อการประชุม โดยไม่ขาดการประชุมบ่อยครั้ง แต่ก็ยังมีบรรยากาศในการประชุมที่มีการแสดงความคิดเห็นหรือการซักถามยังไม่ทั่วถึงและองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนามากกว่าร้อยละ ๗๐ องค์การบริหารส่วนตำบลคงบังให้ความสำคัญกับประชาชนที่มาใช้บริการเป็นอันดับแรกด้านความคุ้มค่า พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างได้ต่ำกว่าราคากลางที่ตั้งไว้ และได้จัดให้มีการตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยมีหลายฝ่ายเป็นผู้ตรวจสอบ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการใช้งบประมาณ ได้ตลอดเวลาแต่องค์การ

“เบญจวรรณ วันดีศรี, “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๗, หน้า ๑๐๒.

บริหารส่วนตำบลจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการบริหารและพนักงานส่วนตำบลในเรื่องเทคนิควิธีการต่าง ๆ ก่อนข้างน้อย ส่วนข้อเสนอแนะจากการศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท มีดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมโครงการเอง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ควรระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นอย่างจริงจังและให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอนมีการอบรมหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับธรรมาภิบาล^{๔๐}

ศราวุธ ภูอะภิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามปัจจัยด้านบุคคล ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจใน องค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลและรวบรวม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนคติของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นพบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกันส่วนปัจจัยด้านขนาดของ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้าน

^{๔๐}ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธุ์, “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๕๐, ๑๑๒ หน้า.

ความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ปัจจัยด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล^{๔๒}

สุภัทรา วิมลสมบัติ ได้ศึกษาเรื่องธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ ได้มีการบริหารงาน โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นหลักในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล และจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้้องค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชยประสบความสำเร็จได้ เกิดจากปัจจัย ๓ ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหรือผู้บริหาร ปัจจัยด้านทีมงานหรือองค์กร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะร่วมมือร่วมใจพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ในการดำเนินงานของทั้ง ๓ ปัจจัยนั้นมีการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากำหนดเป็นแนวนโยบายในการปฏิบัติ อันได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า นอกจากนี้ยังเน้นหนักในเรื่องของความซื่อสัตย์และโปร่งใสในการบริหารองค์กร เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนนั้นได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจการสาธารณะของท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยความต้องการของประชาชนสะท้อนถึงการบริหารกิจการสาธารณะในท้องถิ่นว่าเกิดประโยชน์ ต่อประชาชนเพียงใด ้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถผูกขาดรวมอำนาจทางการเมืองไว้กับผู้บริหารได้อีกต่อไป หากแต่จำเป็นต้องเปิดกว้าง เพื่อให้้องค์กรชุมชนเข้ามารับรู้ความเป็นไปและเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป”^{๔๓}

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา ได้ศึกษา การบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่ายังประสบปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงาน

^{๔๒}ศราวุธ ภูอะกิจ, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์), ๒๕๕๕, หน้า ๑๔๒.

^{๔๓}สุภัทรา วิมลสมบัติ, “ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์”, ปริญาญรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๕๘, หน้า ๑๐๕.

ในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉางพบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชน แต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเองดังนั้นจึงเสนอให้ผู้บริหารของเทศบาลเร่งปรับโครงสร้างและระบบงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในด้านนิติธรรมที่ว่า การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคลและนำกฎระเบียบการบริหารงานของเทศบาลมาบังคับใช้ให้เป็นมาตรฐานเพื่อ เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน“

เสริมพงษ์ ลิขิต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

มุมมองกระบวนการภายในองค์กร พบว่าความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์และเทศบาลเมืองหัวหิน โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน มุมมองด้านการเงิน พบว่าความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์และเทศบาลเมืองหัวหิน โดยรวม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ มีประสิทธิภาพแตกต่างกันมีประสิทธิผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า มีประสิทธิผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มุมมองการเรียนรู้และนวัตกรรมในองค์กรเมื่อพบว่าความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลโดยรวม และทุกด้านมีประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ยกเว้น

“สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๐๗).

ด้านหลักความคุ้มค่า มุมมองส่วนผู้เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร พบว่าความคิดเห็นประชาชนในเขตเทศบาลด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความมีส่วนร่วม มีประสิทธิผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑ ส่วนด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบมีประสิทธิผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๔๔}

อภิชาติ โชติชัชวาลกุล ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรีและเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลจำนวน ๕๗ คน และนักการเมืองท้องถิ่นจำนวน ๘๗ คน รวม ๑๔๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา เขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ข้อมูลที่ได้รับนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Window ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า “พนักงานส่วนตำบลและนักการเมืองท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาอำเภอหนองหญ้าไซจังหวัดสุพรรณบุรีทั้ง ๖ ด้านอยู่ในระดับมากระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแยกเป็นรายข้อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการทำงานพบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการทำงานแบบโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความยุติธรรม ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงานได้โดยจะต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน ได้นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องแบบอย่างที่ดีในการทำงานทางด้านความซื่อสัตย์ ความจริงใจ มีคุณธรรม จริยธรรม”^{๔๕}

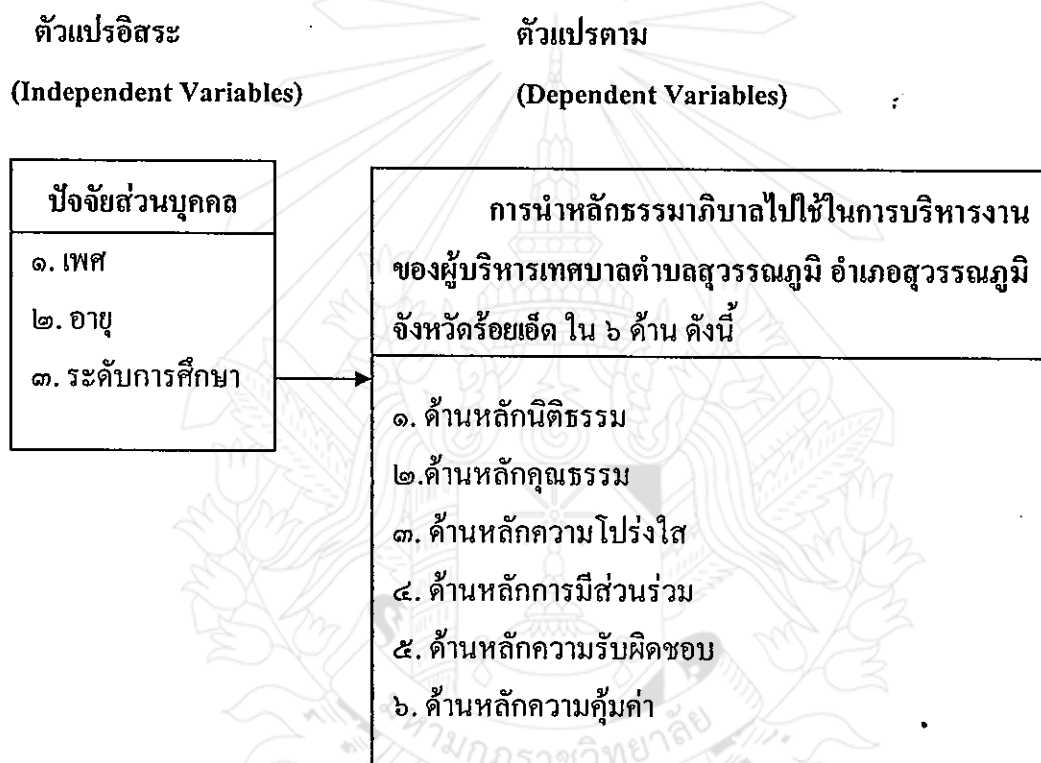
การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

^{๔๔} เสริมพงษ์ ธิปไตย, “ประสิทธิผลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี), ๒๕๔๙, หน้า ๙๘.

^{๔๕} อภิชาติ โชติชัชวาลกุล, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี”, ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, หน้า ๑๑๓.

๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาล จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี ปี พ.ศ.๒๕๔๒^๑ และได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบคำถาม สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ และสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังเสนอไว้ในแผนภาพที่ ๒.๑

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^๑ธีระพล อรุณะกสิกร และคนอื่น ๆ, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, อ้างแล้ว, หน้า ๗.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งหมดจำนวน ๑๒๘ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan)^๑ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๘๖ คน

---

^๑บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาน, ๒๕๔๕), หน้า ๔๓.

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) ใช้วิธีจับฉลากโดยทำการเขียนชื่อของพนักงานเทศบาลลงในแผ่นกระดาษใช้ ๑ แผ่นต่อ ๑ คน หรือ ๑ ชื่อใส่ ลงไปในกล่องเขย่าให้คลุกกันไปแล้วจึงหยิบขึ้นมาทีละแผ่น จนกว่าจะครบตามจำนวนที่ต้องการ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการหลักรับราชการไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักรับราชการไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามแนวทางของสำนักนายกรัฐมนตรี ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น ๕ ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน^๒ ดังนี้

คะแนน ๕ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน ๔ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

คะแนน ๓ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน ๒ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้อยู่ในระดับน้อย

คะแนน ๑ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับวัดค่าตัวแปรทั้งหมด โดยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความที่เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) ที่สร้างขึ้นจำนวน ๓๐ ข้อ โดยกำหนดการวัดค่าตัวแปรซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยใช้หลักทางคณิตศาสตร์ .๕๑ ขึ้นไปปัดเป็นเลขจำนวนเต็ม เกณฑ์ที่ใช้เป็นดังนี้

^๒ชานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๖๕ - ๖๖.

ค่าคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้อยู่ในระดับ
๔.๕๑ - ๕.๐๐		มากที่สุด
๓.๕๑ - ๔.๕๐		มาก
๒.๕๑ - ๓.๕๐		ปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐		น้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๐		น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรอบที่จะศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๒) กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

๓) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจ วิจารณ์แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อ ๓ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

๑. ดร. ประพิศ โบราณมูล อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและสถิติ

๒. นายชรินทร์ พงษ์ พลดี ปลัดเทศบาล (นักบริหารงานเทศบาล ๗) สังกัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา

๓. สิบเอกลำพัน เศรษฐ์ รุ่งปลัดเทศบาล (นักบริหารงานเทศบาล ๗) สังกัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม โดยใช้แบบวัด ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)

สูตร	IOC	$= \frac{\sum R}{N}$
เมื่อ	IOC	แทนดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่	+๑	แน่ใจว่าสอดคล้อง
	๐	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-๑	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๖๗ ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน ๓๐ ข้อ ใช้ได้จำนวน ๓๐ ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง ๐.๖๗ - ๑.๐๐

๕) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือพนักงานเทศบาลตำบลเมืองสรอง อำเภอเมืองสรอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	= ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	k	= จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	= ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	= ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองใช้กับพนักงานเทศบาลตำบลเมืองสรอง อำเภอเมืองสรอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓๐ คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๔ ซึ่งแสดงผลเอาไว้อย่างละเอียดในภาคผนวก

๖) นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาจัดพิมพ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกเทศมนตรีตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

๒) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด

๓) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้แล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

๑) ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กับข้อมูลทั่วไปของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิด้านเพศและระดับการศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA or F - test)

๔) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแจกแจงความถี่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ๒ ประเภท ได้แก่

- ๑) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป
- ๒) สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA or F - test)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑) การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๖

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$X = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

๒) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือมัชฌิมเลขคณิต^๗

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$$\bar{x} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

^๖ นิภา เมธชาวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒๘.

^๗ สัจศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๓), หน้า ๕๕.

๓) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๔

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

๔) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)^๕

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที - เทสต์ (t- test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - ๒$

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

^๔ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๒๕), หน้า ๕๓.

^๕ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด), (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๓), หน้า ๑๘๓.

๕) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) หรือ (F - test)^๑

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

---

^๑นิภา เมธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, ช้างแก้ว, หน้า ๑๑๐.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๓ ประการดังนี้คือ

๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๒) เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งหมด จำนวน ๑๒๘ คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๕๖ คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีจับฉลากโดยทำการเขียนชื่อของพนักงานเทศบาลลงในแผ่นกระดาษใช้ ๑ แผ่นต่อ ๑ คน หรือ ๑ ชื่อใส่ ลงไปในกล่องเขย่าให้คละกันไปแล้วจึงหยิบขึ้นมาทีละแผ่น จนกว่าจะครบตามจำนวนที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบตัวแปรที่มีจำนวน ๒ กลุ่ม
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบตัวแปรที่มีจำนวนมากกว่า ๒ กลุ่ม
Sig	แทน	ความน่าจะเป็น
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test)

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๖๘	๗๐.๘๓
หญิง	๒๘	๒๙.๑๗
รวม	๙๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘๓ และเพศหญิง จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๗

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๒๗.๐๘
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๖๑.๔๖
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๑๑.๔๖
รวม	๙๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ ๓๕ - ๕๐ ปี จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๖ รองลงมาอายุต่ำกว่า ๓๕ ปี จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๘ และอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๖

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓๖.๔๖
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๖๓.๕๔
รวม	๙๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๔ และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๖

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลัก
ธรรมาภิบาล ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาล
 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
 จำนวน ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม
 ร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปากฎดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล
 ตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของ
 ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและ
 รายด้าน

ข้อ	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ด้านหลักนิติธรรม	๓.๔๗	๐.๓๗	ปานกลาง
๒	ด้านหลักคุณธรรม	๔.๓๔	๐.๔๗	มาก
๓	ด้านหลักความโปร่งใส	๔.๒๖	๐.๔๔	มาก
๔	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๔.๒๗	๐.๕๒	มาก
๕	ด้านหลักความรับผิดชอบ	๓.๖๑	๐.๒๗	มาก
๖	ด้านหลักความคุ้มค่า	๓.๔๒	๐.๔๗	ปานกลาง
รวม		๓.๕๐	๐.๔๒	มาก

(n=๕๖)

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำ
 หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
 จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก
 ๕ ด้านและระดับปานกลางสองด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้าน

หลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	๓.๔๗	๐.๓๗	ปานกลาง
๒	เทศบาล ออกคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ ได้ยึดหลักความยุติธรรม	๓.๔๘	๐.๓๖	ปานกลาง
๓	การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารเทศบาล คำนึงถึงเครือข่ายดี พวกพ้อง หรือประโยชน์ส่วนตน	๓.๔๔	๐.๓๘	ปานกลาง
๔	การทำเทศบัญญัติ เทศบาล ได้เปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคม แสดงความคิดเห็น	๓.๕๐	๐.๓๕	ปานกลาง
๕	การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในรอบปีที่ผ่านมา	๓.๔๕	๐.๓๗	ปานกลาง
รวม		๓.๔๗	๐.๓๗	ปานกลาง

(n = ๕๖)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำเทศบัญญัติ เทศบาล ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น รองลงมา คือ เทศบาล ออกคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ ได้ยึดหลักความยุติธรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารเทศบาล คำนึงถึงเครือข่ายดี พวกพ้อง หรือประโยชน์ส่วนตน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้ความเมตตาในการบริหาร	๔.๕๔	๐.๕๒	มาก
๒	ผู้บริหารเทศบาล บริหารด้วยความซื่อสัตย์	๔.๒๕	๐.๕๐	มาก
๓	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดสรรงบประมาณของเทศบาล ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม	๔.๒๗	๐.๔๘	มาก
๔	ผู้บริหารเทศบาล ได้ควบคุมความประพฤติและปฏิบัติ หน้าที่ของสมาชิกอยู่ในกรอบนี้ถูกต้อง	๔.๒๐	๐.๔๑	มาก
๕	ผู้บริหารเทศบาล ได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ ประชาชน มีความเสมอภาคเที่ยงธรรม	๔.๔๐	๐.๔๒	มาก
รวม		๔.๓๔	๐.๔๗	มาก

(n = ๕๖)

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้ความเมตตาในการบริหาร รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีความเสมอภาคเที่ยงธรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกอยู่ในกรอบนี้ถูกต้อง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ได้มีการแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วมตรวจสอบในการจัดซื้อ จัดจ้าง	๔.๒๓	๐.๔๖	มาก
๒	ผู้บริหารเทศบาล ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ด้วยความสุจริต โปร่งใส	๔.๒๘	๐.๔๒	มาก
๓	เทศบาลได้ประกาศ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานให้ประชาชนทราบ	๔.๒๕	๐.๔๕	มาก
๔	เทศบาลได้เปิดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชนทราบ	๔.๒๒	๐.๔๑	มาก
๕	การดำเนินงานของเทศบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเรียนรู้ โดยจัดเทศบาลสัญจรหรือประชุมในชุมชน	๔.๓๔	๐.๔๘	มาก
รวม		๔.๒๖	๐.๔๔	มาก

(n = ๕๖)

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินงานของเทศบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเรียนรู้ โดยจัดเทศบาลสัญจรหรือประชุมในชุมชน รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาล ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ด้วยความสุจริต โปร่งใส และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เทศบาลได้เปิดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชนทราบ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	๔.๒๑	๐.๔๘	มาก
๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล	๔.๓๗	๐.๕๘	มาก
๓	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน	๔.๒๓	๐.๔๕	มาก
๔	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้เข้าร่วมสังเกตการประชุมและได้รับประโยชน์จากการจัดกรรมของเทศบาลของเทศบาล	๔.๓๒	๐.๕๗	มาก
๕	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเป็นตัวแทนประชาชน	๔.๒๒	๐.๔๗	มาก
รวม		๔.๒๗	๐.๕๒	มาก

(n = ๕๖)

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้เข้าร่วมสังเกตการประชุมและได้รับประโยชน์จากการจัดกรรมของเทศบาลของเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหารเทศบาล มีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเทศบาล	๓.๗๒	๐.๒๗	มาก
๒	ผู้บริหารเทศบาล ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๓.๕๒	๐.๒๕	มาก
๓	ผู้บริหารเทศบาล มีการบริการประชาชนและการแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ราษฎร ได้รวดเร็ว	๓.๖๑	๐.๒๓	มาก
๔	ผู้บริหารเทศบาล ให้บริการประชาชนเกี่ยวกับการชำระภาษีและการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร	๓.๕๔	๐.๒๔	มาก
๕	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดทำแผนพัฒนา/โครงการ/สอบถาม/บรรจุไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	๓.๖๘	๐.๓๔	มาก
รวม		๓.๖๑	๐.๒๗	มาก

(n = ๕๖)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบ ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล มีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเทศบาล รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดทำแผนพัฒนา/โครงการ/สอบถาม/บรรจุไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	เทศบาลมีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล	๓.๓๔	๐.๔๑	ปานกลาง
๒	เทศบาลได้ซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ของเทศบาลที่ชำรุดเพื่อให้ใช้งานได้	๓.๔๗	๐.๔๔	ปานกลาง
๓	ผู้บริหารเทศบาล มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการของเทศบาล และมีแผนการจัดซื้อ จัดจ้าง	๓.๓๕	๐.๔๓	ปานกลาง
๔	ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้บุคลากร และเครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน	๓.๔๘	๐.๕๓	ปานกลาง
๕	เทศบาล ได้แต่งตั้งมอบหมายสมาชิก/บุคคลอื่นติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล	๓.๔๖	๐.๕๒	ปานกลาง
รวม		๓.๔๒	๐.๔๗	ปานกลาง

(n = ๕๖)

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้บุคลากร และเครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน รองลงมา คือ เทศบาลได้ซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ของเทศบาลที่ชำรุดเพื่อให้ใช้งานได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เทศบาลมีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ต่างกัน ซึ่งการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานนั้น มี ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า มีผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๘	๔.๒๐	๐.๔๓	มาก
หญิง	๒๘	๓.๖๐	๐.๔๑	มาก
รวม	๙๖	๓.๙๐	๐.๔๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๖๘	๔.๒๐	๐.๔๓	.๔๖	.๘๐
หญิง	๒๘	๓.๖๐	๐.๔๑		
รวม	๙๖	๓.๙๐	๐.๔๒		

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวมทั้ง ๖ ด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๘	๓.๔๘	๐.๓๕	ปานกลาง
หญิง	๒๘	๓.๔๖	๐.๓๕	ปานกลาง
รวม	๙๖	๓.๔๗	๐.๓๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๖๘	๓.๔๘	๐.๓๖	.๐๑	.๕๖
หญิง	๒๘	๓.๔๖	๐.๓๕		
รวม	๙๖	๓.๔๗	๐.๓๗		

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๘	๔.๓๕	๐.๔๕	มาก
หญิง	๒๘	๔.๓๓	๐.๔๕	มาก
รวม	๙๖	๔.๓๔	๐.๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๖๘	๔.๓๕	๐.๔๕	.๔๘	.๗๔
หญิง	๒๘	๔.๓๓	๐.๔๕		
รวม	๙๖	๔.๓๔	๐.๔๗		

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๘	๔.๒๕	๐.๔๖	มาก
หญิง	๒๘	๔.๒๓	๐.๔๒	มาก
รวม	๙๖	๔.๒๖	๐.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๖๘	๔.๒๕	๐.๔๖	.๔๕	.๖๐
หญิง	๒๘	๔.๒๓	๐.๔๒		
รวม	๙๖	๔.๒๖	๐.๔๔		

จากตาราง ที่ ๔.๑๘ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๘	๔.๒๕	๐.๕๓	ปานกลาง
หญิง	๒๘	๔.๒๕	๐.๕๑	ปานกลาง
รวม	๙๖	๔.๒๖	๐.๕๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๖๘	๔.๒๕	๐.๕๓	.๓๓	.๓๖
หญิง	๒๘	๔.๒๕	๐.๕๑		
รวม	๙๖	๔.๒๗	๐.๕๒		

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๘	๓.๖๓	๐.๒๘	มาก
หญิง	๒๘	๓.๕๕	๐.๒๖	มาก
รวม	๙๖	๓.๖๑	๐.๒๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๖๘	๓.๖๓	๐.๒๘	.๑๖	.๕๑
หญิง	๒๘	๓.๕๕	๐.๒๖		
รวม	๙๖	๓.๖๑	๐.๒๗		

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๖๘	๓.๔๓	๐.๕๑	ปานกลาง
หญิง	๒๘	๓.๔๑	๐.๔๓	ปานกลาง
รวม	๙๖	๓.๔๒	๐.๔๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๖๘	๓.๔๓	๐.๕๑	.๑๖	.๕๑
หญิง	๒๘	๓.๔๑	๐.๔๓		
รวม	๙๖	๓.๔๒	๐.๔๗		

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๓.๗๕	๐.๔๗	มาก
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๔.๐๐	๐.๓๕	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๓.๕๕	๐.๔๓	มาก
รวม	๙๖	๓.๕๐	๐.๔๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๔	๒	.๐๐๒		
ภายในกลุ่ม	๓.๑๘๕	.๕๓	.๐๓๔	.๐๕	.๕๔
รวม	๓.๑๘๙	๕๕			

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๓.๔๕	๐.๓๒	ปานกลาง
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๓.๔๘	๐.๓๔	ปานกลาง
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๓.๔๕	๐.๔๕	ปานกลาง
รวม	๙๒	๓.๔๗	๐.๓๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๘๕	๒	.๐๔๕		
ภายในกลุ่ม	๑๔.๑๔๕	๕๓	.๑๕๒	.๒๕	.๗๔
รวม	๑๔.๒๓๐	๕๕			

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๔.๑๘	๐.๔๕	มาก
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๔.๔๔	๐.๕๑	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๔.๔๐	๐.๔๑	มาก
รวม	๙๒	๔.๓๔	๐.๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๑๘๑	๒	.๐๙๐	.๕๘	.๕๕
ภายในกลุ่ม	๑๔.๓๒๕	๕๓	.๑๕๔		
รวม	๑๔.๕๐๖	๕๕			

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๔.๒๐	๐.๔๔	มาก
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๔.๒๒	๐.๔๒	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๔.๓๖	๐.๔๖	มาก
รวม	๙๒	๔.๒๖	๐.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตาม อายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๑๖๐	๒	.๐๘๐	.๖๒	.๕๓
ภายในกลุ่ม	๑๑.๘๔๐	๕๓	.๑๒๗		
รวม	๑๒.๐๐๐	๕๕			

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้าน หลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๔.๓๒	๐.๕๒	มาก
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๔.๒๕	๐.๔๘	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๔.๒๐	๐.๕๖	มาก
รวม	๙๒	๔.๒๗	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๓๐๕	๒	.๑๕๔	๒.๐๐	.๑๓
ภายในกลุ่ม	๗.๐๑๐	๕๓	.๑๓๕		
รวม	๗.๓๑๕	๕๕			

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๓.๖๒	๐.๒๓	มาก
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๓.๖๓	๐.๒๕	มาก
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๓.๕๔	๐.๒๕	มาก
รวม	๙๒	๓.๖๑	๐.๒๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๓	๒	.๐๐๒	.๐๒	.๕๗
ภายในกลุ่ม	๕.๕๗๓	๕๓	.๐๖๐		
รวม	๕.๕๗๖	๕๕			

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๓๕ ปี	๒๖	๓.๔๔	๐.๔๗	ปานกลาง
๓๕ - ๕๐ ปี	๕๕	๓.๕๐	๐.๔๕	ปานกลาง
๕๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๓.๓๒	๐.๔๕	ปานกลาง
รวม	๙๒	๓.๔๒	๐.๔๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๐๐๓	๒	.๐๐๒	.๐๒	.๕๗
ภายในกลุ่ม	๕.๕๗๓	๕๓	.๐๖๐		
รวม	๕.๕๗๖	๕๕			

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๘๕	๐.๔๕	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๕๐	๐.๓๗	มาก
รวม	๙๖	๓.๕๐	๐.๔๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๘๕	๐.๔๕	.๕๒	.๕๕
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๕๐	๐.๓๗		
รวม	๙๖	๓.๕๐	๐.๔๓		

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๔๔	๐.๓๕	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๕๐	๐.๓๕	ปานกลาง
รวม	๙๖	๓.๔๗	๐.๓๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๔๔	๐.๓๕	.๓๑	.๔๐
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๕๐	๐.๓๕		
รวม	๙๖	๓.๔๗	๐.๓๗		

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๔.๓๒	๐.๔๕	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๔.๓๖	๐.๔๕	มาก
รวม	๙๖	๔.๓๔	๐.๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ทั้งที่มีระดับการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๔๔ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๔.๓๒	๐.๔๕	.๒๐	.๙๑
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๔.๓๖	๐.๔๕		
รวม	๙๖	๔.๓๔	๐.๔๗		

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๔.๓๒	๐.๔๖	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๔.๒๐	๐.๔๒	มาก
รวม	๙๖	๔.๒๖	๐.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๔.๓๒	๐.๔๖	๒.๓๒	.๑๐
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๔.๒๐	๐.๔๒		
รวม	๙๖	๔.๒๖	๐.๔๔		

จากตารางที่ ๔.๔๖ พบว่าพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส ไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๔.๒๒	๐.๕๓	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๔.๓๒	๐.๕๑	มาก
รวม	๙๖	๔.๒๗	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๗ พบว่าพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๔.๒๒	๐.๕๓	.๐๕	.๕๐
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๔.๓๒	๐.๕๑		
รวม	๙๖	๔.๒๗	๐.๕๒		

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม ไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๖๒	๐.๒๕	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๖๐	๐.๒๕	มาก
รวม	๙๖	๓.๖๑	๐.๒๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๙ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๕๐ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบต่อใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๖๒	๐.๒๕	๑.๖๒	.๒๐
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๖๐	๐.๒๕		
รวม	๙๖	๓.๖๑	๐.๒๗		

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบต่อใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๕๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๔๐	๐.๔๘	ปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๔๔	๐.๔๖	ปานกลาง
รวม	๙๖	๓.๔๒	๐.๔๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕๑ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕๒ แสดงการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๓.๔๐	๐.๔๘	๑.๖๒	.๒๐
ปริญญาตรีขึ้นไป	๖๑	๓.๔๔	๐.๔๖		
รวม	๙๖	๓.๔๒	๐.๔๗		

จากตารางที่ ๔.๕๒ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลัก
 ธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณ
 ภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
 ได้นำเสนอข้อเสนอแนะข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิ
 บาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ และใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่
 (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปრაกฏดังตาราง
 ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๕๓ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ
 เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของ
 ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะด้านหลักนิติธรรม	ความถี่
๑	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดทำเทศบัญญัติ	๒๓
๒	ควรปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ	๑๒

จากตารางที่ ๔.๕๓ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัด
 ร้อยเอ็ด ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของ
 ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดทำ
 เทศบัญญัติ รองลงมา คือ ผู้บริหารควรปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามกฎหมาย ระเบียบ และ
 ข้อบังคับ

ตารางที่ ๔.๕๔ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะด้านหลักคุณธรรม	ความถี่
๑	ควรจัดสรรงบประมาณของเทศบาลให้ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม	๒๐
๒	ควรควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในกรอบ	๑๒

จากตารางที่ ๔.๕๔ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณของเทศบาลให้ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม รองลงมา คือ ผู้บริหารควรควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในกรอบ

ตารางที่ ๔.๕๕ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะด้านหลักความโปร่งใส	ความถี่
๑	ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชน	๑๘
๒	ควรแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วมตรวจสอบในการจัดซื้อ จัดจ้าง	๕

จากตารางที่ ๔.๕๕ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชน รองลงมา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วมตรวจสอบในการจัดซื้อ จัดจ้าง

ตารางที่ ๔.๕๖ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะด้านหลักการมีส่วนร่วม	ความถี่
๑	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	๒๕
๒	ควรจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีอย่างสม่ำเสมอ	๑๔

จากตารางที่ ๔.๕๖ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล รองลงมา คือ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๔.๕๗ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะด้านหลักความรับผิดชอบ	ความถี่
๑	ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๑๖
๒	ควรช่วยเหลือคนด้อยโอกาส ในการประกอบอาชีพ	๘

จากตารางที่ ๔.๕๗ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รองลงมา คือ ผู้บริหารควรช่วยเหลือคนด้อยโอกาส ในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๔.๕๘ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ
 เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของ
 ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะด้านหลักความคุ้มค่า	ความถี่
๑	ควรมีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล	๒๗
๒	ควรปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน/โครงการของเทศบาลและปฏิบัติตาม แผนการจัดซื้อ จัดจ้าง	๑๕

จากตารางที่ ๔.๕๘ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารควรมีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล รองลงมา คือ ผู้บริหารควรปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน/โครงการของเทศบาลและปฏิบัติตามแผนการจัดซื้อ จัดจ้าง

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๓ ประการดังนี้ คือ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑๒๘ คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของเครจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๕๖ คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) ใช้วิธีจับฉลากโดยทำการเขียนชื่อของพนักงานเทศบาลลงในแผ่นกระดาษใช้ ๑ แผ่นต่อ ๑ คน หรือ ๑ ชื่อใส่ ลงไปในกล่องเขย่าให้คละก้นไปแล้วจึงหยิบขึ้นมาทีละแผ่น จนกว่าจะครบตามจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดมีจำนวน ๓๐ ข้อ มีรายละเอียดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ที่นำไปใช้ในการบริหารงาน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน ๕ ระดับ โดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และเป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน ๖ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวน

ทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผล

จากการวิจัย “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” พบสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘๓ มีอายุ ๓๕ - ๕๐ ปี จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๖ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๔

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งหกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดด้านและระดับปานกลางสองด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ และมีผลการวิจัยรายด้านดังต่อไปนี้

๑) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านนิติธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกันทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำเทศบัญญัติ เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น รองลงมา คือ เทศบาล ออกคำสั่งระเบียบ ข้อบังคับ ได้ยึดหลักความยุติธรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารเทศบาล ดำเนินถึงหรือญาติ พวกพ้อง หรือประโยชน์ส่วนตน ตามลำดับ

๒) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกันทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้ความเมตตาในการบริหาร

รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาลได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีความเสมอภาคเที่ยงธรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกอยู่ในกรอบนี้ถูกต้อง ตามลำดับ

๓) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินงานของเทศบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเรียนรู้ โดยจัดเทศบาลสัญจรหรือประชุมในชุมชน รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาล ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ด้วยความสุจริต โปร่งใส และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เทศบาลได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชนทราบ ตามลำดับ

๔) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล รองลงมา คือ ประชาชนมีส่วนร่วมได้เข้าร่วมสังเกตการประชุมและได้รับประโยชน์จากการจัดกรรมของเทศบาลของเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตามลำดับ

๕) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล มีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเทศบาล รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดทำแผนพัฒนา/โครงการ/สอบถาม/บรรจุไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาและวัฒนธรรม ตามลำดับ

๖) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง ๕ ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้บุคลากร และเครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน รองลงมา คือ เทศบาลได้ซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้

ของเทศบาลที่ชำรุดเพื่อให้ใช้งานได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เทศบาลมีมาตรการในการประหยัด
ทรัพยากร พัสดุ ทรัพย์สินของเทศบาล ตามลำดับ

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร
เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล
ตำบลสุวรรณภูมิผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัด
ร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาล
ไปใช้ในการบริหารงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการ
วิจัยที่ตั้งไว้

๑) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัด
ร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน
ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการ
วิจัยที่ตั้งไว้

๒) ด้านหลักคุณธรรม พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัด
ร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของ
การวิจัยที่ตั้งไว้

๓) ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัด
ร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของ
การวิจัยที่ตั้งไว้

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สามารถแยกเป็นด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม เรียงลำดับดังนี้

๑.๑ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดทำเทศบัญญัติ

๑.๒ ควรปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

๒) ด้านหลักคุณธรรม เรียงลำดับดังนี้

๒.๑ ควรจัดสรรงบประมาณของเทศบาลให้ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม

๒.๒ ควรควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในกรอบ

๓) ด้านหลักความโปร่งใส เรียงลำดับดังนี้

๓.๑ ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชน

๓.๒ ควรแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วมตรวจสอบในการจัดซื้อ จัดจ้าง

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม เรียงลำดับดังนี้

๔.๑ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

๔.๒ ควรจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีอย่างสม่ำเสมอ

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ เรียงลำดับดังนี้

๕.๑ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๕.๒ ควรช่วยเหลือคนด้อยโอกาส ในการประกอบอาชีพ

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า เรียงลำดับดังนี้

๖.๑ ควรมีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล

๖.๒ ควรปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการของเทศบาลและปฏิบัติตามแผนการจัดซื้อ จัดจ้าง

๕.๒ อภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัย ได้ทำการวิจัยการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใน ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจในการให้บริการและอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านต่าง ๆ ในการบริหารงานเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ทุกส่วนราชการต้องถือเป็นกรอบปฏิบัติงาน ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ตระหนักและมองเห็นความสำคัญในการนำมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้บริหารงานและปฏิบัติตาม ผลการวิจัยโดยรวมจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ โชติชัชวาลกุล ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า “พนักงานส่วนตำบลและนักการเมืองท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง ๖ ด้านอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้ที่ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงาน โดยไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะพรรคพวกของตน ได้ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน ให้บริการด้วยความเสมอภาค ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง โดยเห็นได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า “หลักคุณธรรม” หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในหน่วยงาน

ภาครัฐหรือเอกชนยึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเป็นรากฐานที่สำคัญของการใช้สิทธิและเสรีภาพ ในการปกครองตนเองและเป็นกลไกสำคัญที่นำมาซึ่งพัฒนาความเจริญก้าวหน้าและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพราะเทศบาลอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดในการพัฒนาทุก ๆ ด้านและการทำงานอย่างมีคุณธรรม โปร่งใสมีส่วนร่วมสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุดทำให้เกิดผลคุ้มค่ามากที่สุด แต่ผลกำไรหรือผลตอบแทนจากการลงทุนในโครงการต่าง ๆ ไม่สามารถวัดเป็นความคุ้มค่าอย่างชัดเจนได้ เพราะการให้บริการสาธารณะส่วนมากถือเป็นบริการไร้กำไร ไม่อาจวัดออกมาเป็นตัวเลขเชิงปริมาณ จึงทำให้ผลการวิจัยโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีเนื้อหาและเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เป็นการดำเนินงานตามวิธทางการปกครอง กล่าวคือ ในการดำเนินการบริหารงานโดยมีกฎหมาย ระเบียบถือปฏิบัติในการบริหารงานหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ฝ่ายบริหารหรือส่วนกลางได้ให้อำนาจมาปฏิบัติตามกฎหมาย การบริหารภายในเทศบาลนั้นได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ เนื่องจากระเบียบ กฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีนโยบายในการบริหารงานในเทศบาลจำนวนมาก บางครั้งไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้ครบทั้งหมด ผลการวิจัยโดยรวมจึงอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และบุคลากรทุกคนยอมรับพร้อมใจ

ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎ ระเบียบและ ข้อตกลงของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒) ด้านหลักคุณธรรม ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็น ว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ถือได้ว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปฏิบัติงานด้วยความซื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่สังคม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ มีระเบียบวินัย มาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้อง ผู้บริหารเทศบาลตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะผู้แทนของประชาชน มุ่งรักษาผลประโยชน์ของประชาชน ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย และมีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมให้แก่ชุมชน จึงทำให้ผลการวิจัยด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีเนื้อหาและเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การซื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรจงให้บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนยึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ยัน อดทน มีระเบียบวินัย

๓) ด้านหลักความโปร่งใส ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็น ว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ถือได้ว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีนโยบายส่งเสริมให้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ด้วยการปรับปรุงการทำงานให้มีความ โปร่งใส มีความชัดเจนในการบริหาร เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ภายใต้การบริหารงานของนายกเทศมนตรี ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนว่าจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานให้มากที่สุด เพราะเทศบาลต้องการส่งเสริมสนับสนุนและสร้างจิตสำนึกการร่วมเป็นเจ้าของให้เกิดแก่ประชาชนในท้องถิ่นความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการตัดสินใจที่จะพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการ จึงเป็นเหตุให้ผลการวิจัยด้านนี้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีเนื้อหาและเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนให้มีความ โปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีการตรวจสอบได้ถูกต้องชัดเจน

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความตระหนักในภาระหน้าที่และการให้บริการประชาชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมมีอำนาจในการตรวจสอบติดตามการบริหารงานของเทศบาล ส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิและเสมอภาคกัน ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นความต้องการใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อมุ่งพัฒนาให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็นการได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลทุกกิจกรรม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและเสนอโครงการ จึงเป็นเหตุให้ผลการวิจัยด้านนี้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีเนื้อหาและเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชนต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของชุมชนและประชาชน และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาความเดือดร้อน ให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง มีความมุ่งมั่นและตั้งมั่นยึดถือในนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชนและการบริหารงานก็ได้บริหารครอบคลุมทุกด้านเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างสูงสุด จึงเป็นเหตุให้ผลการวิจัยด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีเนื้อหาและเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน การใส่ใจในปัญหาและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผล

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากร/งบประมาณให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน เนื่องจาก องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นการให้บริการสาธารณะส่วนมากถือเป็นบริการไร้กำไร ไม่อาจวัดความคุ้มค่าออกมาเป็นตัวเลขเชิงปริมาณ แต่ยังพบปัญหาการใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะวัสดุสำนักงาน ไม่คำนึงถึงความประหยัดความคุ้มค่าขาดการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างประหยัดจึงเป็นเหตุให้ผลการวิจัยด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีเนื้อหาและเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์และมีคุณภาพรวมถึงรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

๕.๒.๒ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

๑) เพศ ผลการวิจัย พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า ในปัจจุบันทั้งเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงาน ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ความแตกต่างทางเพศของพนักงานเทศบาล ไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ไม่มีผลใด ๆ ต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ โชติชัชวาลกุล ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ ไม่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน

๒) อายุ ผลการวิจัย พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า พนักงานเทศบาลที่มีอายุใกล้เคียงกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง อายุไม่มีผลใด ๆ ต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ ภูอะกิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

๓) ระดับการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า พนักงานเทศบาล มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มองเห็นความชัดเจนในการที่ผู้บริหาร ได้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับการศึกษาไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ไม่มีผลใดๆ ต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ โชติชัชวาลกุล ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลคือ ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ต่อการนำไปบริหารงานเพื่อพัฒนาเทศบาลให้เป็นหน่วยงานที่ดี ได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย และเพื่อต่อยอดในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งหกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักธรรมที่นักปกครองใช้ในการบริหารประเทศที่ดีว่าเป็นหลักประกันคุณภาพในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ค่อนข้างดี ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จึงควรให้ความสำคัญรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานนี้ไว้ให้ยั่งยืน และพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จึงควรรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานนี้ไว้ให้ยั่งยืนต่อไป และพัฒนาการบริหารงานด้านคุณธรรมให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป โดยยื่นหยัดในความถูกต้องตรงไปตรงมา มีความยุติธรรมมีจิตใจเป็นกลาง ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตัวเองและพวกพ้อง มีความยุติธรรมเสมอกันทุกคน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จึงควรปรับปรุง การบริหารงานและพัฒนาเพิ่มเติม

ในส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องที่เป็นอุปสรรคและปัญหาต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยได้เสนอแนะเชิงนโยบายเป็นรายด้านและรายชื่อ ดังนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม จากการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จึงควรปรับปรุงการบริหารงานด้านหลักนิติธรรมให้ดียิ่งขึ้น และพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมให้อยู่ในระดับมากต่อไป โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดทำเทศบัญญัติ ควรบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมาย กติกาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรมของประชาชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารเทศบาล พนักงานเทศบาลและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ตลอดจนสนใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้การบริหารงานเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรหน่วยงาน

๒) ด้านหลักคุณธรรม จากการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จึงควรให้ความสำคัญรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานนี้ไว้ให้ยั่งยืน และพัฒนาให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไปโดยการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนด้วยความเสมอภาค จริงใจ ไม่เลือกปฏิบัติ จัดสรรงบประมาณของเทศบาลให้ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม ควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในกรอบ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม

๓) ด้านหลักความโปร่งใส จากการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จึงควรให้ความสำคัญรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานนี้ไว้ให้ยั่งยืน และพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใสให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชน รับฟังข้อเสนอ ข้อร้องเรียนของประชาชน โดยมีกล่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ควรแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วมตรวจสอบในการจัดซื้อ จัดจ้าง การรับตรวจงาน การเปิดการประชุม

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม จากการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ

อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จึงควรให้ความสำคัญรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานนี้ไว้ให้ยั่งยืน และพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม ให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป โดยจัดให้มีการประชุมสัญจรในชุมชนมากขึ้นเพื่อที่จะได้ทราบสภาพปัญหาความเป็นอยู่ ความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ควรจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีอย่างสม่ำเสมอ

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ จากการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จึงควรให้ความสำคัญรักษาระดับคุณภาพมาตรฐานนี้ไว้ให้ยั่งยืนต่อไป และพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ ให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป โดยการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควรช่วยเหลือคนด้อยโอกาส ในการประกอบอาชีพ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มากขึ้น

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า จากการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ มีความคิดเห็นว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จึงควรปรับปรุงการบริหารด้านนี้และพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า ให้ดียิ่งขึ้นไปจนถึงระดับมาก โดยมีการนำหลักคุณธรรมมาปรับใช้ในการบริหารงานเทศบาล ใช้เงินงบประมาณอย่างคุ้มค่าและเป็นธรรม จัดทำรายงานสรุปรายรับรายจ่ายตลอดปีงบประมาณ ให้ประชาชนตรวจสอบได้ ใช้นวัตกรรม และเครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน มีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาลควรพัฒนาปรับปรุง ลดขั้นตอนในการดำเนินงานให้สะดวกต่อการให้บริการประชาชน ควรมีการจัดกิจกรรมบำรุงรักษาธรรมชาติให้ใช้ได้ยาวนานคุ้มค่า

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) ควรวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๒) ควรวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในครั้งต่อไป ควรศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ หรือสนทนากลุ่ม

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือทั่วไป

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. ปัญหาการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๔๔.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๒.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่๓. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๔.

_____. การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๘

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช. Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา - การปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., ๒๕๔๑.

_____. ธรรมชาติของการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลาการพิมพ์, ๒๕๔๓.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์เนชั่นตั้งเซ็นเตอร์จำกัด, ๒๕๓๘.

ไชยวัฒน์ คำชู. การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : น้ำฝนการพิมพ์, ๒๕๔๘.

ธานีทร์ ศิลปจารุ. การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒.

ธีรยุทธ บุญมี. แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบรอบ ๕๐ ปีคณะรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

ธีระพล อรุณะกสิกร และคนอื่น ๆ. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒.

นฤมล ทับจุมพล. “แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง Good Governance. บรรณาธิการ ม.ร.ว. พุทธิสาณ ชุมพล. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

นิภา เมธราชวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาล Good Governance ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๒.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาน, ๒๕๔๕.

บุญบง ชัยเจริญวัฒน์. ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๓.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี และคณะ. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทยหน่วยที่ ๕ - ๑๕.

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๗.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,

๒๕๒๕.

วิทยา นาหิรัญกุลกิจ. การเมืองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

๒๕๐๘.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑.

สมยศ นาวิการ. การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการ, ๒๕๔๐.

สงศรี ชมพูนุช. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗.

สุดจิต นิमितกุล. “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี” การปกครองที่ดี Good Governance.

กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓.

สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง. คู่มือปฏิบัติงาน เรื่องการจัดทำแผนพัฒนา

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และเมืองพัทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษา

ดินแดนกรมการปกครอง, ๒๕๓๔.

อมร รักษาศักดิ์. การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

๒๕๐๘.

อรทัย ก๊กผล. นรนิติ เศรษฐบุตร : ๖๐ ปี กীরติยาจารย์, พิมพ์เพื่อเป็นเกียรติแก่รองศาสตราจารย์นรนิติ

เศรษฐบุตร เนื่องในโอกาสอายุครบ ๖๐ ปี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

๒๕๔๔.

อิสระ สุวรรณบล. การบริหารรัฐวิสาหกิจไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอเดียส โตร์, ๒๕๒๓.

อานันท์ ปันยารชุน. มุมมองนายอานันท์. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๒.

๒) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

- เกวลิน ปันยานะ. “ความคิดเห็นของกลุ่มผู้นำชุมชนต่อการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๗.
- จินดา พลายแก้ว. “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒๕๕๗
- ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธุ์. “ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๕.
- รัชชา ศานติยานนท์ และคณะ. “รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- ศราวฑู ภูอะกิจ. “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๔๕.
- สุภัทรา วิมลสมบัติ. “ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเกไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.
- สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.
- เสริมพงษ์ ติปลับ. “ประสิทธิผลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๔๕.
- อภิชาติ โชติชัชวาลกุล. “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาในเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี”. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยา ภัทรลือระพันธ์. “องค์การให้ทุนเพื่อประชาสังคมในประเทศไทย”.
รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

๓) บทความในวารสาร

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์. ธรรมเนียมกับราชการไทย. สรรพากรสาสน์. ปีที่ ๔๗ ฉบับที่ ๕ กันยายน,
๒๕๔๓.

๔) เอกสารที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

กองวิชาการและแผนงาน. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕). ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบล
สุวรรณภูมิ, ๒๕๕๓.

๒. ภาษาอังกฤษ

๑. Books

Dale, Drest, **Management : Theory and Practice**. New York : McGraw-Hill Books, 1973.

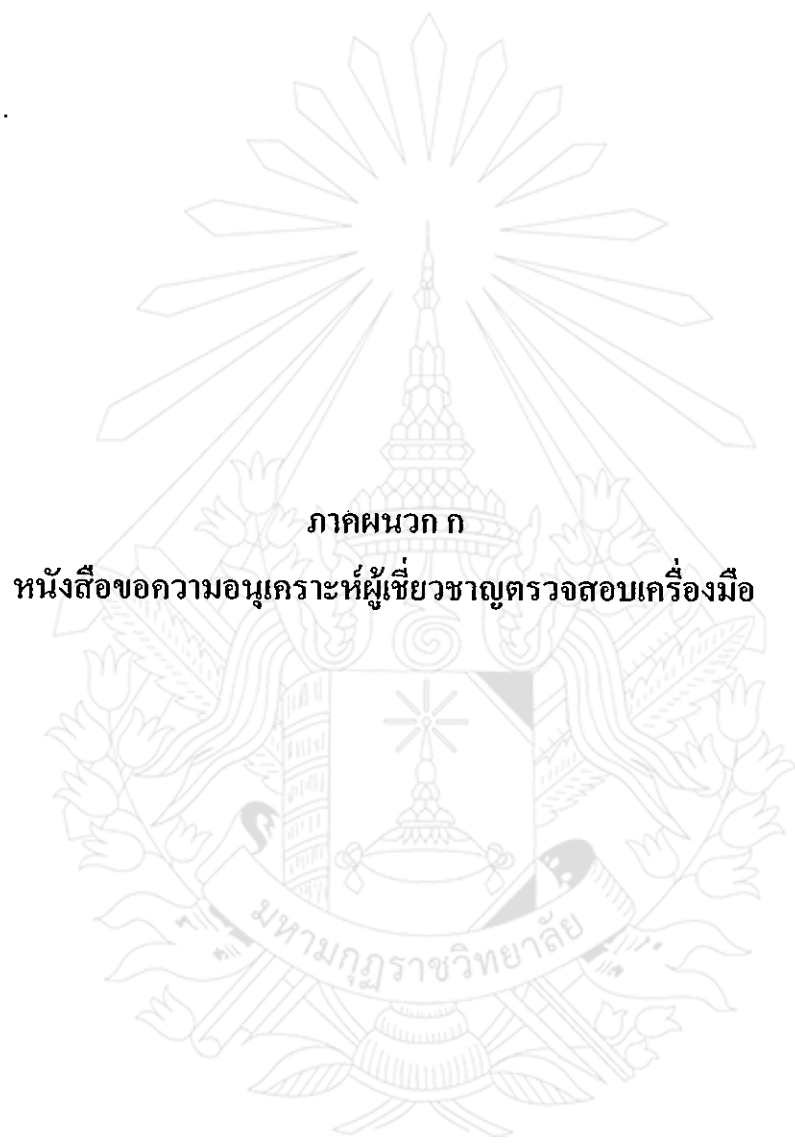
Gulick and Urwick. **Papers on the Science of Administration**. New York : Institute of Public
Administration. Columbia University, 1937.

William A. Robson. **Encyclopedia of Social Science**. Vol x. New York : The Macmillan, 1953.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๑. ดร. ประพิศ โบราณมูล

การศึกษา

ปร.ค. (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒. นายวิรพงษ์ พลดี

การศึกษา

ศน.ม.(รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตำแหน่งปัจจุบัน

ปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

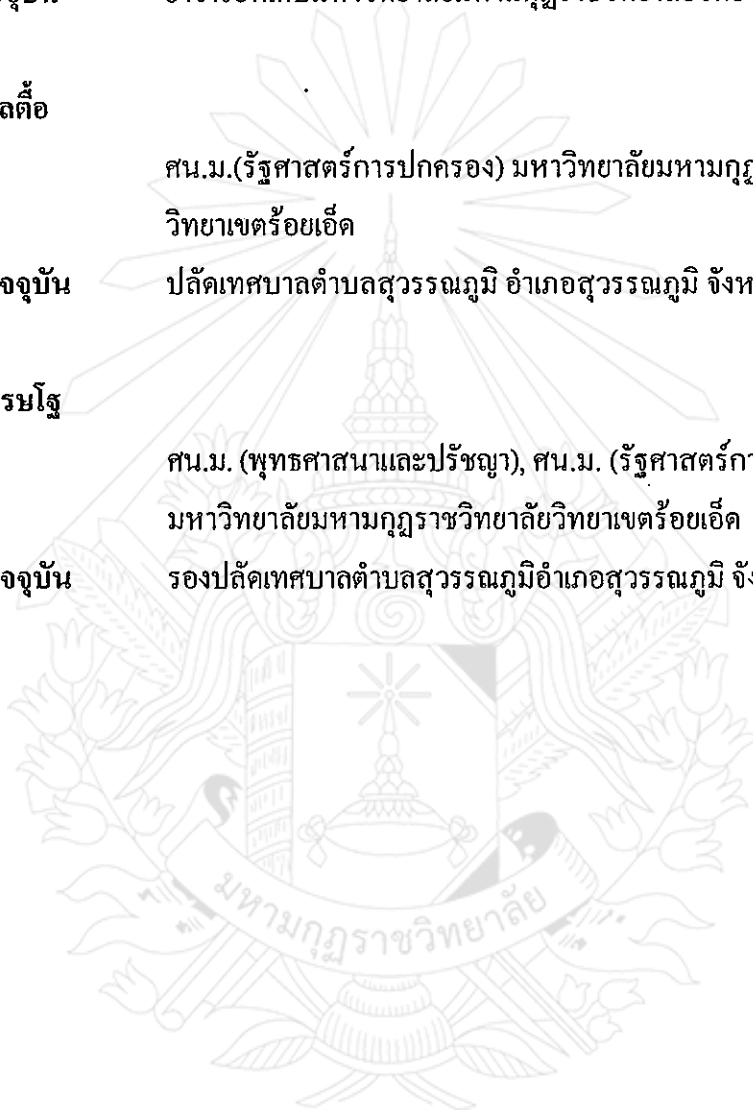
๓. สิบเอกลำพัน เสรษโฐ

การศึกษา

ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา), ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด

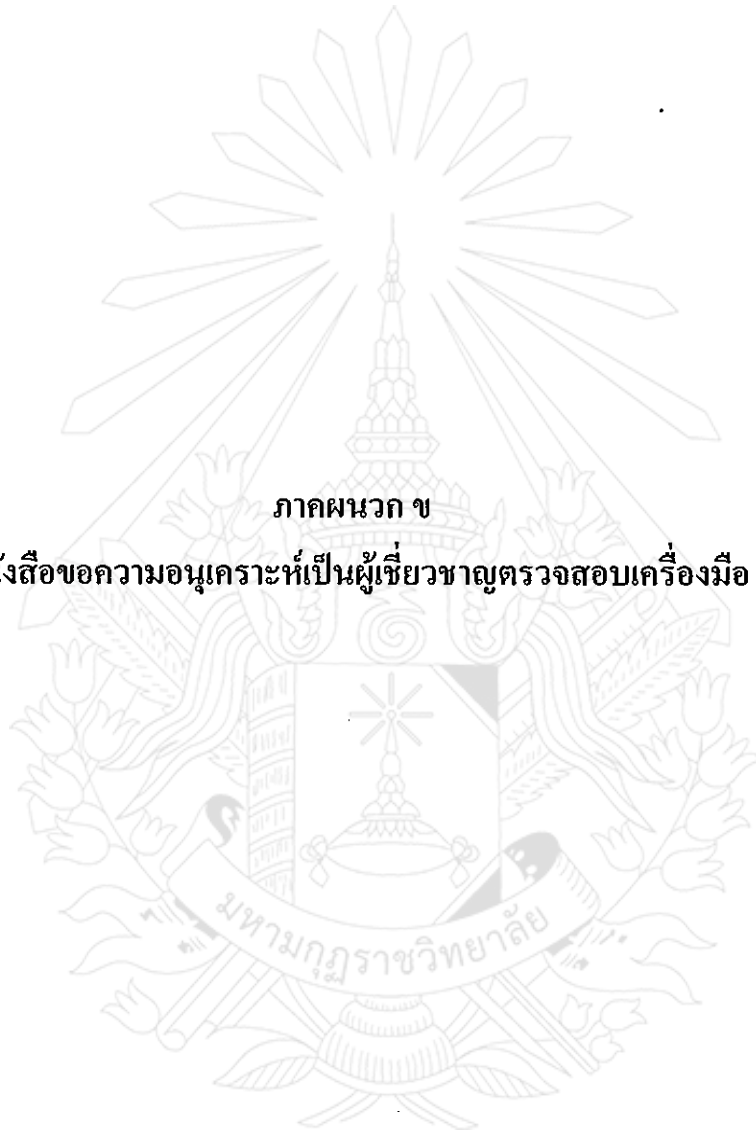
ตำแหน่งปัจจุบัน

รองปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ศร 6015/ว 106

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

12 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

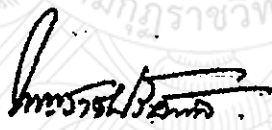
เจริญพร ดร. ระพีพร ไบราณมูล

ด้วย นางสาวจิราพร ศิวสะอาด นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีชิตวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

17/5/53
น

ศร 6015/ว 106

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเสียงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

12 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายวชิรพงษ์ พลดี

ด้วย นางสาวจิราพร ศิวสะอาด นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตรบัณฑิตการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอบความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชาธิบดีวิมลก)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

(นายวชิรพงษ์ พลดี)

ปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ

ศษ 6015/ว 106

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเทียนเมือง
ตำบลคงสถาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

12 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายลำพัน เสรษโร

ด้วย นางสาวจิราพร ศิวสะอาด นักศึกษาด้านวาริชศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักกรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน
ของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่ง
เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีชิตวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

(ลำพัน เสรษโร)

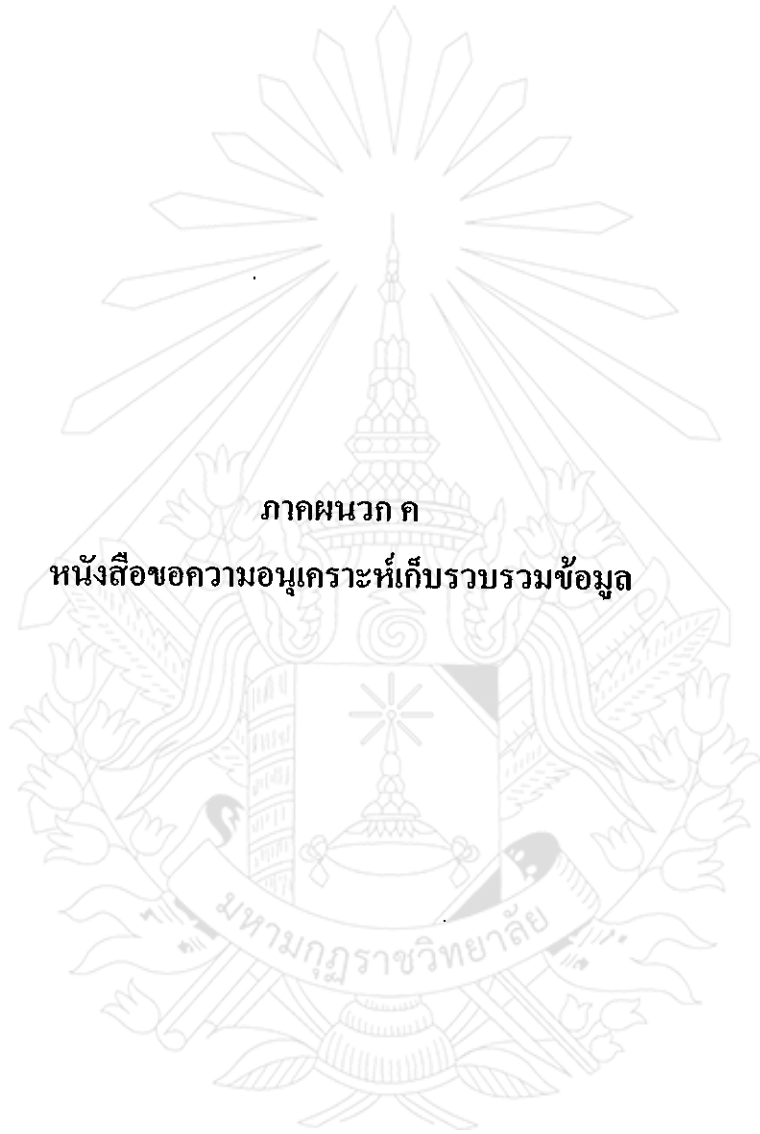
รองปลัดเทศบาล ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
กระทรวงศึกษาธิการ
เลขที่ 6015/ว 107
วันที่ 12 พฤษภาคม 2553
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

Handwritten signature/initials

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
เลขที่: 1142
วันที่: 17 พค 2553
เวลา: 15:00
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเสด็จเมือง
ตำบลคงธานี อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
17, พค 2553
15:30

12 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เกี่ยวกับรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลสุวรรณภูมิ

ด้วย นางสาวจิราพร ศิวสะอาด นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

1. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

- เพื่อโปรดทราบ

2. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล
3. หัวหน้างานบริหารทั่วไป
4. หัวหน้างานบริหารทั่วไป
5. หัวหน้างานบริหารทั่วไป

(นางชลลิตา อิตรากุล)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

ขอเจริญพร
Signature
(พระราชปรีชิตวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน นายกเทศมนตรี

- เพื่อโปรดทราบ

- เพื่อแจ้งให้ทราบ

Signature

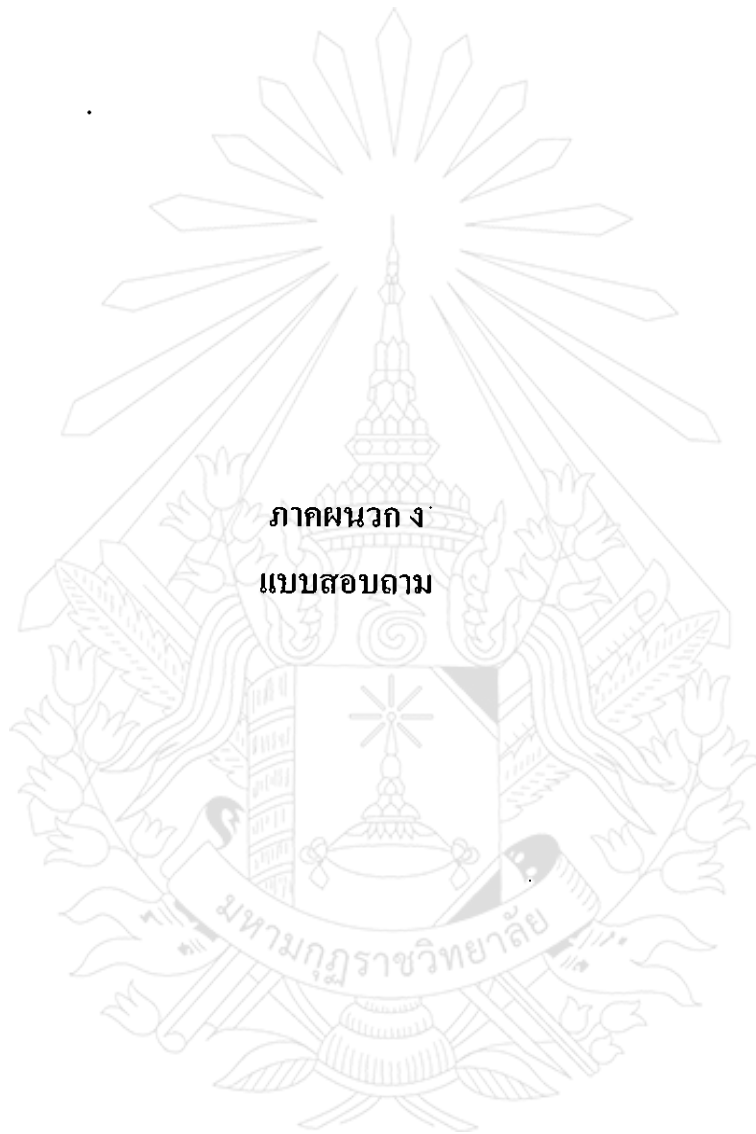
๑๔/๓๕ ๕๓

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076
โทรสาร. 0-4351-4618
[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

Signature
(นายสมศักดิ์ เสวสินธุ์)
นายกเทศมนตรีตำบลสุวรรณภูมิ

นายวิชากร พงษ์ พลดี
ปลัดเทศบาล

Signature

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร
เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

*****

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นที่ตรงตามความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

๒. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจิราพร ผิวสะอาด

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริง
สำหรับ

๑. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

๒. อายุ

( ) ต่ำกว่า ๓๕ ปี

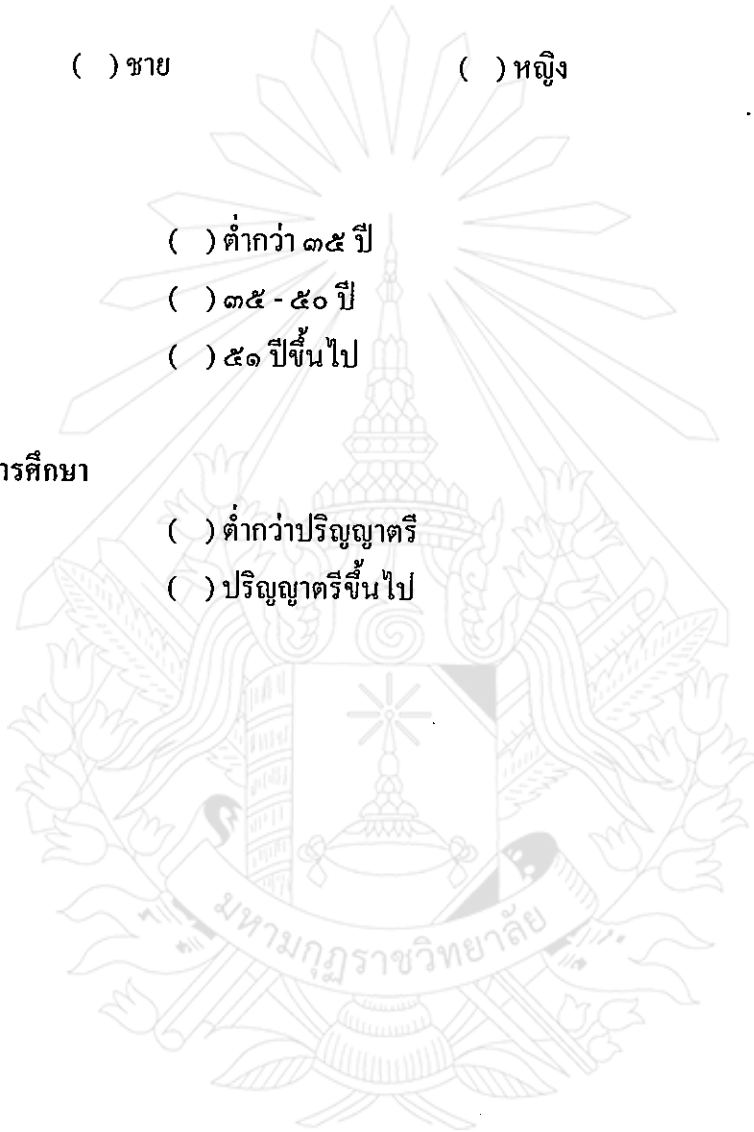
( ) ๓๕ - ๕๐ ปี

( ) ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลัก
 ธรรมภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
 จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคำตอบขวามือของแต่ละข้อเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	การนำหลักธรรมภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
ด้านหลักนิติธรรม						
๑	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม					
๒	เทศบาล ออกคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ ได้ยึดหลักความยุติธรรม					
๓	การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารเทศบาลคำนึงถึงเครือญาติ พวกพ้อง หรือประโยชน์ส่วนตน					
๔	การทำเทศบัญญัติ เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น					
๕	การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลถูกต้องตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในรอบปีที่ผ่านมา					
ด้านหลักคุณธรรม						
๖	ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้ความเมตตาในการบริหาร					
๗	ผู้บริหารเทศบาล บริหารด้วยความซื่อสัตย์					
๘	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดสรรงบประมาณของเทศบาล ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม					
๙	ผู้บริหารเทศบาล ได้ควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกอยู่ในกรอบนี้ถูกต้อง					

ข้อ	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑๐	ผู้บริหารเทศบาลได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชน มีความเสมอภาคเที่ยงธรรม					
ด้านหลักความโปร่งใส						
๑๑	ได้มีการแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วมตรวจสอบใน การจัดซื้อ จัดจ้าง					
๑๒	ผู้บริหารเทศบาล ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ด้วย ความสุจริต โปร่งใส					
๑๓	เทศบาลได้ประกาศ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานให้ประชาชนทราบ					
๑๔	เทศบาลได้เปิดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การ จัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชนทราบ					
๑๕	การดำเนินงานของเทศบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชนในการเรียนรู้ โดยจัดเทศบาล สัญจร หรือประชุมในชุมชน					
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
๑๖	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล					
๑๗	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำ โครงการ/กิจกรรมของเทศบาล					
๑๘	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอ ความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน					
๑๙	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้เข้าร่วม สังเกตการประชุมและได้รับประโยชน์จากการ จัดกรรมของเทศบาลของเทศบาล					

ข้อ	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๒๐	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเป็นตัวแทนประชาชน					
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
๒๑	ผู้บริหารเทศบาล มีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเทศบาล					
๒๒	ผู้บริหารเทศบาล ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
๒๓	ผู้บริหารเทศบาล มีการบริการประชาชนและการแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ราษฎร ได้รวดเร็ว					
๒๔	ผู้บริหารเทศบาล ให้บริการประชาชนเกี่ยวกับการชำระภาษีและการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร					
๒๕	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดทำแผนพัฒนา/โครงการ/สอบถาม/บรรจุไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี					
ด้านหลักความคุ้มค่า						
๒๖	เทศบาลมีมาตรการในการประหยัดทรัพยากรพัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล					
๒๗	เทศบาล ได้ซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ของเทศบาลที่ชำรุดเพื่อให้ใช้งานได้					
๒๘	ผู้บริหารเทศบาล มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการของเทศบาล และมีแผนการจัดซื้อจัดจ้าง					

ข้อ	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๒๘	ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้บุคลากรและเครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชน					
๓๐	เทศบาล ได้แต่งตั้งมอบหมายสมาชิก/บุคคลอื่นติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ในฐานะที่ท่านเป็นพนักงานเทศบาล โปรดเสนอปัญหาและแนวทางในการแก้ไขการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิตามความคิดเห็นและประสบการณ์ที่ท่านพบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

.....

๒) ด้านหลักคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

๓) ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

.....

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

.....

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

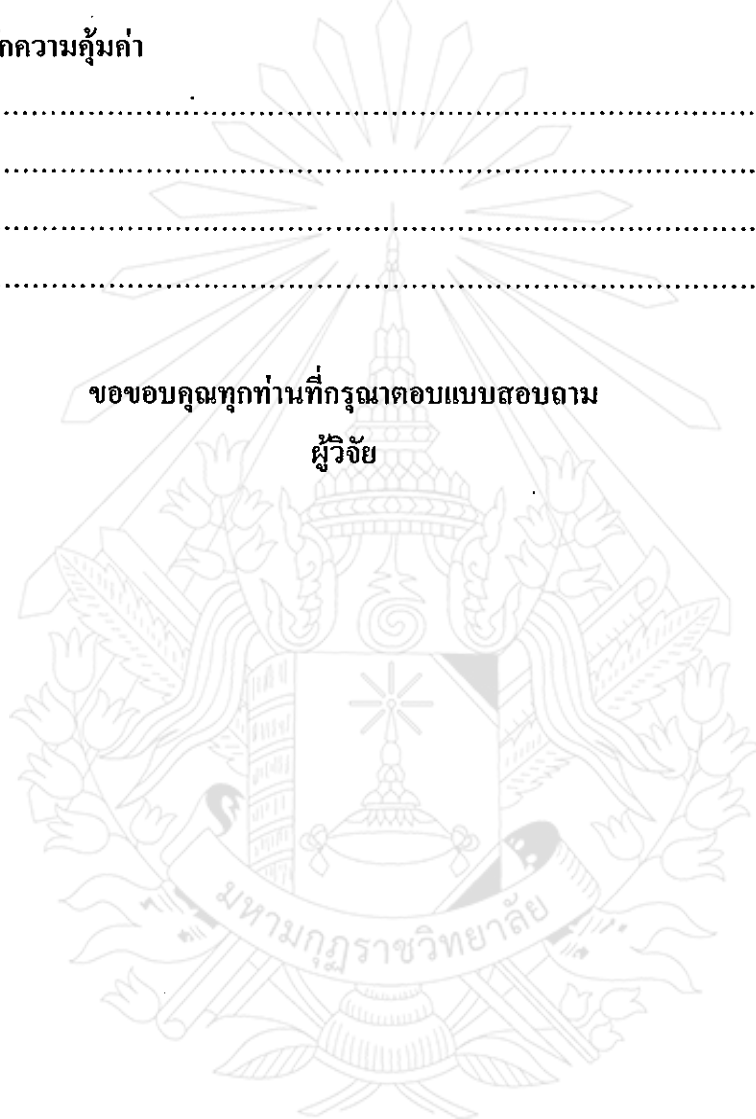
๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

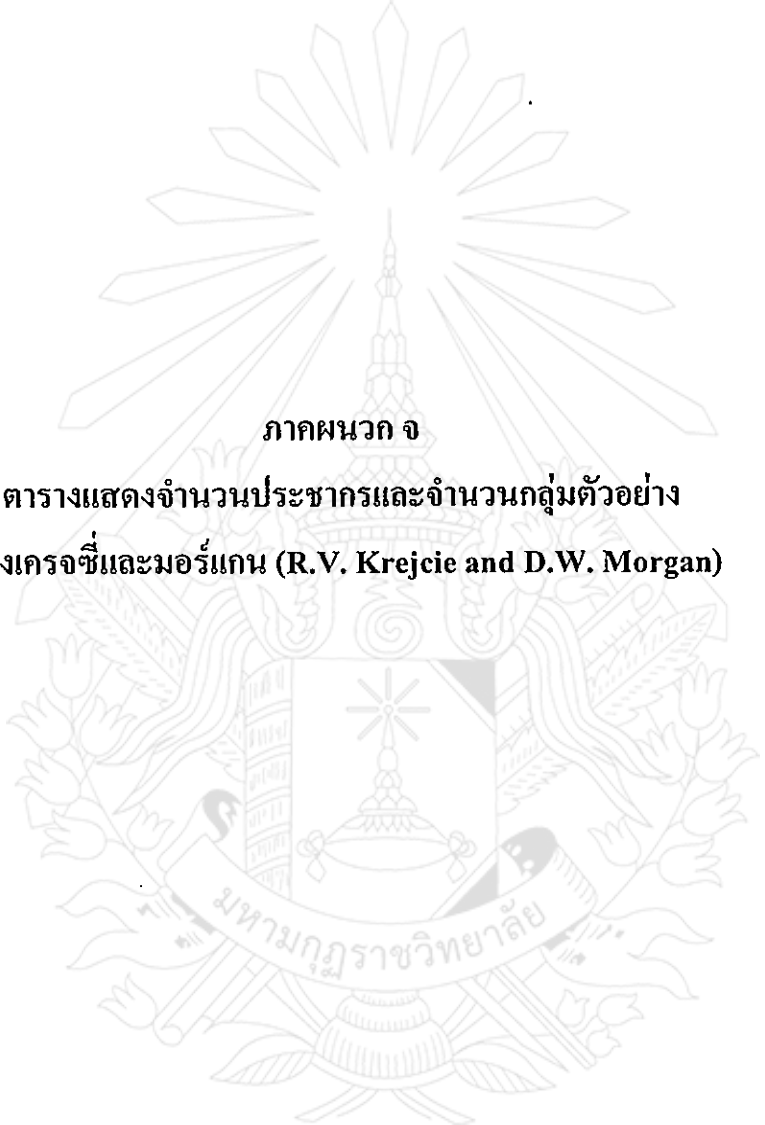
.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ
ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan)

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนประชากรตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑๐	๑๐	๑๕๐	๑๐๘	๔๖๐	๒๑๐	๒๒๐๐	๓๒๗
๑๕	๑๔	๑๖๐	๑๑๓	๔๘๐	๒๑๔	๒๔๐๐	๓๓๑
๒๐	๑๙	๑๗๐	๑๑๘	๕๐๐	๒๑๗	๒๖๐๐	๓๓๕
๒๕	๒๔	๑๘๐	๑๒๓	๕๕๐	๒๒๖	๒๘๐๐	๓๓๘
๓๐	๒๘	๑๙๐	๑๒๗	๖๐๐	๒๓๔	๓๐๐๐	๓๔๑
๓๕	๓๒	๒๐๐	๑๓๒	๖๕๐	๒๔๒	๓๕๐๐	๓๔๖
๔๐	๓๖	๒๑๐	๑๓๖	๗๐๐	๒๔๘	๔๐๐๐	๓๕๑
๔๕	๔๐	๒๒๐	๑๔๐	๗๕๐	๒๕๔	๔๕๐๐	๓๕๔
๕๐	๔๔	๒๓๐	๑๔๔	๘๐๐	๒๖๐	๕๐๐๐	๓๕๗
๕๕	๔๘	๒๔๐	๑๔๘	๘๕๐	๒๖๕	๖๐๐๐	๓๖๑
๖๐	๕๒	๒๕๐	๑๕๒	๙๐๐	๒๖๙	๗๐๐๐	๓๖๔
๖๕	๕๖	๒๖๐	๑๕๕	๙๕๐	๒๗๔	๘๐๐๐	๓๖๗
๗๐	๕๙	๒๗๐	๑๕๙	๑๐๐๐	๒๗๘	๙๐๐๐	๓๖๙
๗๕	๖๓	๒๘๐	๑๖๒	๑๑๐๐	๒๘๕	๑๐๐๐๐	๓๗๐
๘๐	๖๖	๒๙๐	๑๖๕	๑๒๐๐	๒๙๑	๑๕๐๐๐	๓๗๕
๘๕	๗๐	๓๐๐	๑๖๙	๑๓๐๐	๒๙๗	๒๐๐๐๐	๓๗๗
๙๐	๗๓	๓๑๐	๑๗๕	๑๔๐๐	๓๐๒	๓๐๐๐๐	๓๗๙
๙๕	๗๖	๓๒๐	๑๗๘	๑๕๐๐	๓๐๖	๔๐๐๐๐	๓๘๐
๑๐๐	๘๐	๓๖๐	๑๘๖	๑๖๐๐	๓๑๐	๕๐๐๐๐	๓๘๑
๑๑๐	๘๖	๓๘๐	๑๙๑	๑๗๐๐	๓๑๓	๗๕๐๐๐	๓๘๒
๑๒๐	๙๒	๔๐๐	๑๙๖	๑๘๐๐	๓๑๗	๑๐๐๐๐๐	๓๘๔
๑๓๐	๙๗	๔๒๐	๒๐๑	๑๙๐๐	๓๒๐		
๑๔๐	๑๐๓	๔๔๐	๒๐๕	๒๐๐๐	๓๒๒		

(ที่มา : บุญชม ศรีสะอาด . ๒๕๔๕ : ๔๒-๔๓)

ภาคผนวก ฉ
คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

Independent Samples Test	
รายชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก
ข้อที่ ๑	๕.๕๕๖
ข้อที่ ๒	๒.๖๗๕
ข้อที่ ๓	๒.๖๗๕
ข้อที่ ๔	๓.๓๔๔
ข้อที่ ๕	๘.๔๖๐
ข้อที่ ๖	๓.๓๔๔
ข้อที่ ๗	๕.๕๕๖
ข้อที่ ๘	๘.๔๖๐
ข้อที่ ๙	๒.๖๗๕
ข้อที่ ๑๐	๕.๕๕๖
ข้อที่ ๑๑	๒.๖๗๕
ข้อที่ ๑๒	๕.๕๕๖
ข้อที่ ๑๓	๕.๕๕๖
ข้อที่ ๑๔	๔.๒๓๐
ข้อที่ ๑๕	๕.๕๕๖
ข้อที่ ๑๖	๔.๒๓๐
ข้อที่ ๑๗	๓.๓๔๔
ข้อที่ ๑๘	๓.๓๔๔
ข้อที่ ๑๙	๓.๓๔๔
ข้อที่ ๒๐	๒.๑๑๕
ข้อที่ ๒๑	๕.๕๕๖
ข้อที่ ๒๒	๒.๖๗๕
ข้อที่ ๒๓	๒.๖๗๕
ข้อที่ ๒๔	๓.๓๔๔
ข้อที่ ๒๕	๘.๔๖๐

Independent Samples Test	
ข้อที่ ๒๖	๓.๓๔๔
ข้อที่ ๒๗	๕.๕๙๖
ข้อที่ ๒๘	๘.๔๖๐
ข้อที่ ๒๙	๒.๖๗๕
ข้อที่ ๓๐	๕.๕๙๖

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

***** Method ๑ (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients N of Cases = ๓๐.๐ N of Items = ๓๐ Alpha = .๕๔๐

ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อที่ ๑	๕๐.๐๓๓๓	๓๒.๕๓๐	.๖๕๒	.๕๓๖
ข้อที่ ๒	๕๐.๐๐๐๐	๓๓.๕๓๑	.๕๗๘	.๕๓๕
ข้อที่ ๓	๕๐.๐๖๖๗	๓๔.๑๓๓	.๔๘๕	.๕๔๐
ข้อที่ ๔	๔๙.๕๖๖๗	๓๓.๖๒๐	.๖๘๔	.๕๓๗
ข้อที่ ๕	๕๐.๑๐๐๐	๓๒.๗๑๔	.๖๔๒	.๕๓๖
ข้อที่ ๖	๕๐.๐๓๓๓	๓๔.๑๗๑	.๕๐๒	.๕๔๐
ข้อที่ ๗	๕๐.๐๖๖๗	๓๓.๐๕๕	.๖๘๕	.๕๓๗
ข้อที่ ๘	๕๐.๐๓๓๓	๓๒.๗๕๒	.๖๘๐	.๕๓๕
ข้อที่ ๙	๕๐.๐๖๖๗	๓๔.๔๐๕	.๔๓๖	.๕๔๑
ข้อที่ ๑๐	๕๐.๐๓๓๓	๓๒.๕๓๐	.๖๕๒	.๕๓๖
ข้อที่ ๑๑	๕๐.๐๓๓๓	๓๔.๒๔๐	.๔๘๘	.๕๔๐
ข้อที่ ๑๒	๕๐.๑๐๐๐	๓๓.๑๕๗	.๖๔๕	.๕๓๗
ข้อที่ ๑๓	๕๐.๐๓๓๓	๓๓.๐๖๘	.๖๒๓	.๕๓๖
ข้อที่ ๑๔	๕๐.๐๐๐๐	๓๓.๓๑๐	.๗๐๘	.๕๓๖
ข้อที่ ๑๕	๕๐.๐๐๐๐	๓๒.๕๖๖	.๖๘๒	.๕๓๕
ข้อที่ ๑๖	๕๐.๐๐๐๐	๓๓.๑๐๓	.๖๕๒	.๕๓๖
ข้อที่ ๑๗	๕๐.๐๐๐๐	๓๓.๔๔๘	.๖๗๕	.๕๓๗
ข้อที่ ๑๘	๕๐.๐๖๖๗	๓๔.๒๐๒	.๔๗๖	.๕๔๑
ข้อที่ ๑๙	๕๐.๐๖๖๗	๓๓.๘๕๗	.๕๔๒	.๕๓๕
ข้อที่ ๒๐	๔๙.๘๖๖๗	๓๔.๐๕๑	.๘๐๖	.๕๓๖
ข้อที่ ๒๑	๕๐.๐๓๓๓	๓๒.๕๓๐	.๖๕๒	.๕๓๖

ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อที่ ๒๒	๕๐.๐๐๐๐	๓๓.๕๓๑	.๕๗๘	.๕๓๕
ข้อที่ ๒๓	๕๐.๐๖๖๗	๓๔.๑๓๓	.๔๘๕	.๕๔๐
ข้อที่ ๒๔	๘๕.๕๖๖๗	๓๓.๖๒๐	.๖๘๔	.๕๓๗
ข้อที่ ๒๕	๕๐.๑๐๐๐	๓๒.๗๑๔	.๗๔๒	.๕๓๖
ข้อที่ ๒๖	๕๐.๐๓๓๓	๓๔.๑๗๑	.๕๐๒	.๕๔๐
ข้อที่ ๒๗	๕๐.๐๖๖๗	๓๓.๐๕๕	.๖๘๕	.๕๓๗
ข้อที่ ๒๘	๕๐.๐๓๓๓	๓๒.๗๕๒	.๗๘๐	.๕๓๕
ข้อที่ ๒๙	๕๐.๐๖๖๗	๓๔.๔๐๕	.๔๓๖	.๕๔๑
ข้อที่ ๓๐	๕๐.๐๓๓๓	๓๒.๕๓๐	.๗๕๒	.๕๓๖

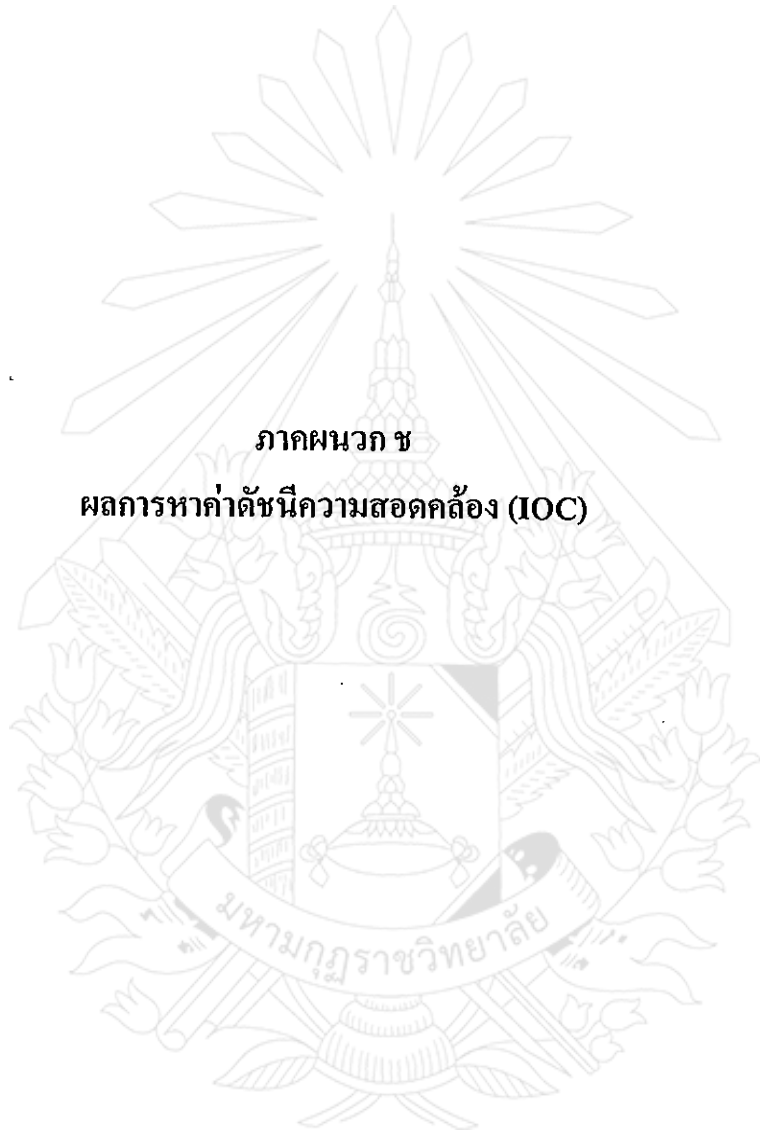
Descriptive Statistics

รายชื่อ	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อที่ ๑	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๒	๓๐	๔	๕	๔.๗๖๖๗	.๔๓๐๑๗
ข้อที่ ๓	๓๐	๔	๕	๔.๗๐๐๐	.๔๖๖๐๕
ข้อที่ ๔	๓๐	๔	๕	๔.๘๐๐๐	.๔๐๖๗๔
ข้อที่ ๕	๓๐	๔	๕	๔.๖๖๖๗	.๔๗๕๕๖
ข้อที่ ๖	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๗	๓๐	๔	๕	๔.๗๐๐๐	.๔๖๖๐๕
ข้อที่ ๘	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๙	๓๐	๔	๕	๔.๗๐๐๐	.๔๖๖๐๕
ข้อที่ ๑๐	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๑๑	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๑๒	๓๐	๔	๕	๔.๖๖๖๗	.๔๗๕๕๖
ข้อที่ ๑๓	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๑๔	๓๐	๔	๕	๔.๗๖๖๗	.๔๓๐๑๗
ข้อที่ ๑๕	๓๐	๔	๕	๔.๗๖๖๗	.๔๓๐๑๗
ข้อที่ ๑๖	๓๐	๔	๕	๔.๗๖๖๗	.๔๓๐๑๗
ข้อที่ ๑๗	๓๐	๔	๕	๔.๗๖๖๗	.๔๓๐๑๗
ข้อที่ ๑๘	๓๐	๔	๕	๔.๗๐๐๐	.๔๖๖๐๕
ข้อที่ ๑๙	๓๐	๔	๕	๔.๗๐๐๐	.๔๖๖๐๕
ข้อที่ ๒๐	๓๐	๔	๕	๔.๕๐๐๐	.๓๐๕๑๓
ข้อที่ ๒๑	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๒๒	๓๐	๔	๕	๔.๗๖๖๗	.๔๓๐๑๗
ข้อที่ ๒๓	๓๐	๔	๕	๔.๗๐๐๐	.๔๖๖๐๕
ข้อที่ ๒๔	๓๐	๔	๕	๔.๘๐๐๐	.๔๐๖๗๔
ข้อที่ ๒๕	๓๐	๔	๕	๔.๖๖๖๗	.๔๗๕๕๖
ข้อที่ ๒๖	๓๐	๔	๕	๔.๗๓๓๓	.๔๔๕๗๗
ข้อที่ ๒๗	๓๐	๔	๕	๔.๗๐๐๐	.๔๖๖๐๕

รายชื่อ	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อที่ ๒๘	๓๐	๔	๕	๔.๓๓๓๓	.๔๔๕๗๘
ข้อที่ ๒๙	๓๐	๔	๕	๔.๓๐๐๐	.๔๖๖๐๕
ข้อที่ ๓๐	๓๐	๔	๕	๔.๓๓๓๓	.๔๔๕๗๘
Valid N (listwise)	๓๐	๓๖.๒๐	๕๕.๒๕	๕๐.๑๑๑๑	๕.๘๔๗๕๕

ภาคผนวก ข
ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

ชื่อเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” รหัส ๕๑๑๑๒๐๔๐๕๗ ชื่อนักศึกษา จิราพร ผิวสอาด สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

๑. ชื่อสกุลของผู้เชี่ยวชาญ	ดร.ประพิศ โบราณมูล
วุฒิการศึกษา	ปร.ค. (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด
๒. ชื่อสกุลของผู้เชี่ยวชาญ	นายวชิรพงษ์ พลดี
วุฒิการศึกษา	ศน.ม.(รัฐศาสตร์การปกครอง)
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ตำแหน่งปัจจุบัน	ปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
๓. ชื่อสกุลของผู้เชี่ยวชาญ	สิบลอกลำพัน เศรษฐ์
วุฒิการศึกษา	ศน.ม.(พุทธศาสนาและปรัชญา), ศน.ม.(รัฐศาสตร์การปกครอง)
	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองปลัดเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
คำชี้แจง	

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ ๒ ทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบได้วัดระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ ในแต่ละหัวข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่านโปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็น

ให้คะแนน +๑ หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน ๐ หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน -๑ หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แบบสอบถาม(IOC)
เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของ
ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

.....

ตอนที่ ๒   **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของ**
ผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง   **โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการการนำ**
หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอ
สุวรรณภูมิจังหวัดร้อยเอ็ดเพียงช่องเดียวเท่านั้น

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓		
๑	ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นธรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	เทศบาล ออกคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับได้ ยึดหลักความยุติธรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารเทศบาล คำนึงถึงเรือญาติ พวักพ้อง หรือประโยชน์ ส่วนตน	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	การทำเทศบัญญัติ เทศบาลได้เปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำ ประชาคม แสดงความคิดเห็น	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ถูกต้องตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในรอบปีที่ผ่านมา	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓		
๖	ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้ความเมตตาในการบริหาร	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	ผู้บริหารเทศบาล บริหารด้วยความซื่อสัตย์	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดสรรงบประมาณของเทศบาล ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๙	ผู้บริหารเทศบาล ได้ควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกอยู่ในกรอบนี้ถูกต้อง	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	ผู้บริหารเทศบาล ได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีความเสมอภาคเที่ยงธรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๑	ด้านหลักความโปร่งใส ได้มีการแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วมตรวจสอบในการจัดซื้อ จัดจ้าง	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	ผู้บริหารเทศบาล ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างด้วยความสุจริต โปร่งใส	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓	เทศบาล ได้ประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานให้ประชาชนทราบ	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔	เทศบาล ได้เปิดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อสาธารณชนทราบ	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓		
๑๕	การดำเนินงานของเทศบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเรียนรู้โดยจัดเทศบาลสัญจร หรือประชุมในชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖	ด้านหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๗	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้เข้าร่วมสังเกตการประชุมและได้รับประโยชน์จากการจัดกรรมของเทศบาลของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเป็นตัวแทนประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๑	ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารเทศบาล มีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเทศบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒	ผู้บริหารเทศบาล ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓	ผู้บริหารเทศบาล มีการบริการประชาชนและการแก้ปัญหาคความเดือดร้อนให้แก่ราษฎร ได้รวดเร็ว	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๔	ผู้บริหารเทศบาล ให้บริการประชาชนเกี่ยวกับการชำระภาษีและการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓		
๒๕	ผู้บริหารเทศบาล ได้จัดทำแผนพัฒนา/ โครงการ/สอบถาม/บรรจุไว้ในเทศ บัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๖	ด้านหลักความคุ้มค่า เทศบาลมีมาตรการในการประหยัด ทรัพยากร พัสดุ ครุภัณฑ์ของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๗	เทศบาล ได้ซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ ของเทศบาลที่ชำรุดเพื่อให้ใช้งานได้	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๘	ผู้บริหารเทศบาล มีการดำเนินกิจกรรม/ โครงการของเทศบาล และมีแผนการ จัดซื้อ จัดจ้าง	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๙	ผู้บริหารเทศบาล ได้ใช้บุคลากร และ เครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับ ประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐	เทศบาล ได้แต่งตั้งมอบหมายสมาชิก/ บุคคลอื่น ติดตามตรวจสอบการใช้จ่าย งบประมาณของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล : นางสาวจิราพร ศิวสอาด
- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๑๗ หมู่ ๓ ตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- การศึกษา
- พ.ศ.๒๕๓๕ : มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสุวรรณภูมิ
- พ.ศ.๒๕๔๒ : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง
- พ.ศ.๒๕๔๕ : ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์
สาขารัฐศาสตรบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- การทำงาน
- พ.ศ.๒๕๕๐ : พนักงานจ้างทั่วไป สังกัดสำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- พ.ศ.๒๕๕๓ : พนักงานตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ สังกัด
สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน
- ปัจจุบัน : พนักงานตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ สังกัด
สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด